

Анотація

Літній вечір, дорога в Альпах, автобус їде на значній швидкості. У ньому вихователька і четверо підлітків-інклюзивників: нетямуща Поліна, яка бавиться з плюшевим песиком, вважаючи, що він живий і може нажбурити їй на сукню, хтивий мрійник Б'єро, який не оминає жодної дівиці-молодиці, хворобливо запальний шанувальник музики Гун. І нарешті Люк, який добряче непокоїться й панікує через міністра.

Віднедавна цей хлопець брав активну участь у дискусійному форумі. Під чужим іменем він децю радив міністру, що й спричинило контраверсійну реформу системи охорони здоров'я. Медіа затялися викрити віртуального гуру, який морочив і пошив у дурні посадовця. Тепер Люк має терміново знищити докази свого шахрайства.

Та чи вдасться це йому?

Це комічна і поетична епопея, кусюча сатира про сучасний світ, одержимий ідеєю вічного шоу.

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»**.

ISBN 978-617-7654-51-2

© Editions Grasset & Fasquelle, 2018

© Євгенія Кононенко, український переклад, 2021

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2021

Томас Сандоз Прогулянка пропавших

Прогулянка пропавших

Скажи мені, яку маску ти носиш,
і я скажу, яке твоє обличчя.

Хуліо Кортасар «Виграші»

Довіра рідко буває надійнішою за мильну бульбашку. Що ліпше знаєш суть речей, то більше довіряєш цьому афоризму. А втім, уже не маю бажання гратися словами.

Червневого вечора ми бадьоро сунемо на північ. Моє спеціальне сидіння надійно прикручене ремінцями до підлоги службового мікроавтобуса. Юлія, наша вихователька, уважно стежить за дорогою. Поряд із нею Поліна нахилилась уперед, жмакає край своєї футболки. На лавці поряд зі мною Гун і Б'єро сваряться щодо наплічника з черепашкою Ніндзя, який втулили між ними. Час від часу вони обертаються до мене, кидаючи тяжкі гнівні погляди. Через те, що я забув свої ортопедичні шкарпетки, ми всі мусили піти з дня народження Стіві раніше, ніж збиралися. Ми могли пробути в приміщенні інтернату його вітчима всі вихідні, а відчалили ще до барбекю.

Рух на дорозі щільний. Мопеди маневрують між перевантаженими мікроавтобусами, седанами та велосипедами. Утретє за півгодини радіо поширює повідомлення для тих, кому на вихідні не сидиться на місці.

Поліна вовтузиться. Їй треба в туалет.

— Уже? — гнівається Юлія. — Ми не проїхали й ста кілометрів.

Моя товаришка вся в сльозах, уся зіщулилася. Що вона може вдіяти, якщо хвороба невмолимо з'їдає її сили? Наша вихователька продовжує бурчати. Б'єро обертає до мене своє пом'яте обличчя безпритульного.

— Юйя кашляє, тіті ходять?

Нас обганяють дві вантажівки з напівпричепами з транспортної колони, чим спричинюють гучний сигнал, від якого тремтить наш мікроавтобус. За дорожніми захисними бар'єрами тягнуться сільськогосподарські ферми, вапняні кар'єри, тартаки, зарості туй, за якими парк атракціонів. По радіо журналісти переповідають події цього дня. Приміром, що міністр Охорони здоров'я переглядає психологічні форуми онлайн. Юлія додає звук. Усе це можна було б

вважати анекдотичним і сміховинним, комедією, якби не той факт, що психологи під впливом політичних прес-конференцій, як виявилось, відстежили зв'язок між цим випадком і раптовою пропозицією впровадити MediCare+, пакет заходів, спрямованих на скорочення витрат на охорону здоров'я. Базувати національну політику на віртуальному просторі, де пліткують користувачі, захищені анонімними ніками – це надає демократії гіркуватой пікантності. Певне, медіа отримали завдання докопатися до витоків цього рішення, яке лякає тим, що спричинить величезний соціальний і економічний гармидер.

Гун ведмежим голосом підспівує віденському вальсу, і це вже занадто. Юлія дедалі драгується.

— Господи, ти можеш помовчати дві хвилини?

Звук у його плеєрі встановлено на максимумі, тож Гун чує те, що кажуть про нього, лише уривками, що не так і погано, зважаючи на його здатність абсолютно на все ображатися.

Я заплющую очі. Усе звучить по-різному — від рипу сидінь до хрипу мотора. Я ледве дихаю. Це все брехня, що було необхідно так спішно від'їздити. Я не потребував тих ортопедичних шкарпеток. Це все вигадка. Я їх обдурив, бо не знайшов ліпшого рішення, і досі ще не маю його. Я сказав усе лише тому, що мені потрібно повернутися до Кастеля.

Доля нам сприяє. У полі зору між клумбами та водоймою, де можна кататися на катамарані, вимальовується автостоянка, де ми можемо зупинитися, поки Поліна не насцяла у свої легінси. Через кілька секунд Юлія припарковує наш мікроавтобус на місці для інвалідів. Б'єро виходить перший і починає стрибати й верещати, як поросся, якого от-от заб'ють. Поліна приєднується до нього.

— Тільки не розбігайтеся! — гавкає Юлія. — Гуне, відв'яжи це крісло, поки я витягну пандус.

Було б значно простіше, якби я обв'язав ноги і сперся б на милиці, але річ у тім, що я швидко втомлююсь. Гун витягає свої кілограми із заднього сидіння і починає розв'язувати пояс безпеки. Це йому не дуже вдається, оскільки однією рукою він притримує свої зелені окуляри, щоб ті не впали з носа. Тим часом Поліна ненароком штовхає Б'єро, який падає на живіт. Його куртка канаркового кольору

здувається, як повітряна куля, яку занесло кудись далеко від належного місця.

Юлія здіймає руки до неба.

— Усі ви просто ватага недоумків!

Буржуазне подружжя років п'ятдесяти, яке опиняється поблизу, розглядає нашу виховательку і кривить обличчя на знак виняткового несхвалення. Б'єро підводиться й утирає обличчя.

— Я забив собі носа, Юйя. Я так страждаю!

— Годі. Не зважай! А ти, Гуне, збери свої сили!

Йому бракує не снаги, а чогось зовсім іншого. У Гуна статура підлітка, але сили борця сумо в zenіті слави. Починається одна з його улюблених польок, тож він розслабляється і плутає ремінці. Я утримуюсь від будь-яких коментарів. Цей день іще не закінчився, тож ліпше бути наготові.

Скоро наш маленький загін прямує до будівлі, в якій розміщуються крамниці, бістро, млинцева, їдальня й туалет. Юлія штовхає моє крісло, Поліна крокує прямо перед нами, ризикуючи поранити собі сухожилки на п'ятах об мої нерухомі ноги. Ми поспішаємо, бо Б'єро щойно показав язика водієві вантажівки, який, сидячи на складаному стільчику біля своєї сорокатонни спокійно їв з алюмінієвого казанка.

Ми біля входу. Через мене ми маємо проходити тамбуром, який відчиняють електронною кнопкою на стіні. Сам я не дам собі ради. Б'єро суне через загальний вхід. Він розганяється і змушує вхідні двері крутитися тричі, не переймаючись тим, що в ліпшому випадку можуть не впустити інших відвідувачів, в гіршому гільйотинувати їх. Це не подобається Юлії:

— Облиш цей дебілізм! Зупини це, Гос-поди! Я казала, що ми маємо пересуватися групою чи ні? Бо інакше замкну тебе в машині.

Вона підкріплює свою погрозу жестом, ніби от-от зацідить в обличчя. Це поганий хід, бо те саме подружжя, яке трапилося нам раніше, знову поряд. Цього разу Юлію розгледіли в найменших деталях: шпилька у волоссі, джинсова сорочка, широкий пояс, вишивка на штанах, кеди Конверс. У них склався ідеальний фоторобот.

— Нумо, хутчій, — продовжує наша наставниця, рішуче штовхаючи моє крісло.

Величезні екрани на бетонних стінах у холі повідомляють прогноз погоди, ситуацію на дорогах і рекламують жертя. Більшість коротких

повідомлень, які нескінченно йдуть одне за одним, стосуються полеміки про MediCare+. Зазвичай усе це нудотні варіації по ключових питаннях дебатів. Хто ж є сірим кардиналом міністра? Навіщо так поспішати? Що можна зберегти з нинішніх досягнень соціального страхування?

Юлія сповільнила рух, чим я скористався, щоб спитати її:

— Тобі все це цікаво?

— Ще й як! Уяви, які наслідки може мати вся ця маячня? Вони найжджають на всіх, починаючи з тих, хто отримує допомогу. От побачиш, вони покінчать із усією цією халявою. Навіть у Кастелі можна буде перебувати лише короткий час. А далі й узагалі заборонять його відвідувати. Так, я хочу знати про це більше. А ти?

Наразі про тих, із ким я пов'язаний, про те, що вони мають відчувати, почувши ім'я доктора Гудлака у зв'язку з цією аферою. Що вони переживуть, якщо випадково докопаються, як я виглядаю.

Б'єро захопився мультиком «Том і Джері», що транслюють по телевізору, який ще й прикрашено величезними мишачими вухами. Б'єро розвалився на горі подушок у куточку для малюків, звідки вмиль втекли всі діти, які там були.

Тим часом Юлія пхається зі мною до жіночого туалету. Поліна замикається в кабінці. Я зіщулююсь у своєму кріслі, намагаюся стримати свої конвульсії. Я нічого не можу вдіяти.

— Юліє, я хочу почекати на вулиці.

— Це небезпечно, — відповідає наша старша по групі, схилившись над дзеркалом біля умивальника, щоб вичавити якісь вугрі на обличчі.

Я посміююсь. Чи є бодай якась небезпека, що хтось забере мене до себе? Хіба що якась фірма, яка торгує м'ясом для котів, повважає мене достатньо вгодованим. Тому поки Поліна не зробить всі свої справи, мені лишається тільки поширювати силою духу хвилі співчуття до власної персони. Утім ніхто мені не співчуває. Я схожий на ляльку, яку облили кип'ятком, рожеву, зморшкувату, одутлу, яка вся тремтить. Я є живою рекламою презервативів на один євро, яка висить прямо в мене над головою.

Цю автостоянку розплановано так, що відвідувачі туалету змушені проходити через булочну 24/6, а також через магазинчик харчових продуктів і крамничку сувенірів. На виході з цього барвистого лабіринту Поліна помічає плюшевого сенбернара, виготовленого з

м'якої вовни. Вона сідає по-турецьки й починає гойдати того пса. На неї також покрикує Юлія, каже, що їй уже тринадцять років, погрожує їй якоюсь дурнею. Вона також нахиляється, щоб відчистити ворсинки від її рук. На нас із незворушним обличчям грізно глянула касирка, поклавши лікті на край згорнутого килима. Я виказую своє нетерпіння, тоді як Гун саме закінчує розглядати вітрину з дисками. Нарешті Поліна здається і погоджується поставити тварину назад на полицю.

Тим часом Юлія бере з холодильника дві пляшечки з негазованою водою — добрий спосіб потім не ділитися з нами, бо всі ми любимо газовану.

Ми вже збираємося покинути торговельну зону, аж раптом нам перекриває дорогу потужний сигнал тривоги. Це все через Поліну. Вмить матеріалізуються двоє охоронців. На них уніформа героїв із фільмів-катастроф, та ще й із дубинками. Домовлятися з такими — справа не проста, бо, хоча й їхні м'язи дуже розвинені, про їхні мізки цього не скажеш. Я знайомий і хлопчиками-дебільчиками, які вигравали в них у доміно. Юлія, яка на всіх кричить, перед ними замовкає. Вона десять разів поспіль перепрошує, і мені дуже сумно бачити її такою розгубленою, і щоб змусити їх повірити, що ми неповносправні, я аж мимохіть висунув язика. Ті чуваки лишаються незворушними, а Юлія скидає з обличчя недавню маску й починає відчайдушно лаятися з ними. Тон підвищується, касирка приєднується до «розмови», Гун починає тупотіти ногами, а Юлія врешті платить за плюшеву іграшку і штраф за крадіжку з вітрини.

А тим часом Б'єро зник із куточка для малюків.

— Господи, куди він подівся, хтось знає?

Ми всі чимдуж сунемо до мікроавтобуса. Там ні душі. Ми вертаємося назад, сунемо до зони іграшок, деремо горлянки. Сили охорони, розміщені за скляною вітриною автостоянки, не зводять з нас очей. Їхні постаті однозначно дають нам зрозуміти, що ці хлопці не допомагатимуть нам. Ми огинаємо клумби, а потім, уже в іншому напрямку, пандус навколо паркування.

І раптом Гун червоніє, як Тарзан, показуючи двоповерховий автомобіль із німецькими номерами й пальмами, намальованими на кузові, який набирає швидкість, збираючись виїздити на трасу. На задньому сидінні знайомий силует.

Юлія хвацько вживає весь свій кризовий вокабуляр, а потім раптом штовхає мене до нашої машини.

— Треба його наздогнати, гайда!

Цього разу нема часу ладнати мою амуніцію. Гун лягає на сидінні. Поліна чіпляється за бардачок, а Юлія переходить одразу з першої на третю швидкість.

Це справжня погоня. Наша вихователька намагається стишити реготання Гуна.

— Замовкни! Заважаєш!

Скоро ми сягаємо швидкості Фольксвагена — 145 кілометрів на годину. Ми нібито потрапили у «Форсаж», хіба що сирени, які звучать дедалі гучніше, є справжніми, а ми не такі фотогенічні, як кліка Дона Торетто. Я вовтужуся на своєму сидінні. За нами дедалі ближче поліцейська машина з мигавкою. Із гучномовця на даху автівки звучать речення в наказовій усіма можливими мовами.

— Тільки цього бракувало... — гикає Юлія.

Машина різко й відважно об'їжджає нас, змушуючи раптово загальмувати. Виходять двоє поліцейських, руки на шабельтасі. Вони ще страшніші за охоронців на автозаправці.

Щоб опиратися згубному вихору машин, які проїздять за кілька сантиметрів від них, вони рухаються на зігнутих ногах, наче ковбої. Перший прямує до нас з одного боку, другий з іншого.

Юлія добряче перелякана. Не може пояснити причини своєї неуважності на дорозі. Її диплом виховательки під загрозою, як і її водійські права. Вона вирішує визнати свою дурість, що не потребує додаткових обґрунтувань чи роз'яснень. Не вилазячи з мікроавтобуса, вона дмухає на етилометр найновішої моделі й підписує кіпи документів, які їй пхають у вікно.

Я дивлюсь на спокійних методичних поліцейських. Вони вже не раз підбирали шматки мопедів-порушників біля парапетів мостів, їх учили шукати наркоманів, які помирають в кюветах, вони вміють стримувати почуття, коли одягають наручники на батьків-гвалтівників. Проте, думав я, як довго вони протрималися б у Кастелі, де грайлива анархія виграє у правил всі ігри поза правилами.

Давши Юлії батьківську пораду відновити наклейку «Транспорт для перевезення осіб з обмеженими можливостями» на задньому склі автомобіля, яка, згідно з баченням поліцейських, є недостатньо

розбірливою, ці хлопці врешті відпускають нас. Наша водійка так міцно стискає кермо, що суглоби її пальців біліють. Я дивлюся на неї зі свого місця збентежений, як і вона. Ми втратили безцінні хвилини. І далі втрачаємо, бо поліція, однозначно занепокоєна нашим майбутнім і щедро наданим гарантійним обслуговуванням, супроводжує нас кілька кілометрів, заважаючи Юлії їхати хутко.

Нарешті ми можемо знову їхати на максимально дозволений швидкості. Ми заглиблюємося в тунелі, прорізані в гірському масиві, який налічує безліч вершин із вічними снігами. Освітлення спричинює стробоскопічний ефект хворого, який лежить на ношах у коридорі швидкої допомоги. Моє віддзеркалення у склі зовсім не те, що було раніше.

Мамі не було й двадцяти років, коли мене зачали. Вона тільки-но зустріла тата, клієнта готелю, який тримали її батьки. Як свідчить їхній альбом світлин, вони були божевільно щасливі тим інтенсивним щастям, яке живить найчарівніші плани на майбутнє.

Мені ніхто ніколи не розповідав, хто був за кермом, коли вони їхали за містом і пропустили поворот. Вони поверталися з конфірмації своєї далекої родички. Машина двічі перекинулася, перш ніж зупинитися перед бар'єром стримування. Мама була на восьмому місяці вагітності, і той шок спровокував пологи.

Не переймаючись своєю порізаною розбитим склом рукою, тато пішов шукати допомогу. Коли прибула швидка допомога, половина мого скривавленого тіла була в цьому лайні, а половина ще в тілі мами. А пуповина стискала мою шию.

Згубна втома не забарила, і слабкій ніжності мами до мене настав кінець. Я ставав занадто вагомим, занадто важким, занадто неймовірним, а тато натомість отримав місце. Мама одужала, коли мені виповнилося сім. Мене вже можна було віддавати до інтернату. Поки ми чекали таксі, яке мало відвезти мене до Кастеля, вона відшкрябувала нігтем наклейку на поштової скриньці. Того ж тижня вона віднесла мої іграшки до ігротеки й перефарбувала стіни в помешканні.

Ми приїздимо до зони відпочинку. Юлія каже сама до себе, що варто було б тут огледітися. Вона відважно пригальмовує, збиває бар'єр і поціляє у простір майданчика, ліворуч від якого перекивлені гойдалки, а праворуч публічний клозет, цікавий хіба що мікробіологам.

Знайшовся! Б'єро сидить на перевернутому смітєвому баку, не зважаючи на пахощі й на недоїдки, які обліпили його черевики. Схоже, він підраховує, скільки в нього пальців.

Юлія вибігає з автобуса. А ми зі своїх місць бачимо, як вона на якусь мить обнімає нашого втікача, а потім починає трусити його як сливове дерево. А Гун витягає затички з вух, щоб послухати.

— Добрі тата й мами в тій машині, — кислим голосом пояснює Б'єро.

— Б'єро, — картає його Юлія, — так не роблять!

— У них є телевізор. Вони люблять мене.

Юлія продовжує лаяти Б'єро, не зважаючи на погляди випадкових свідків.

Ми знову їдемо. Протягом кількох кілометрів, час, за який Гун обрав собі інший плейлист, самі лише бурчання Юлії є контрапунктом до дзижчання мотора. Присоромлений Б'єро грається зі шнурками свого спортивного костюма. Поліна шукає способу натягти на свого пса пояс безпеки.

За вікном знову пролітають ферми й заводи, які відділяють від траси житлові будинки. У мене перед очима імла. Останні події мене розтривожили. Ми ледь уникли катастрофи. Я намагаюся досягнути різниці між відповідальністю й виною.

Ми проїздимо кемпінг, захищений напівпрозорими антишумовими завісами. Я уявляю людей, які зібралися навколо складаного столу, дим над жаровнею, запалені ліхтарі. Думав про інтернатських, яких не запросили до Стіві, і тут ми раптом повертаємося до Кастеля. Вони, певне, саме зараз із гучним криком домовляються з Нонно, іншим вихователем, який чергує цими вихідними, яку програму переглядатимуть по телебаченню, «Життя Зоопарку» чи «Форт Буайяр».

Нас десь три десятка, тих, хто мешкає в Кастелі, панському будинку, який стоїть посеред великого парку на краю міста. Удень ми розходимося згідно з нашими можливостями навчатися до шкільних класів, розміщених у прибудові до давнішої споруди. Туди веде коридор, який починається від секретаріату й кабінету директорки, безлітньої жінки, яка тримає заклад залізними руками. Коли ми не вчимося, то утворюємо мішані бригади, в які потрапили згідно з нашими «особливими освітніми потребами»: шість або сім тяжких

випадків і слухняніші вихованці. Коали й Гепарди сплять на третьому поверсі, Метелики, до яких належу я, на другому.

Опівдні приходящі учні обідають з нами в шкільній їдальні на критій терасі, яка є збереженим у первісному вигляді свідченням буржуазного минулого цього будинку. Це добрі моменти, гучні й нечупарні, як воно й має бути. Цю стратегію застосовано, щоб дати можливість ще молодим вихователям збігати додому й приділити увагу своїм дітям, а старшим — влаштувати сіесту, подрімати на диванах в актовому залі.

Кастель — він наче вулик. Одні прибувають, інші від'їздять, а деякі замешкують там тривалий час. Найстарші з нас відвідують центри особливої освіти, де їх навчають основам корисних професій. Найметикуватіші намагаються опанувати якесь ремесло, ключик до іншого життя. Щовечора вони повертаються, чекаючи, що фінансова незалежність відкриє їм нові горизонти. Ну а ті, хто уперто нічого не кумекає в садівництві, хто завжди щось собі поранить на кухні, і ті, кого підозрюють у тому, що вони здатні перепродувати крадене з майстерні, — ті отримують право мешкати в цих апартаментах під захистом Фундації Тремплін. За кілька місяців вони виучуються класти рекламу в конверти й бути залежними від «Двох поліцейських на пляжі» та «Шлюбу твоєї мрії».

Загалом у Кастелі відбувається багато всього. Нові обличчя, свіжі й зрілі, запрошують нас до нашого щоденного життя, перед тим, як зникнути так само швидко, як і з'явилися. І так завжди. У нас дуже щільний графік, як у якихось фінансових директорів. Між трудотерапією, фізіотерапією, логопедом, розтяжками, різними оглядами часу в нас лишається обмаль.

Кастель, можливо, не найліпше місце у світі для вільного розвитку, але там подають харчування, підібране для нас, телевізор великої чіткості й багато різних створінь, до кого можна прив'язатися. Я не хотів би через якесь непорозуміння бути позбавленим цього всього.

— Туди вас усіх перетуди!

Юлія послаблює педаль газу, і ми втрачаємо швидкість.

— Проблеми?

— Заїхали занадто далеко.

— Як це так?

— Коли гналися за тою машиною, заїхали далі, ніж треба. А тепер треба вертатися, це напевне.

— Б'єро — їсти.

Юлія витягає дорожню мапу із-за сонцезахисного щитка і простягає її Поліні.

— Спробуй визначити, де ми є.

Щоб зорієнтувати її, Юлія називає кілька назв тих місцевостей, але Поліна нічого не може знайти. Великі сльози падають на паперову мапу, і без того нерозбірливу. Я, зі свого боку, занепокоєний. Я видираюся в різні боки, аби щось побачити зі свого заднього сидіння, але я занадто далеко, нічого не виходить прочитати. У результаті нас обох б'ють по головах, після чого звучать нерозбірливі вибачення.

— Я можу сказати, що на південній розв'язці звалилася купа дров, якщо вона ще там, то там і значний затор. Треба вертатися назад маленькими доріжками.

Підкріплюючи свої слова жестами, Юлія вивертає наш рухомий засіб вбік, до бічної доріжки. Ми всі в стані стрибка і, оскільки робиться поворот, усі ми пресуємося на лівому фланзі. Б'єро пищить, придавлений Гуном.

— Ти, великий дебіл!

Гун не зацінив компліменту. Його кулак спрямувався до носа Б'єро, який не міг захиститися, бо його обидві руки перебували в кишенях куртки. Його голова смикнулася назад і забилася об скло. Якби Юлія машинально обернулася, ми всі віддали б кінці. Наш автобус зробив би великий стрибок, і ми перетворилися б на сардин у кривавому соусі.

Проте наша вихователька має добрі навички й ідеальну нервову систему. А тут іще нам зарадила гучна пісня, що на якусь мить відволікла увагу Гуна. Б'єро користується цим, щоб викрутитися, у наслідок чого другий тумак штовхає кривдника прямо на зовнішню кишеню його куртки яку забито маленькими камінцями. Судячи по гримасі Гуна третій постріл відкладається.

Ми зупинилися в кінці переїзду перед світлофором. Юлія заплющує очі, поки клаксонять автомобілі в нас за спиною. Вона трощить акселератор, щоб звільнити руку і показати середній палець. Ми сунемо ще п'ять хвилин, а потім зупиняємось на автозаправці з магазином. Б'єро відстьобує ремінь, щоб вийти. Юлія хитає головою.

— Зважаючи на недавні пригоди, ви, хлопчики, лишаєтесь тут. І сидите тихо.

Юлія й Поліна зникають у магазині. Гун дереться по спинці стільця і гепається на дорожні сумки поряд мене. Він насолоплює на мене свої навушники зі своєю музикою на повній гучності. Я вию від болю.

Гун мені щось каже, але я не чую. Аби він відчепився, показую йому великий палець. Б'єро знічев'я намагається мені зарадити, виходячи з мікроавтобуса і цим порушуючи заборону. Тож Гун знову натягає свої навушники, підкорюючись своєму покликанню співака-пародиста.

Б'єро не відстає. За допомогою бензонасоса він робить у відрі бульки. Хапає намоклу щітку й починає протирати капот. Гун підходить до нього і показує йому колонію комарів-кровососів на лобовому склі. Мої вуха й досі болять, тож розмови хлопців я не чую. Б'єро слухняно починає воювати зі склом, і його агресія дедалі зростає. Щітка чіпляється за склоочисник і стає чимось на кшталт телевізійної антени. У Гуна прокидається азарт майстра, тож він повертає пошкодженому вінику його первісний вигляд. А в нього за спиною Б'єро, щоб виконати своє завдання, тримає відро витягнутою рукою. Наш товариш володіє рятівною інтуїцією. Він нахиляється, завдяки чому уникає спрямованого на нього мильного струменя. Я думаю, що зараз Гун вб'є Б'єро, але останній зважився на бойову операцію, відважну, хоча й ненавмисну, в наслідок якої Гун почав гавкати в шотландському стилі на Міні Купер з причепом, який саме під'їздив.

Юлія і Поліна заквапилися назад.

— І що це за болото? Чорт забирай, мої конверси!

Під час нового сеансу напучування, коли кожен із нас отримує свій титул і своє звання, Юлія залазить до мікроавтобуса й витягає з кишені своєї куртки пачку цигарок, бере одну й запалює її кремнієвою запальничкою. Чи не заради цього ми зупинялися цього разу? А не заради Поліни... Не можу стриматись і не спитати про це стишеним голосом.

— Ти куриш?

— Ти неймовірно спостережливий, Люку. Знімаю капелюха.

— Але...

— Не заморочуйся! Мені от просто зараз закортіло. До тебе це доходить чи ні?

Її тон грубшає, і я знову стримую свою пиху. Зосереджую увагу на поламаному склоочишувачі. Аби лишень найближчим часом не було дощу, бо сумніваюся, чи Юлія спроможна прикинути масштаби пошкоджень.

Під впливом якихось незбагнених асоціацій Юлія згадує, що акціонери фармакологічної індустрії винні нам багато чого.

— Гуне, ти вже приймав свій флоксал?

Їй довелося повторити кілька разів і клацати пальцями перед його обличчям, поки він нарешті зреагував:

— Гу.

Юлія стукає вказівним пальцем по ручному годиннику:

— Тоді саме час.

Гун знизує плечима й хитає головою на знак незгоди. Через нашу виховательку, здається, пробіг струм у 220 вольт. Вона підводить руки до неба, вимагаючи негайного втручання. Якщо дивитися здаля, це може здаватися щирим. До речі, ми також дивимося в небо: чи з'явиться мотузкова драбина від ангела-пожежника, який раптом прийшов нам на допомогу. Власне, усі ми в ідіотських позах, те, що я второпав у ту ж мить, що і Юлія. Гун двічі на день ковтає коктейль із медикаментів проти епілепсії. Щоб вивільнити свій потенціал, ці молекули мають регулярно підживлюватися ще більше, ніж при ін'єкціях інсуліну. Та треба відважитися й визнати, що Гун забув у Стіві свою сумку, в якій, окрім іншого, були і його ліки.

Юлія вирішує повертатися з півдороги. Я починаю переконувати її, що все це є в аптеці Кастеля. Я кидаю ще одну карту:

— Якщо хочеш, можна зателефонувати Нонно. Тоді все знатимеш.

Юлія напружується. Сказати, що вони з ним не є найліпшими друзями, це нічого не сказати. Я влучив саме туди.

— Та не допоможе це. За що все це звалилося на мене? Що менше він знатиме, то ліпше.

Іноді нещастя допомагає, бо Юлія вже була, сама того не усвідомлюючи, інструментом моїх дій, вона стала моєю спільницею. Однак частина шляху, та, яка попереду, буде нелегкою. Треба, щоб Гун уникав занадто сильних емоцій.

Юлія жбурляє подалі свій недопалок, сідає за кермо і вставляє ключ запалювання. Та замість заводити мотор, починає вивчати дорожню мапу, мізинцем креслячи шлях, прикидає відстань, а вже потім підводить голову.

— Муситимемо об'їжджати.

Рано я радів. У мене погане передчуття.

— Ти певна?

— Та невже ти зобов'язаний систематично сумніватися в усьому, що роблять інші, Люку? Ти хочеш, щоб ми поверталися трасою і загрузли в заторах? О, навіть сама не знаю, чому я обговорюю це з тобою. Ми поїдемо через гори, і край.

— Ми побачимо велблюдів? — питає Б'єро. — І балбосів?

— Звідки я знаю? Поліно, витри шмарклі.

Виїзд із автозаправки нагадує картинг. Спочатку ми їдемо упродовж складів Pneu15Minutes, потім задвірками заводів, для яких близькість великих доріг є значною перевагою. Ми сунемо повільно, бо ескадрилья жебраків, які ледь досягли повноліття, зупиняє машини. Одні тримають квачі для миття, інші хочуть продати нам сонцезахисні окуляри або панами Yopі із датами останньої Tour de France. Та більшість із них діє відкрито: вони сновигають між машинами, тицяючи долоні, складені човниками. Старші облаштувалися під тентами на коробках, яким позаздрили б дизайнери картонних меблів. Вони роблять нам дружні знаки. Здається, у певних країнах дітей клепають, щоб вони викликали співчуття.

Гун робить знаки підборіддям, закликаючи нас глянути на щось, на його думку, важливе. Він шумно дихає, щоб дати зрозуміти, що знічев'я готовий побитися з абиким. Ця потреба зняти напруження нагадує мені схему парової машини з популярної брошури «Твоя пиця хоче киці. Усе, що варто знати про власне тіло», апологія мастурбації, яку за браком реклами поширює асоціація сексологів.

Б'єро крутить головою, виявляючи жваве зацікавлення кілометровими стовпами. Я ж зі свого боку захоплююся гаслами глобального сенсу: «Створіть життя, щоб жити з...», «Коли мрія збувається», «Моє щастя, наше щастя». Я намагаюся лишатися таким байдужим, як це можливо за таких обставин. Проте мені некомфортно. Я знаю, що будь-коли Гун може проколоти дірку будь-де, якщо його щось роздратує, наприклад, шипіння в музиці, яку він слухає.

Це сталося трохи понад рік тому, в день, коли мені виповнилося п'ятнадцять років. Подарунок, який я щойно розпакував, не викликав у мене захвату.

— Це для квітів, — сказав Нонно, ніби я не міг впізнати вазу, розмальовану, як абажур на дешевому розпродажі.

Я дедалі мовчав.

— Розпакуємо ще й це? — вів далі Нонно, похапцем глянувши на годинник.

Коали квапилися в кіно й через нас відчутно вибивалися з графіка. Лише тоді, коли до їдальні, прикрашеної повітряними кулями із серпантинном, принесли тартинки з джемом, наш кухар згадав, що мав приготувати щось святкове. Він підкрутив свої вуса, а вже потім повернувся до своїх каструль. І за десять хвилин повернувся із банановим мусом, прикрашеним смартами.

У другій коробці були півметрові квіти з матерії й пластику. Я був геть пригнічений. Подарунки для старого інваліда. Найогидніший день народження за все моє життя.

— Їх не треба поливати! — вигукнув наш мудрий вихователь. — То як, подобається, ні? Не переживай, я знайду для цього місце! Візьми ж це!

Нонно сидів на табуреті й пестив свої бакенбарди, коли раптом вигукнув, вказуючи пальцем на столик, на якому лежала величезна коробка: «Але, лишився лише один! Про це не треба забувати!». Тієї ж миті Гун захлинувся від люті, яку спрямував на кульки, що почали із шипінням здуватися. За кілька секунд їдальня перетворилася на декорації до «Після Апокаліпсиса».

Завдяки Гуну ми пережили момент, який справді став неординарним. Бо, загалом, дні в Кастелі мають тенденцію не відрізнятися один від одного. День за днем, місяць за місяцем тебе вмивають, роблять пов'язки, одягають, а потім, як виявляється, уже настав час роздягатися, вмиватися, робити перев'язку.

Ось він, непередбачуваний Гун. Можливо, до нього, як спалах, прийшли далекі спогади, як йому сигналили звідусіль, коли його велосипед врізався в поштовий мікроавтобус. Кажуть, коматозні все чують, але ні на що не реагують. Як знати, що відбувалося в його розтросченому мозку?

У коробці був комп'ютер. Протягом трьох днів цей апарат лишався у своїх пінопластових латах, поки Берт, волонтер із цивільної служби, який товкся в секретаріаті, знайшов час встановити його в моїй кімнаті. Потім іще три дні, поки його переставили так, що я зміг вмикати його, не залазячи під стіл. І ще тиждень, поки мій обліковий запис активізувала директорка. Лише тоді я зітхнув полегшено.

Саме зараз я думаю, чи було б ліпше, якби Гун зробив своєю мішенню комп'ютер, а не кульки бананового мусу. Бо ця машина не просто змінила моє життя, а й — сподіваюся — життя інших теж. І саме зараз я не знаю, чи воно справді того вартувало.

Щойно ми поминули передмістя, Юлія помітила аптеку, затиснену між супермаркетом, де знижено ціни, і тренажерною залом. Будівля праворуч не має вікон, а та, що ліворуч, має величезні засклені пройми, за якими найрізноманітніші люди намагаються спалити жир або вдосконалити м'язи. Юлія зупиняє автобус поряд із парком візочків. Б'єро запалюється:

— Танці з зірками, я хочу.

— Не збираюся заходити всередину, пойняв?

Фасад аптеки заставлений картонними рекламами, які вихваляють зволожувальні креми, антизморшкові програми, маленькі коробочки для живлення шкіри. За цим бар'єром все-таки можна побачити, як Юлії спілкується з молододу жінкою в кофтині з небіленого полотна.

Завдяки Гуну вальс, який перекривають жваві удари тарілок, акомпанує цій пантомімі, де мені бракує білих субтитрів на чорному тлі. Утім без цього можна обійтися, бо сцена прозора. Продавчиня вже кілька разів глянула на стелю, де мала би бути камера спостереження. На її місце приходить інша, огрядна п'ятдесятирічна з-за прилавка. Амплітуда мови жестів дедалі зростає. Гун протирає денця пляшок, щоб нічого не пропустити з того спектаклю. Відстань оманлива, але в мене таке враження, що ті, хто вихваляють льодяники проти болю в горлі, грізно захиталися.

Юлія наполовину висуває своє тіло з магазину і приймає позу фігуристки з метою притримати гомілкою двері, які зачиняються автоматично. Зелені відблиски вивіски забарвлюють її в тривожні кольори.

— Яка ідіотка! Вона нічого не відпускає без рецепту. Вона хоче доказів. Гуне, сюди, ось їй доказ!

Я дозволяю собі легенько гепнути по плечу свого товариша, щоб підтвердити, що він щось второпав між двома акордами. Гун, не поспішаючи, перевальцем суне до Юлії. На жаль, ми позбавлені перегляду продовження спектаклю, який розгортався прямо в підсобці аптеки.

Гун повертається до нашого транспорту першим. Він тримає спрей, який розпилює, не знявши кришки. Розстібає свою сорочку і рясно кропить собі торс і під пахвами. У мої ніздрі б'є міцний дух евкаліпта. Я простягаю руку.

— Покажи.

ОСВІЖУВАЧ ПОВІТРЯ: ваше помешкання ще ніколи так не пахло.

А тут і Юлія важким кроком виходить з аптеки. Вона нічого не хоче чути. Усі, хто лікував Гуна, поїхали на вихідні. Усі лікарі цього селища у відрядженні з повітряною вартою. У секретаріаті Кастеля також нікого нема, щоб надіслати копію рецепта з історії хвороби.

— «Ці бренди розмели люди, які хочуть схуднути». Вона повторила мені це двадцять разів, тридцять разів. Чи вона хоч глянула на мене? Чи я схожа на пишну пані, яка мріє стати вермішелиною?

Вона напружено підводиться на своєму місці, торкаючись головою сонцезахисної шторки, руки на стегнах. Потім знову падає на сидіння, стискаючи кермо. Я знаю, що вона час від часу стежить за собою. Вона сама про це пише. Тож фармацевтка почасти мала рацію. Хай там як, та ми не завжди сидимо без ліків. А ця пауза забрала в нас дорогоцінний час.

Наш мікроавтобус повільно, але впевнено набирає швидкість, навіть якщо ми рухаємося б тридцять кілометрів на годину. Білборди закликають мандрівників бути готовими попрощатися з комфортом сучасної цивілізації заради диких краєвидів. Нехай беруться ті, хто не контролюватиме запас пального в баку! Юлія кидає на нас швидкий погляд із оглядового дзеркала.

— Гуне, не так сильно. Б'єро, забери руку.

Якийсь час ми котимо між пасовиськами, засіяними полями, лісопилками і німими хуторами. Контраст між навколишніми пейзажами й пахощами від Гунового дезодоранту додає ситуації арт-хаузного характеру, якому аплодував би актор, який раз на місяць приходить пояснювати нам формальну складову театру Брехта і вчить нас, як плакати по команді.

У просвітках між дорожніми щитами інколи проступають вершини, увінчані снігом. Блискуча вивіска вказує напрямок до дачного селища, яким керує славетна група готелів. У помаранчевому надувному човні усміхнена родина пливе гірською річкою. Ліани обплітають знаки оклику, прикріплені до барвистих буїв.

Я думав про маму, яка цьогоріч винаймала невеличкий будиночок на Корсиці. Вона їздить у різні місця, щоб не втратити радості відкриття. Вона іноді показує мені світлини зі своїх подорожей, розповідає, з ким познайомилася в дорозі, хто розрадив її самотність. Вона ніколи не бере мене з собою. У будь-якому випадку мама ніколи не планує нашого спільного дозвілля, якщо хаос не вважати нормою. Це зумовлено тим, що мамі погано, коли я поряд.

Поліна нарешті здійняла голову. Вона притулила до скла морду свого пса. Я однаково захоплений блискуче доглянутими фермами, охайними рядочками перегнутою, тракторами, які виблискують неначе як BMW при виході з заводу, вазонками на вікнах, де всі пелюсточки в квітів однакові. Сюди б нашого консьєржа — фаната, щоб усе блищало. Гадаю, він навіть зі своєї жалюгідної зарплатні купує останні новинки рідкого мила, мийних засобів і розпилювачів. Цей чоловік наділений надмірним почуттям чистоти, як ті аутисти, які, колупаючись у носі, обчислюють квадратний корінь із суми номерів Лото, щойно ті з'являться на екрані. Такий і наш консьєрж. Хоч як чимало разів ми приліплювали жувальну гумку під віконну раму, за півгодини сліди нашого злочину зникали. Діпак, один пришелепуватий гепард, і я хай до чого вдавалися, щоб перевірити пильність нашого консьєржа, але він вичищав усе.

Юлія приймає незручну позу, щоб із кишені куртки витягнути телефон, який дзеленчить. Оскільки зараз вона не може змінити швидкість, двигун набирає оберти, що зумовлює несамовиті спалахи на приладовій панелі. Крутим жестом вона витягає свого Nokia, підносить його до вуха, потім видає зітхання на знак привітання. За двадцять секунд кладе апарат собі на плече.

— Це Нонно. Він хоче привітати Стіві, але не знайшов його номера.

Їхній конфлікт мені на користь.

— Візьми трубу!

Я простягаю руку, хапаю телефон, який мені подає Б'єро.

— Це Люк. Привіт! Що нового?

Наш вихователь, судовий виконавець, який перекваліфікувався на соціального працівників, відкрився мені, що виникли певні клопоти з малюком на першому поверсі, і висловив сум, що не зміг поїхати з нами. Тим паче він також обожнює м'ясо гриль.

— Ви в курсі щодо MediCare+? — несподівано питає Нонно.

— Так, ми бачили його по телеку.

— Якщо я зустріну того доктора-гравця, то заїду йому межі очі. Що скажете?

Я вирішив не говорити йому, що ми вже поїхали зі свята. Варто було б пояснити, і, на відміну від Юлії, сказати йому, що цієї ночі я не одягав своїх медичних шкарпеток. Коли він попросив мене передати трубку Стіві, я відповів, що не бачу, де наш господар. Нонно розреготався. Я дозволив йому вдесьте розповісти свій улюблений анекдот про Стіві, про той славетний день, коли той отруїв половину Кастеля майонезом із цукром. Чи міг хтось припустити, що він зробить кулінарію своєю професією?

— Шкода, але я знайду врешті його номер у довіднику. Де він проводить свої вихідні, наш прославлений кухар? — Нонно смакує свої дотепи, перш ніж продовжити: — Мені казали, це поряд із Грамоязом.

— У мене погана пам'ять на сільську топоніміку. А що ви робите в Кастелі цього вечора?

Нонно не відпускають справи. Він знає цю частину країни, як вміст власної кишені, бо нерідко їздить туди на полювання. Він хоче, щоб я описав йому краєвид і якої форми верхів'я гір, і він скаже, де ми. Я уникаю прямої відповіді, описуючи хмари і сутінки.

Юлія стукає по годиннику. Вона боїться, щоб не розкрився її злочин.

— Я більше не можу говорити. Гарного вечора! Бувай!

Моя футболка намокла від поту. Я не люблю брехати. На щастя, я не вірю в психоаналіз, бо інакше підписався б на двадцять років сеансів на кушетці, щоб звільнитися від тягаря моїх помилок.

Я передаю телефон Б'єро, щоб той передав його власниці. Юлія хитає головою.

— Що за дебілізм ваші крики. Вам ще не набридло? Особливо тобі, скільки тобі років?

— Я хотів би бути скаутом, ти ж знаєш.

У своєму колі ми мали свої ритуали, більш-менш необхідні, більш-менш розроблені. Solix772, постійна учасниця форуму Доктора Гудлака, не зносила ідеї, що її чоловік більше не бере її на концерти класичної музики, хоча в минулому це зміцнювало їхній союз. Вона навіть подарувала йому абонемент. Та він дедалі частіше знаходив можливість навідатися на різні балаганні збіговиська, аби не потикатися до концертного залу Падаревського. «Облиш, забий на це» не було тим, що Solix772 хотіла прочитати. Я собі на клопіт відповів: «На колір і смак товариш не всяк». Моя кореспондентка перебільшувала значення цієї думки. Вона так і не розуміла, що наші уподобання можуть змінюватись. Якби вона була уважнішою до тих, хто поряд, то побачила б, що світ завжди змінюється. «Навіть камінці в річці поступово очищуються від моху». А Solix772 не відпускала своє. Вона почувалася не лише покинутою, а й зрадженою. Ми листувалися дедалі частіше. Я вже розвинув свій стислий стиль, відчув пристрась до дебатів. А Solix772 зненацька припинила листування, не без того, щоб обізвати мене антифеміністкою, спочатку вона написала мачистом, але варто зважати на те, що ні форма, ні зміст моїх меседжів не давали змоги визначити стать того, хто їх писав.

Я кашляю, щоб прочистити горло.

— Скажи, Юліє, що це...

— Говори голосніше, я звідсіля погано чую.

— Що ти зробила б, якби довідалась, що твій псі зовсім не те, що ти думала про нього?

Її очі блимнули на мене із дзеркала заднього огляду.

— О, Люку, не починай свої нарікання. Ми вже поговорили про це.

— Ні, я не про Жюжюб. А загалом.

Жюжюб — це уповноважена психолог у нашій інституції. Консервативний психоаналітик, вона витрачає весь свій час, щоб спотворювати те, що ми намагаємося висловити. Витримати її протягом п'ятнадцяти днів, як того потребує терапевтичний протокол, випробування непросте. Бо бажаючи деконструювати, щоб потім ліпше сконструювати, вона псує в нас усе чудове. Вона не лише нічого не слухає, а й краде в нас наші привілеї. І якщо я зараз устряв у цю справу, це також через неї.

— У мене нема свого псі.

— Хтось, кому довіряєш, хто тебе слухає?

— Уточни.

— Я думаю про всю цю історію з міністром.

Юлія шукає мій погляд у дзеркалі заднього огляду, кусає губи, перш ніж відповісти.

— Я цього не пережила б.

— Саме цього я й боюся.

— Говори голосніше, я тебе не чую.

Я маю підтвердження. Вони мені ніколи не пробачать.

Ми доїжджаємо до селища, в якому має бути не більше п'яти десятків будинків. Величезне панно, пригвинчене навпроти комори із сіном, сигналізує про те, що міні-маркет за двісті метрів є просто божественним. Там здійснюють торгівлю, послану провидінням. Там на вас чекають не лише звичайні продукти харчування, а й пекарня, попри пізню годину, з широким вибором, і чайна кімната, в яку ми галасливо завалюємося. Б'єро, який зі своєю курткою займає забагато місця, скидає на підлогу кілька дизайнерських свічок, потворних і дорогих. На нас дивиться управителька закладу, поклавши на прилавок руки і роззявивши рота.

Щоб компенсувати розчарування від не отриманого барбекю у Стіві, я пообіцяв почастувати їх гамбургерами. Б'єро не забув цього й замовляє чизбургер і двадцять чотири палички картоплі фрі. Офіціантка, добре вгодована енергійна дівчина, приймає наше замовлення, оком не змигнувши. Клієнт — це король. Юлія вважає за потрібне дещо підкорегувати.

— Закресліть.

— Упевнені? — питає офіціантка.

— Так.

Вона, непевно постукуючи олівцем, обертається до Б'єро.

— Що ж тоді ви бажаєте?

— Тебе, моя люба. Я бажаю кохання з тобою.

— Йому вистачить склянки води, — відповідає Юлія. Хоч як крути, вона все перевертає навпаки. — До речі, ви не могли б чогось сюди налити? — Вона простягає мою спеціальну пляшку, яка в мене в заплічнику, дизайн із довгим носиком, яка дає змогу пити, попри мої некеровані спазми.

Тепер управителька блідне. Вона обережно робить знак офіціантці, щоб та поквапилася. Скоріше їм подася, скоріше вони підуть. Юлія нав'язує свій вибір і наказує нам помовчати. Певний час чутно лише скрипку Андре Ріо з навушників Гуна.

За столиком неподалік від нашого дві сорокарічні: чорнява кістлява і шатенка із вищипаними бровами; на нас вони не зважають, занадто захоплені ідеєю переробки світу. Чорнява палко розповідає шатенці про образу з боку своєї старшої доньки. Не виявивши особливої оригінальності, дівчина, про яку йшлося, вигадала, ніби йде на день народження, де будуть лише дівчата, а сама подалася до хлопця, гидкого типа з татуванням і брудними чоловічими думками. Я чув по радіо приблизно таку саму історію. Я дотримуюся тої думки, що ліпше підтримувати, ніж суперечити. Я тоді відповідав: «Любов матері має бути тим напилком, який допоможе пиляти ті ґрати, що утруднюють життя підлітка».

На якусь мить я гублю нитку розмови тих жінок, бо Юлія телефонує Стіві. Вона каже, що не варто перейматися щодо наплічника Гуна. Вона відшкодує витрати на його пересилку поштою. Бандероль неодмінно має бути адресована особисто йому. На завершення вона переказує особливо щирі вітання від Нонно. Вона заслуговує на довіру, і можна вірити, що він підтримає її.

Чорнява доїдає свій манговий йогурт, витягає із сумки люстерко, помадить губи. І починає скаржитися на чоловіка, якого дедалі частіше не буває вдома. Минулої осені на CocoChatNet: «Бажання — це вогонь, який треба підтримувати, щоб жаринки не перетворилися на попіл».

— Наш маленький загін має рухатися далі, — каже Юлія, у жилах якої кофеїн нарешті пробудив добрий настрій.

Уже 20:30, і я гадки не маю, коли ми прибудемо до Кастеля. Лише відчуваю, що зґрая наздоганяє, а час продовжує працювати проти мене.

Ми продовжуємо наш шлях. Наш транспорт починає небезпечно хрипіти, ніби хоче нам повідомити, що не створений для такої пригоди. На першому ж повороті Юлія зупиняється.

— Приїхали? — питає Б'єро, підводячись.

— Сядь! — виє Юлія.

Гун, щоб довести свою корисність, дає Б'єро потужного стусана, від чого той втрачає рівновагу й падає на свого нападника. Тим часом

Гун машинально хапається за стелю й пошкоджує її.

— Як таке могло статися? — волає Юлія, яка щойно знову зрушила з місця і не може второпати, чому воно так.

У синтетичній обшивці мікроавтобуса утворилася дірка десь завбільшки тридцять сантиметрів. Штучна піна випадає при кожному поштовху.

— Сніг, скоро Різдво. Я радий.

Гун також гуде про радість. Він второпав: те, що він раптом ухопив рукою, забезпечило йому чудовий кастет. Очі Юлії скидаються на дві більярдні кулі, що гасають по зеленій поверхні стола.

— Ти сховай це, я не можу цього бачити.

— Гу.

— Гугу чи не гугу, але я двічі не повторюю.

За нами женеться величезна вантажівка-цистерна. Сигнали її фар не змусили нас змінити швидкість, тож водій підкріплює своє нерозуміння рішучими звуковими сигналами. Юлія відчиняє своє вікно і робить йому знак обігнати нас. Проте дорога для цього завузька. Моє серце стукотить невлад, бо на гадку спадає класична «Дуель» Стівена Спілберга.

Скориставшись «кишенькою» на дорозі, де шкільний автобус підбирає тутешніх школярів, Юлія врятувала нас від смерті, давши монстру змогу обігнути нас. Наша вихователька виструнчилася, полегшено зітхаючи.

— Усе гаразд, нічого страшного.

Якби в римейку дотрималися первісного сценарію, вантажівка чекала б на нас далі, привалена купою дров. Ось чому ми мали б знову спуститися вниз. Та навіть на такій дорозі маневрувати не виходить. Юлія зробила ще кілька абсурдних спроб, а потім таки перейшла на першу швидкість. А потім ми знову болісно набираємо швидкість. *Vis repetita placent*. Двічі повторене подобається.

Надмір струсів, підсилений нудотним запахом евкаліпта, виявляється для декого з нас фатальним. Знову потерпає найслабша з групи, Поліна. Я вже помітив, що круті віражі не для неї, тож, сидячи між Б'єро і Гуном, міг помітити, як полотніли її щоки. Востаннє я бачив Поліну такою, коли її батько поцілував її перед зібранням батьків, які мусили припертися на церемонію відкриття нової прибудови, яку навідали й публічні особи.

— Сильно трусить.

— Ми на висоті, — відповідає Юлія, ніби це може принести бодай якесь полегшення.

— Дуже погано, — уточнює Поліна.

— Тримайся.

Наша вихователька хитає головою й гірко зітхає. Очевидно, вона недочуває. Я маю прийти на допомогу своїй товаришці, виконавши роль перекладача.

— Вона почувається зле. Думаю, варто зупинитися.

— Трясця вашій матері! Мотор не витримає!

Це не мадам Фазі, яка зробила б для Поліни все, можу вас запевнити. І не лише тому, що їй платили за Поліну, зрештою, Юлії платять також, але тому, що вона її по-своєму любила. Я це второпав, коли довідався про Поліну, щойно вона потрапила до Кастеля. Мадам Фазі могла б і далі опікуватися нею, але батько Поліни вирішив, що, хоча дівчинка й приречена, та все ж не має жити самотиною в золотій клітці. «Вона не має бути позбавлена спілкування», — виголосив батечко. Ніби Кастель щось вирішував! Хіба не ліпше «спілкування» мала вона, коли добра п'ємонтка брала її з собою до супермаркету чи коли вони разом забирали маленьких Фазі з державних ясел.

Те, що мало статися, сталося. Поліна виблювала у вікно.

— Бах, ригота! — горлає Б'єро. — Блювачка!

— Гу! — вставляє своє слово Гун, стрясаючи обшивкою в кулаку.

Юлія вмикає сигнальні вогні й пригальмовує біля трав'яного горбочка. Вона виходить з машини, обходить її й коментує ситуацію із залученням найширшого спектра негативної лексики. Поліна із барвистою блювотою на грудях гучно ридає.

— Поліна блює? — питає Б'єро.

— Хто ще відкриє рота, йтиме пішки!

Гун зіщулюється на сидінні та притискає навушники до вух перш за все заради того, щоб дистанціюватися, а отже, усе це йому не байдуже. Починає наспівувати. Жахливо фальшивить. Проте я впізнаю «I belong to me»: *You can blame me and bless me / But you cannot possess me / 'Cause I belong to me / To me!*

Поки Юлія робить фіззарядку, дістаючись до сумок, які запхали під моє сидіння, я насмілююся крадькома глянути на Поліну, яка роздяглася прямо поряд із нашим транспортним засобом. Вона вся тремтить. Ні грама жиру, який приховав би її кістки, надав якоїсь круглості її тілу. В ній нічого жіночого, навіть у її простій стрижці з горизонтальною гривкою. Скляна лялька зі сльозами на щоках.

Ніхто в Кастелі не знає своїх мам, яких замінюють директриса, психолог і Нонно. Проте всі знають батьків Поліни, які навідують нас часто, навіть занадто. Її батько, промисловець і політик, ніколи не пропускає нагоди нагадати про існування своєї доньки і тої драми, яку переживає його родина. Він каже, ніби ця дитина — не така, як інші — є найбільшим даром його життя, є символом солідарності між людьми. Ця комедія принесла свої плоди, бо йому вдалося здобути підтримку

лівого електорату в політичній грі. Насправді він не приїздить до Поліни навіть на вихідні й нічого про неї не знає. Нічого не знає він і про саму установу. Я бачив, як він забрів до пральні, коли шукав вихід. А ще у своєму короткому виступі на знак закінчення навчального року він довго дякував нашому консьєржу, цьому чудовому другові нас усіх, разом з яким він так хотів би змінити світ. Бо йому, як виявилось, підказали якесь не те ім'я.

— Не ворушися!

Юлія, яка хотіла лише намочити свою хустинку, виявилася незграбною. Вона враз вилила на Поліну третину пляшки мінеральної води. Довелося міняти їй не лише футболку, а й трусики. Навіть на її чудових легінсах утворилися темні плями.

За кілька кілометрів іще одна пригода. Сідає батарейка Гунового плеєра. Крик розпачу свідчить про перетворення хлопчини з особливими потребами на істеричного ротвейлера. Юлія знає, що словами тут не зарадити. Вона, як і ми, знає, що Гун не може жити без постійного вливання алтею. Тож вона знову зупиняє мікроавтобус у зоні обгону, встановлює ручне гальмо майже вертикально і тягнеться, щоб плеєр хлопчини під'єднати до автомобільного приймача за допомогою адаптера. Поки апарат заряджається, ми знов і знов прослуховуємо повідомлення, які закликають нас оплакувати програш Аргентини і віддавати перевагу солодким лікам, як Мері Поппінс.

— Гу! — волає Гун із заднього сидіння, поки гучномовці агонізують.

Юлія хитає пальцем.

— Гу! — наполягає Гун, погрожуючи відчепити свій пояс безпеки.

— Не крутисся.

— Гу!

Зі свого місця я бачу, що Юлія вдає, ніби крутить тумблер звука. Її пальці крутять порожнечу, її зап'ястя ледь погойдуються. Гун ляскає в долоні, і з нього одразу ж бере приклад Б'єро. Безцінна скрипка Страдіварі 1732 року виступає як ангельський акомпанемент жалюгідній пісні «Корон» у виконанні П'єра Башльє.

Скоро нас наздоганяє машина. Я весь викручуюсь, щоб роздивитися її через заднє скло. Двоє мандрівників з Юра, округ Бельфор, приязно посміхаються мені. Ми їдемо дуже швидко, тоді як треба їхати на швидкості близько тридцяти кілометрів. Це їх веселить,

поки в них на хвості не опиняється автомобіль із величезним причепом, старий армійський джип і кабриолет ауді, який може і розтрити їх, якщо вони їхатимуть так повільно. Сам не знаю, чому, я відчуваю сором. Певне, через трусики в квіточку Поліни, які причепилися до спинки мого крісла і майорять, немов тибетський молитовний прапор.

Ніби це якось може зарадити ситуації, автомобілісти дозволяють собі кількаразово натиснути на клаксон, спершу стримано, потім наполегливо. У цій грі роздратування ауді дужче, ніж джипа. Цей крикливий концерт заважає Гунові слухати його музику, що й ускладнить наше життя. Після перемовин щодо потрібного повороту Юлія від'їздить праворуч по трасі, а ті, хто нас затримував, користаються з цього, щоб об'їхати нас.

Якщо я правильно полічив усі перехрестя, що потребувало певних досвіду й хисту, то, починаючи від кав'ярні в селищі, ми зупинялися п'ятнадцять разів. Юлія вже навіть не послугоувалася своєю фасадною посмішкою. Я знаю її достатньо добре, щоб упізнавати по обрисах її щік, що вона зіщулилась, як та устриця на відпливі. Вона думала, що її графік буде зручнішим. Вона дедалі частіше позирає на годинник, ніби хоче силою думки повернути назад його стрілки.

Я ж стримую свої нерви, міркуючи про найліпший сценарій для себе. Стерти все, не сортуючи, було б ефективно і розумно. Проте, можливо, я мав би роздрукувати кілька розмов, знайти час, щоб поритись у відповідних архівах, щоб бути добросовісним, якщо знову все обернеться на гірше. Якби я тільки зміг відгадати псевдонім того дурного міністра. Чи не написав я чогось такого, що могло бути перекинуто і повернулося до мене в підсиленому варіанті, як бумеранг?

Нарешті ми біля тунелю. Величезний вояка з кобурою чатує біля монастиря, переобладнаного на ресторан.

— Ходімо, почастию вас напоями, перш ніж почнеться спуск, — повідомляє Юлія.

Можливо, це так вона хоче звільнити нас від потрібної суміші ритмів, яку нам нав'язав Гун. Ми сумирно виходимо з мікроавтобуса. Нас зустрічає крижаний вітер. Прапори майорять на алюмінієвих держаках, мули, які є славою цієї місцевості, бекають без упину. За коморами зі снігозбиральною технікою звивається стежка. Вона веде

до узвишся, де позують якісь мандрівники, невеличкі, як фігурки леґо.

Ми всі разом переходимо через трасу, щоб потрапити до ресторану «Апалуза», який працює сім днів на тиждень. Рухома вивіска пропонує хот-доги завбільшки в дирижабль і знижки для шановних водіїв вантажівок.

Це місце нагадує американську глибинку. Тьмяні світильники, маленькі круглі столи, рожеві й бірюзові неонові вогники в барі з міцними напоями, довжелезний шинквас, неврівноважені відвідувачі. Миттєва зміна обстановки, яку відчувають навіть водії, звиклі постійно прямувати з Бав'єра до Сицилії.

Ми так-сяк всілися подалі від більярда й ігрових автоматів. Б'єро, Поліна і Юлія всунулися на кутню лавку. Гун штовхає ногою стілець, щоб я міг продертися до столу.

— Ой-ой-ой! — обурюється барменка, пухка білявка, одягнена, наче ковбойка, якій стало дуже гаряче. Обережно, зараз матимеш роботу.

— Гу, — не погоджується Гун, махаючи руками.

— Ой-ой-ой! — повторює білявка, махаючи ганчіркою.

Раптом у Б'єро відвалюється щелепа. Попри напоумлювання Юлії він шкандибає через зал, видирається на барну табуретку і ставить свої лікті на шинквас.

— Ти гарна. Тобі всі заздрять.

Мов чародійною силою за спиною в білявки зринає службовець статури городнього опудала, хапає блокнота і, щось прошепотівши, бігцем кидається до нас. Нахилився, розглядаючи нас усіх, одне за одним. Не будучи сліпим, розпочав перемовини з Юлією.

— Це ваш?

— Можу його віддати вам, — відповідає наша вихователька нейтральним тоном.

Цей худорлявий виявився дотепнішим за неї, він утримується від будь-яких проявів непрофесіональної поведінки. Обертається до бару і жестом руки дає зрозуміти, що все зробить. А потім уже цікавиться, чим же ми тамуватимемо спрагу.

— Я вас слухаю.

Як і під час наших попередніх зупинок усе в усіх сенсах розпливається. Я прошу гарячий шоколад. Б'єро зі свого місця біля

бару вимагає Red Bull і тарілку печінки для Поліниного пса. Я міняю думку і прошу, якщо це можливо, газованого яблучного соку. Б'єро перебиває мене й уточнює, що йому ще спіральну соломку. Поліна запитує, де туалет. Гун грає на піаніно по столу. Юлія замовляє еспресо.

— Мені Red Bull, — нагадує Б'єро.

— Нема питань, — відповідає Юлія.

Ми починаємо з нуля, усе наплутавши. Подвійне еспресо для Юлії, помаранчевий фреш, і, добре подумавши, ще й холодний шоколад. Офіціант вириває сторінку зі свого блокнота, зминає її й кладе до кишені на грудях свого фартуха. Я чую хрипке гигикання з-за сусіднього столу й не хочу дивитися в той бік.

Хоча Юлії бракує кофеїну, вона жертвує собою. Замовляє для всіх м'ятний лимонад. Так само і для Б'єро, який так і завис біля шинквасу.

— Дівчино, поцілуй мене в губи.

Білява робить усе, що може, аби уникнути спілкування з ним. Як на демонстрації товарів для дому, вона вдесьте дмухає, здуваючи мікроскопічні порошинки. Також вона відзначає, що привиди не смокчуть бренді й полтергейсти-насмішники не заважають їй сортувати порожні келихи за кольорами.

— Ммм, — вуркоче Б'єро, облизуючи губи.

Поки нам готують напої, опудало стає стіною між нашим товаришем і об'єктом його жадання. Білява робить виразні гримаси своєму колезі, який постійно повторює той самий жест: зроблю, зроблю. А я нахиляюся вперед і демонстративно масую собі литки, щоб Юлія не забула, чому ми, власне, вирушили в дорогу.

Хтось неподалік від нас покашлює. Я виструнчуюсь.

— Він милий, цей малюк, але не варто заважати Хайді.

Той, хто це сказав, певне, хотів дати зрозуміти, що бажає скористатися статусом людини на пенсії. З ним іще двоє мастодонтів, які регочуть, поки в них не почалися напади діабету. Юлія знає, що ніколи не варто розмовляти з незнайомими чоловіками, навіть якщо вони не мають рації. Тож вона кривить на їхню адресу нелюб'язну гримасу.

Той ексгібіціоніст вичерпав свої засоби, але не важковаговики, в чийх венах повно горілки.

— Сподіваюся, вони не заразні, — скрегоче зубами найлегший із тріо, усього якісь сто двадцять кіло.

— Гу? — питає Гун, підводячись.

— Саме цього й бракувало, — гуркотить ваговик. — Не зли мене, тля! І піди вмий своє рило!

Обставини змусили Юлію перестати бути стриманою. Вона простягає руку.

— Заспокойся, Гуне. Будь ласка. Сядь.

На бугристому обличчі ваговика з'являється потворна гримаса.

— «Гун»?

— Так, мсьє, — відповідає Юлія без зайвих слів.

— Які слова, дамочко!

Прийшов офіціант і змусив нас шукати оптимальні слова. Адже він приніс нам поганий сюрприз. Він приніс нам п'ять бляшанок із тропічними фруктами на них, які радісно сяють для нас.

— Сироп закінчився. Тож зробити лимонад не вийде. Тому ось. До речі, це подарунок. Ці бляшанки. Можете забрати їх із собою. Так простіше. Гаразд?

Це називається забирайтеся звідси подалі. Я чекаю, що Юлія стане на наш захист, але вона вже з'їла собаку на тому, що це лише погіршить ситуацію. Вона кілька разів кличе Б'єро, а потім іде й тягне його за руку. Підніжка мого візочка вже торкнула завісу при вході, коли лунає страшений гуркіт. Гун щойно розстрожив табуретку об стіл наших сусідів. Троє бевзів раптом завмерли і зблідли, як мертвяки. А Гун собі пішов до ігрового автомата, і всі ми здогадалися, що птеродактилів він ловитиме зі значним гуркотом.

Заохочений ситуацією, Б'єро рвонув назад, спустив свої фланелеві штани й рушив за шинквас. Офіціантка випустила з рук кошика з келихами, який саме витягла з мийної машини. Вона задкує й забивається об вішалку, яка починає гойдатися. Амплітуда завелика. Декоративний неон відколюється і з хірургічною точністю б'ється об пляшку пива на вітрині, яка чіпляє сусідню, що далі поширює ударну хвилю. Я ще ніколи не бачив такої красивої та яскравої демонстрації ефекту доміно. Шкода, що ніхто цього не зафільмував.

Варто визнати, наш статус неповносправних іноді служить добру службу. На щастя, обійшлося без синців, бо громили не наважилися протестувати, і скарга про образу правил пристойності також не

надійшла. І про пошкодження майна так само. Мсьє Зроблю не мав настрою сперечатися з нами. Він провів нас до паркування, і його ганчірка для столів біліла як прапор перемир'я, поки завівся наш мотор. У мене таке враження, що він підштовхнув наш мікроавтобус, аби той швидше вже спускався в долину. Я марю. То, певне, через висоту.

— Ні! — завила Юлія. — Не бери цього!

— Б'єро хоче пити.

— Постав цю банку на місце!— наказує Юлія, чітко вимовляючи кожен склад.

Запізно.

Б'єро просовує свій палець під пластинку й рішуче витягає звідтіля бляшанку. За чверть секунди всі ми відчуваємо на собі екзотичне газоване цунамі без консервантів і цукру. Вологі липкі часточки заповнюють увесь салон. Юлія несвідомо згинається на кермо. Транспортер відхиляється до краю дороги. Бризки починають стікати склом, поки мікроавтобус різко гальмує. Мене кидає вперед, я забиваюся чолом об скло біля сидіння. Ми всі кричимо, навіть Поліна.

Ми могли перекинутися в кювет і загинути, звільнивши відразу чотири цінних місця в інтернаті. Проте Бог нас уберіг. А значних ушкоджень зазнав лише наш транспортний засіб.

Тривале мовчання після вимушеної зупинки. Юлія виходить перша, за нею Гун, який у сповільненому темпі наспівує «Болеро» Равеля. Злетіло переднє ліве колесо.

— Ну що за капець, — каже наша вихователька, тупаючи ногою, як хлопчисько.

— Гууууу, гугугугу!

— Замокни й нумо назад в автобус.

— Пити хочу, — скавучить Б'єро.

Решітка радіатора затуляє масивний кам'яний стовпчик, який нас заблокував. Юлія згинається й зазирає під машину, щоб оцінити збитки. По самому лише шуму я можу сказати, що все ясно.

Щойно спалахнули аварійні вогні, і Юлія встановила знак аварійної зупинки так, як її вчили в автошколі. Наша вихователька намагається зателефонувати в дорожню службу. Вона розмахує телефоном урізнобіч. Мережа не ловить. Ми зусібіч оточені горами з

прямовисними схилами, до найближчого продавця кебаба тридцять кілометрів.

Солідарність уже не та, яка була раніше. Біля нас проноситься багато машин. Більшість водіїв гонорово не помічає нас. Інші сповільняють швидкість, поки розгледять, що наша команда зовсім не того роду, кому надають допомогу. Чи щось змінилося б, якби ми виконали розпорядження поліції й приліпити наклейку «Транспорт для інвалідів»?

Проте ж от хтось із них покався і прислав до нас жовтогарячий додж, який прибув з протилежного боку. Зробивши класичне розвертання, автомобіль служби допомоги зупинився за декілька сантиметрів від нашої пошкодженої кабіни. На водієві червоний комбінезон Ayrton Senna, полинялий, штопаний. Він приголомшує своєю худорлявістю людини, у якої за плечима якесь інше життя.

— Ми чекали на вас, — цвірінькає Юлія голосом вдячної вчительки.

Ремонтник знизує плечима і клацає дешевою запальничкою, розкурюючи сигарильйо. Потім обходить наш транспортний засіб, залазить через бічні дверцята, і, як нещодавно прислужник «Апалузи», розглядає кожного з нас по черзі. Юлія в нього за спиною розповідає про наші нещастя, але цілком зрозуміло, що майстра цікавить лише наша платіжна спроможність. Він присів біля розбитого колеса, вдарив кулаком по бамперу. Підводиться, шукає зв'язок між станом склоочищувачів і нашим інцидентом, кладе руки в кишені свого комбінезона.

— Це буде коштувати п'ять сотень. Як мінімум.

— Скільки це триватиме?

— Без роботи, — уточнює ремонтник.

— Нам зараз треба їхати.

— Половина наперед.

— Ви чули, що я сказала?

— За такі самі гроші я вас відтягну до селища.

Юлія хмурить брови і крутить головою, як сова.

— Селище? Навіщо? Це далеко від долини?

Ремонтник знову знизує плечима. Він спирається на свою машину й розмовляє сам із собою. Його сигарильйо мандрує від одного кута рота до іншого. Юлія хоче знати більше. Усе це доволі непросто.

Викуривши, вихователька відразу запалює нову, що свідчить про справжній тютюновий рецидив. У процесі наполегливих перемовин було домовлено справдити дві поїздки. Ми з Поліною поїдемо перші, Б'єро, Гун і Юлія другими. А ввечері евакуатор відбуксує мікроавтобус.

— Коли це, ввечері?

Мій голос підвищується на високих частотах, але ніхто мене не чує. Я наполягаю, бо існує дієвіший спосіб якнайшвидше потрапити до Кастеля. Скористатися автобусним сполученням. Або спробувати зупинити авто на трасі. Мій голос губиться в порожнечі.

Попри свої габарити горобця ремонтник легко піднімає мене, ніби я важу не більше яйця. Носком черевика він відкидає в канаву труси Поліни, які злетіли на землю. Нарешті я чую, як наш рятівник безцеремонно закидає мої милиці в багажник. Чорт, а чи відомо йому, що ми муситимемо заповнити 600-сторінковий протокол, щоб регіональні органи охорони здоров'я відшкодували заміну бодай одного гумового наконечника? Поліну також катапультують до кабіни, і, як і мене, без права скаржитися. Наш механік залазить на своє місце, заводить мотор і чимдуж тисне на педаль газу. Додж підстрибує, а вже потім падає на асфальт. Через п'ять хвилин ми звертаємо на дорогу, схожу на велотрек, який заріс чагарником після шести місяців міжетнічної війни. Поліна дихає, наче астматичний кролик. Я ж зосереджуюсь на ментальному калейдоскопі, таємниці йоги, щоб забути, що ручне гальмо занадто тісно подружилось з моїм стегном.

Дорожнє радіо повідомляє світові новини — замах-самогубство в якійсь із країн колишнього радянського блоку, розгромна відставка якогось обранця, про яку ніхто не шкодує, новий сингл співака, створений з нуля під лейблом ЕМІ. Три речення резюмують обіцянку міністерства розвивати завдяки економії, що стала наслідком плану раціоналізації MediCare+, заходи на користь добробуту й елітних видів спорту.

Якщо феї, й забували схилитися над нашими колисками, проте пильнували разом зі святим Христофом, щоб ми не пошкодили бар'єри безпеки, подекуди розставлені по краях асфальтних доріг. Ремонтник, такий собі пожежник-підпалювач, виявився просто шибайголовою. Це просто повернення ярмаркової стихії, бо і я вже готовий спробувати досвід великої вісімки.

Поліна починає гучно нявкати. Наш водій не реагує. Я бачу, що він так само не реагує на фари машин, які нам трапляються, тож можу уявити, як він їздить, коли такі, як ми, не стримують його.

Я дивлюся на дорогу, але помічаю, що ремонтник крадькома дивиться в наш бік. Піднімає від керма свій вказівний палець:

— А як його звать, твого собаку?

Поліна міцніше притискає до себе свою плюшеву іграшку і робить так, що вона плаче.

Мої очі зустрічаються з його, поки він неелегантно відхаркується.

— До речі, що ви робите в цьому районі?

Він боїться не второпати, що я говорю. Мова робить нас людьми, тож я в привілейованому стані, бо я не лише вмю читати й писати, а й можу висловлюватися не лише вигуками.

— Були на якомусь святі? — продовжує наш водій, стурбований тим, що я не відповідаю миттєво.

Я коротко пояснюю йому, куди ми їдемо.

— Ця дорога не є найкоротшою.

Дві криві, які притулилися одна до одної, позначають останній рівень, який відділяє нас від селища. Дорога звивається між коморами і латками полів. Лаконічне панно нарешті повідомляє назву села, Дренді, а також і те, що воно є побратимом Жюльєн-сюр-Муссю в бельгійських Арденах. На бордюрі невеличкого виступу зазначено, що відвідувачі можуть залишити автівки на безкоштовному паркінгу комуни. Добра пропозиція для тих, хто не хоче подряпати свої машини об стіни будинків вузеньких вуличок.

Ремонтник на великій швидкості в'їздить у селище, не переймаючись імовірною присутністю пішоходів. Я дивлюся на Поліну. Вона біліша за анемічного привида. Вона також хоче скоріше до Кастеля.

Наш водій, добрий принц, допомагає нам вилізти з його транспортного засобу і простягає мені мої милиці, чим завершує свою місію. Поліна кульгає п'ять метрів і чіпляється за металеву скульптуру, що зображає селянина, який схилився над вогнем. Тільки й бракує, що їй стане зле. Я думаю про витoki наших відхилень, і в мені починає вирувати гнів. Дуже хочеться образити її, дати їй по пиці, топтати її собаку. Я стискаю в кулаках свої милиці, поки біль не повертає мене до здорового глузду.

Навколо я бачу котеджі, які злиплися, наче солодкі пиріжки, загони для худоби біля вигнутих стін, зачинену крамницю сувенірів, сільський ресторанчик.

— Бачиш ті лавки он там? Це для нас.

Поліна починає труситися.

— Спробуй протриматися.

Я не люблю, коли воно так. Утім коли я такий напружений, пан Потвора бере гору над доктором Гудлаком.

Лавки вивищуються над строгим цвинтарем, оточеним городами. Несподіване поєднання, навіть якщо рано чи пізно повернутися на землю. Згорблений старий шкрябає ґрунт, щоб позбутися бур'янів, які захопили овочеві ряди, де, я так думаю, росте морква, картопля, різні сорти капусти. Дивно думати, що він мешкає за кілька метрів звідсіля під хрестом громовідхильника. У цю мить мені здається, що ми з Поліною опинилися в якомусь нереальному світі.

Я дивлюся на Поліну, яка так відрізняється від свого брата Кома. Це в нього виникла ідея махлювати з моїм комп'ютером. «Тобі стане ліпше, якщо ти трошки повітріщаєшся на порносайти», — сказав він мені, щоб виправдати непомірну ціну операції. Я ніколи не довідаюся, що він там накрутив. Мені він сказав, що встановлював віртуальну машину на жорсткому диску в секретаріаті, щось на кшталт паралельної мережі, яку не можна визначити, бо вона функціонуватиме не лише на задньому плані задач звичайної інформаційно-обчислювальної техніки, а й пов'язана із сервером VPN. Я удав, ніби зрозумів. Ком був переконливий. Він переконав, ніби через складність монтажу кабелю в нашій будівлі ніхто не зміг би докопатися до витоків мого посту. Єдине, треба, щоб було ввімкнено башту секретаріату, щоб я міг переглядати найгарячіші сторінки планети.

Тоді Ком навідувався до Кастеля регулярно. Усі, починаючи від вихователів, вважали, як це чудово, що цей молодий чоловік так прив'язаний до своєї маленької сестрички. Він отримував жетони для автомата кави, йому дозволили замовляти таксі додому, йому висловлювали подяку в річному звіті в рубриці «благодійники» відразу після старих дів, які мали таке задоволення прогулювати нас берегом річки або комерційними ярмарками.

Насправді Ком хіба що цілував Поліну, перш ніж вирушати коридорами нашої установи, географію якої він знав ліпше за директрису. Він обходив різні потаємні місця, які обладнав протягом кількох місяців, щоб монетизувати свій внесок нашого при звичаювання до світу за допомогою італійських порножурналів і петард, готових до застосування. Ком спускався в підвал, піднімався пожежними сходами до завгоспа, робив тимчасову зупинку в їдальні, щоб потиснути руки певним людям, піднімався ще вище, щоб вибратися на крівлю. Очевидно, я ніколи не знатиму, ні скільки схованок він обладнав, ні скільки таких, як я, він використав для своїх цілей. Фабіана Коалу, можливо, ще Діпака і Б'єро, звичайно ж, у той чи той спосіб Ком використовував нас усіх.

Ком дав мені спокій на два місяці, перш ніж став вимагати «тиху оренду». Згодом, щоразу, навідуючись до Кастеля, він ненадовго заходив до моєї кімнати, встановлював якісь інформаційні мости, деблокував грізні куки, перевіряв заглушувач IP-адреси. Частина його дій була необхідною, інша, як я здогадувався, крадькома підглядаючи через його плече, була лише шарлатанством, щоб запевнити мене, що його операції є необхідними та потребують значних жертв із його боку. Найпростіше було вдавати, що нічого не помічаєш.

Спровокувати свого батька, який переймався винятково тим, щоб розвивати свою комерцію, Ком ніколи не думав, ніби я здатний використати віртуальну машину ще для чогось, крім як блукати порносайтами. Якби він виявив сліди моєї присутності на сайтах знайомств чи на дискусійних форумах, то оцінив би це як пошук дешевої сексуальної підтримки. І, однак, Ком дуже добре обізнаний із тим розголосом, який викликав проект реформи MediCare+. Хоч би він не вийшов на зв'язок зі мною. Ні сьогодні, ні завтра.

По наших із Поліною спинах пробігли дрижаки. Ми з нею наблизилися до доджа. Ремонтник помітно постарів. Ті півгодини, які він провів із моїми товаришами, певне, переконали його, що засудження пренатальної діагностики не є таким очевидним, як це намагається представити медицина.

Б'єро першим вистрибує з машини.

— Такі стрибки! Вау! Глянь-но на мій зад! Там стільки синців! — Він обертається до нашого нового друга: — Він поганий.

Гун вилазить прямо за ним і вважає, що докоряють його. Він б'є Б'єро по спині наплічником із Черепашками Ніндзя і притягає до себе.

— Припиніть це! — стогне ремонтник. — Годі вам сваритися.

Юлія стає між ними

— І що це за глухомань?

— Це...

— Ви не могли відвезти нас іще далі? Я бачу, ви шикарний, я бачу, ви супер хлопець, на вас можна розраховувати.

Вона ворухить віями, як Дамбо вухами. Я посуваюся, щоб відстежити всю метаморфозу гірського розбійника на відданого песика. Починаєш перейматися становленням фемінізму, бо стратегія Юлії працює досить непогано. Ремонтник добросовісно колупається в носі, поєднуючи найрізноманітніші ідеї. Я так думаю, що його вагання відбиває інтенсивну роботу гормонів, пробуджених тривалістю латентного періоду. Немає сумніву, не щодня жінка калібру Юлії причалює до цього етнографічного порту.

— Дозвольте я, — каже ремонтник. — Ідіть за мною, обоє, — звертається він до Поліни й мене.

Ми перетинаємо центральну площу, щоб зібратися біля Гірського пансіону. Нас ніби помилково перенесено до інших часів прямо в центрі цього селища. Нічого, крім електронних дверей не конфліктує з висотою, де заморозки від вересня до червня. Вогники прикрашають фасад, обшитий дерев'яними панелями. Що стосується вікон, то архітектор який розробляв план цієї будівлі, певне, слабував на тяжкий астигматизм, що і передалося їхнім пропорціям.

Великі автоматичні класичні двері погано відрегульовані. Стулки вдаряють мене по стегнах, я зачіплююся об верхній одвірок. Ремонтник повертається і вивільняє мене з електронної пастки. Я нарешті ввалююся до рецепції. Біля стійки нікого нема. Я приходжу до тям, коли бачу оголошення на величезній телефонній будці, на якій написано жирним маркером: «Оплата за чверть години». Не знаю, як зателефонувати до інтернетної кав'ярні в цьому районі, але благословляю долю, яка закинула нас сюди. Я вже знаю, як діяти. Знайти адреси якихось медіа, просто собі написати, що висловлювання міністра — то його виняткова відповідальність, і аж ніяк не доктора Гудлака, чиї поради ніколи не виходили з приватної сфери. Я ще додав би, що обраний представник переживає важкі моменти, що може

пояснити його певні позиції. Оприявнюючи таку заяву, я нічим не ризикую. Щодо підпису, то він може бути доволі нечітким, наприклад, «обізнана особа».

— Еее! — мекає ремонтник, поглянувши на їдальню.

Його вигук не спричинює жодної реакції ані в кого. Він повторює свій крик, модулюючи нотки нетерпіння. Це добра ідея, бо сорокарічна особа з макіяжем, інтенсивнішим, ніж у клоуна, плентається до нас.

— Якись проблеми?

— Я тобі привів людей. Усього п'ятеро. На одну ніч.

Мадам витріщилася на нас, оглядає то мене, то Поліну. Я помічаю, що її обличчя лишається незворушним. На відміну від інших воно навіть не прагне відповідати бодай якимось правилам гречності.

— Не вийде. Місце нема.

За спиною в неї дошка з ключами виблискує, як новорічна ялинка. Я роздивляюся навколо себе. Жодної валізи на стійці, жодного пальта в гардеробі. Готовий закласти свою руку, пансіон порожній. Я готовий протестувати просто заради принципу, аж раптом чую шум дверей. Ремонтник тікає від нас. Я ледь обнімаю Поліну, щоб узяти сльозозою неприступну. Та ця балда не стає нашою рятівницею.

— Чого ви чекаєте, недоноски? Ану геть!

Сказати, що цей ланцюг інцидентів змушує нас втрачати час, це не сказати нічого. Ми далеко від нашого пункту призначення, і я не бачу на обрії жодного інформаційного вирішення проблеми. Ситуація постійно вислизає. Я все-таки питаю її:

— Скажи, Юліє, ніяк не вийде дістатися до Кастеля?

— Ти смієшся?

— Але ж нам треба туди!

— Але ж якщо Нонно довідається про все, то знущатиметься з мене! У нас давній конфлікт! Він зловтішатиметься, цей нещасний тип! А якщо це дійде до керівництва, то взагалі буде велике свято для мене.

Юлія міркує вголос. Оскільки ми такі ж небажані в цих горах, зовсім, як Марія і Йосип у Віфлеємі, і наш переїзд через долину виявляється заскладним, варто розглянути план В. Наближається ніч, це параметр, яким не вийде знехтувати. Ремонтник прокашлявся, вдихнув і прорік:

— Там, далі, є ще один готель. Проте в них, здається, на ці вихідні весілля.

Б'єро із вибалушеними очима робить крок уперед.

Ремонтник веде далі:

— Завжди можна спробувати. Може, у них іще лишилися кімнати.

Ми знову залазимо в додж, уже в інших поєднаннях, ніж перше. Я їду з Б'єро, у кишнях якого повно камінців.

— Одначе ця історія доволі прикра, — каже ремонтник із двозначною інтонацією в голосі. Це вже наднормова праця. Варто було рахувати ліпше.

Наш водій прискорюється, щоб об'їхати автонавантажувач зі свіжим фуражем. Замість дивитись у вікно, я плюую числа кілометражу.

Наша подорож, від якої тріскотять наші хребці, закінчується на еспланаді, де височіє будівля неортодоксальної архітектури, де сміливо поєднуються еркери, необроблений бетон і ділянки, обшиті деревом. На перший погляд важко визначити, що то відновлений релікт туризму початку ХХ сторіччя, де застарілі елементи просто і геніально інтегровані із сучасними засадами. Можу уявити, що там усередині.

У Сен-Роші справді гуляють весілля, і доволі бурхливо, попри ранню годину. На вікнах висять гірлянди з тої самої тканини, що й банти на антенах і дзеркалах заднього огляду автомашин на маленькому паркінгу. Більшість гостей уже зміряються від'їздити, щоб не їхати в темряві й не опинитися на в проваллі.

Кремезний рудий бевзь у циліндрі, у фраку не по статурі, з приклеєним носом клоуна курить під навісом. З його кишені стирчить листя. Немає сумніву, це боярин. Треба пройтися біля нього, вирішує Юлія. Справа не вигорить, навіть якщо Юлія пообіцяє, що ми будемо слухняні. Боярин супиться. Він не відводить від нас очей.

Я думаю, як сюди міг вибратися сірий бентлі молодят, оренда якого, певне, коштує чортзна-скільки. Я в захваті від його силуету, від його подвійних вікон, тонких різнобарвних шин. Б'єро також це помітив і хоче сісти за кермо. Ручка не слухається його, тож він налягає плечем на дверцята.

— Оп, зачинено!

Гун приходить йому на допомогу. Він ладен викликати на бій шістдесятирічний лімузин: хто кого, коли боярин поспішає до нас у

товаристві Юлії зі щасливою посмішкою, а ці зміни зобов'язують нас віддалитися від тої машини, адже, можливо, нас впустять до готелю. Треба скористатися цим троянським конем, щоб отримати ночівлю.

А ремонтник скористався цією метушнею, щоб якнайскоріше злиняти. Я в гніві! Мій наплічник лишився в доджі.

Боярин відвів нас до рецепції Сен-Рош, а потім побіг в інших справах. Юлія бере прејскурант готелю, проглядає його.

— Друже, виникла серйозна проблема бюджету, — тихо каже вона мені, щоб не налякати молоду латиноамериканку на рецепції, яка, безсумнівно, сподіваючись поєднати роботу з лінгвістичною практикою, певне, кусає лікті, що опинилася так далеко від бутіків, дискотек і хаф-пайпів.

Ціни, власне, цілком узгоджуються з географічною та архітектурною своєрідністю готелю. Рецепціоністка перепрошує від імені закладу, бо ж всі найліпші номери зайняті. Вільні лише номери третьої категорії в другому корпусі, де триває ремонт. Це не страшно, запевняє її Юлія, яка вмить оцінила економічні переваги цієї ситуації. Латиноамериканка уточнює, що ремонт іще не розпочали. Потім між двома жінками під приводом пошуку альтернативного рішення відбувся обмін несуттєвими міркуваннями.

Рецепціоністка, відчуваючи, що ми пристали на ідею переночувати в Сен-Рош, міняє тему. Постачальник провізії прийшов, щоб ознайомити, що залишилося, цього вечора кухарські послуги не надаватимуться.

Друга проблема, відповіла Юлія, перш ніж пояснити йому: хай там як, ми не голодні, та ще й усі хворі — у кожного якась дієта. Ми дамо раду.

На обличчі рецепціоністки застигла посмішка. З нами усіма так складно, і це правда, бо ми відразу просимо її сконтактуватися з нашим ремонтником і змусити його вмить принести мої речі.

Що далі ми просуваємося вглиб західного крила будівлі, то відчутніше дух застоюності приходить на зміну пахощам парфумів і печива. Я кривлюся:

— Може, треба було наполягти, щоб нас повезли в долину.

— Пффф. «Треба було»... Люку, як ти можеш казати «треба було»? Ти бачиш, котра година? Це вже все.

Я чекаю, що вона спитає мене, чи не болять мої ноги, але мої думки вже в іншому місці. Наступає розподіл спальних місць. Юлії дають велику кімнату з краєвидом на долину. Туди можна взяти Поліну. Гун отримав клітку без вікон, схожу на камеру, де він і заночує, якщо не розіб'є там усе. Я разом із Б'єро.

У нашому номері два ліжка, які стоять одне до одного літерою Г. Б'єро кидається на найближче і з диким тюканням перевіряє, як воно пружинить. Потім викладає на пухову ковдру по одному всі камінці, які зібрав за день. Кажуть, у такий спосіб запам'ятовуються найдрібніші деталі. Очевидно, це саме так, тож він стає навкарачки й починає розміщувати свої скарби згідно з власною логікою, щось на кшталт спіральної шахівниці. За десять хвилин він уже не зможе робити ходів.

Не дізнатися, хто дав йому це прізвисько, ця леонська гра слів, яка може пролити світло. Рішар стає Рікаром, Жан — Джином, Марк — Молтом. Що стосується Б'єро, то я завжди мав неповне, упереджене уявлення про нього, куди не проникали поняття власності, цноти, часу. З віком він міг виявити себе холеричним і фрондерським. Наразі він є вільним електроном, здатним на нестримну поведінку, яка водночас і стомлює, і веселить.

Гінеколог мав погані передчуття. Він пропонував майбутній матері зустрітися, але вона уникала тих рекомендацій. Він шукав підтримки у сімейної лікарки, яка стикнулася і з великим нерозумінням, і з неадекватними обіцянками. А одного вікенда вона забагато випила. Адже те подружжя любило повеселитися, так було запрограмовано їхнє життя.

Серйозність ситуації відкрилася через кілька років після народження П'єра. Хоча його спостерігали орди спеціалістів, він не вписався в початкову школу свого селища. Він розвивався значно повільніше за товаришів, своїх ровесники. Учителька зробила все необхідне, щоб П'єра прийняли до Кастеля, на той часи єдиного місця, де до його вад могли поставитися з розумінням.

Зазвучала грізна булькотнеча в животі:

— Хочу їсти! — завив Б'єро, б'ючи кулаками по верхній частині свого пуза.

У мене стався приплив енергії. Весілля — то завжди надвитрати. За таких обставин починаєш мислити широко, щоб не видаватися

скнарою. Навіщо чекати, коли вже гості морозитимуть свої роти за поїданням багатоповерхового торта, який їм подадуть, щоб вони нарешті нажерлися?

— Ходімо здійснимо масований удар.

— Бургер?

Я хитаю головою, спокійно пояснюючи йому, що на весіллях подають інші страви. Б'єро стає мрійливим.

— На весіллі з'являться непрохані гості?

— О, тут ти маєш рацію, треба ділитися.

Спочатку ми досліджуємо наше крило, залишене на поталу мурахам і хробакам. Більшість приміщень цоколю не входили до пріоритетів при плануванні ремонтних робіт. В одному з них ми виявляємо звалище старих меблів і прикрас мішаного типу, які вшановують Артеміду. Архаїчні рушніці, шкіряні чоботи, бордюри, емблеми. Шкода, що там нема Нонно.

Б'єро починає жестикулювати, видаючи неестетичні викрики. Він цілує морду оленяти, ще не розуміючи, що то опудало. Ми покидаємо ті місця, боячись, що заблукали до якоїсь невідомої версії «Ніч у музеї».

Потім ми з Б'єро намагаємося на слух визначити крізь регіт, який лунає з великого залу, дзижчання електричного міксеру чи інший кухонний шум, який підказав би нам, де розташовано приміщення харчування.

Я думаю про тих, для кого їжа є вразливим вузлом динаміки родинного життя. Наприклад, CaroXS, гнівається на свою доньку, бо та їсть, як той горобчик, 145s-coco пересолила страву для свого вразливого чоловіка із ніжним серцем, ZaZa проводить більшу частину свого часу на кухні, і ця в'язниця поступово стала її притулком. «Ефемерні, якими є пахощі без пам'яті». На що FredMaj відповів, що ніколи чоловік не може повністю відчувати розгубленості біля домашнього вогнища сьогоденної жінки, яка розривається між класичною моделлю і законним прагненням фінансової незалежності. Це мене розгнівало, і я написав: «Крокус боїться потепління», — що пробудило до життя нову гілку екзегетичних дискусій, а в мене викликало почуття глибокого задоволення. *Words, words, words...*

На рівні між поверхами ми зазнали дуже поганого прийому від якогось гіганта, одягненого як м'ясник, в кумедному беретіку на

голові. Він потирав руки і посвистував, зціпивши зуби, ніби ми бездомна худоба. Тож ми ідемо в обхід і виходимо на поверх. Із милицями під пахвами я чіпляюсь за поруччя, щоб дертися сходами вгору. Я гублю Б'єро з поля зору. Зважаючи на конфігурацію місцевості, далеко він не втече.

Латиноамериканка на рецепції завмерла. Вона дивиться на екран і жує гумку. До мене приходить ідея. Я перестаю стежити за Б'єро.

— Чи не могли б ви позичити мені свій комп'ютер? На одну хвилинку? Перевірити пошту.

Вона розглядає мене — підняті брови, міцно стулені губи. Те, що такий індивід, як я, уміє користуватися клавіатурою, не мало б залишити її байдужою, бо це означало б, що я маю акаунт в мережі, а отже, і кореспондентів.

— Я на одну секунду, обіцяю!

Вона продовжує мовчати. Я ледь нахиляю голову і веду далі:

— Принаймні має бути пошта для клієнтів. Принаймні за гроші. Якщо це так, то запишіть на наш рахунок.

Бачу, що вона почала второпувати. Думаю, я налякав її. Я вдаю всезнайку й дивлюся їй у вічі. Вона раптом підводиться і суне вбік великого залу. Її покvapливiсть схожа на втечу.

Я відкриваю навігатор, позначаю всі опції, які дають змогу із певною анонімністю відвідати багато супутніх сайтів, перед тим, як вийти на форум дискусій, де я існую, тож я вводжу пароль. Від домашньої сторінки я мандрую до своєї іншої маски, яка дає мені змогу дістатися за лаштунки цієї системи, де шукатиму захищене досє.

На мене чекає 58 повідомлень. Я навіть не встигаю проковтнути слину.

Першим у списку є те, яке прийшло останнім і починається словами: «Що відбувається? Я думав, ви зможете...».

— Що ти тут робиш?

У мене за спиною з'являється Юлія. Я не почув, як вона підійшла. З нею Гун, прямий, як стовп, з кривим поглядом. Це поганий знак. Я стукаю по клавіатурі на шаленій швидкості, намагаючись закрити всі програми, буде зле, як я порушу базу бронювання готелю.

— О, це ви? Як справи?

— Не з'їжджай із теми, Люку. Чи я не ясно сказала, що ніхто не має йти зі свого номера, поки я не дозволю? Ти, як завжди, не тримаєш слово?

— Гу, — нетерпляче каже Гун. — Тихо.

— Відкриєш рота, коли матимеш повідомити щось розумне.

Проте Юлія втрачає шанс повправлятися в публічних повчаннях, оскільки до рецепції завалює тридцятилітній чоловік у сутані. Побачивши нас усіх, він спантеличується. Молодий церковник, жвавий і постмодерний у цій глушині, чи це не міраж? Юлія здивована не менше за мене. Вона починає дихати, як той кашалот у репортажах ВВС. Якби я не знав її так добре, то подумав би, що вона робить вправи з підготовки для пологів. Та її утроба лишається безнадійно порожньою, і я знаю, що це є причиною справжніх страждань.

Божа людина із віялоподібною посмішкою мовчки йде геть із виразом співчутливої недовіри. Намагаючись простежити його погляд, я бачу, що Юлія тримає в руці трусики в квіточки. Вона супить брови.

— Знайшла біля автобуса. Ти мав би сказати мені, що вони впали.

Молодий кюре повертається і прямує до нас. У мене таке враження, що він сподівається, що зможе знайти спосіб запропонувати нам допомогу. Проходячи повз нас, він мимохіть сповільняє ходу. Та потім іде до сходів, летить угору, стрибаючи через дві сходинки, залишаючи за собою потужний запах *Acqua di Giò*.

До коридора долинають перші мелодії цього унікального музичного жанру, який іменують весільною музичкою. За відсутності ліпших варіантів я пруся в самісінький осередок свята. Стільці посунули до стін, щоб звільнити простір для танців. Здається, усі готові трохи зайнятися гімнастикою перед тим, як подадуть сири.

Б'єро також пішов на поклик дискотеки. Він повільно ворухиться поміж гостей, вишкіривши зуби, сяючи очима. Нині він хитає головою, як чарівний дебіл із французького телефільму. Якби я сам був таким, як треба, то порадив би гостям триматися від нього подалі. Скоро все може змінитися.

Я труся в кінці залу, де намітив собі кілька вільних місць. Чекаю, поки люди почнуть питати «хто це?» молоденьку повненьку дівчину, яка зараз жестикулює. Відбувається знайомство гостей, і до імен додають короткі неприємні прізвиська, що вдвічі вульгарно. Ніхто не наважується втрутитися, ця тварюка може бути кузеном нареченої або

протеже батька нареченого. Це питання обходить двох дам, які не бачать мене в себе за спиною: «Якщо це її брат, сподіваємося, в неї вистачить здорового глузду піти на перев'язку маткових труб і усиновлення».

Я також розпалюю цікавість. Я до цього звик, це для мене не є чимось таким. Раніше в мене викликала гнів будь-яка перебільшена шанобливість. Одначе це траплялося так часто, що моє бажання конфліктувати притлумилось.

— Ви з боку Жав'є? — питає мене сміливець, зодягнений у колоніальному стилі, куртка з кишнями, червоні вилиці, масне чоло із пишним ореолом волосся.

— Чесно кажучи, я тут нікого не знаю.

— Це нормально, — погоджується мій співрозмовник, якого задовольнила моя лаконічна відповідь.

Його звать Джонні, повне ім'я Жан-Філіп, він працює в шоу. Він зводить брови а потім супиться.

— Загалом, люди тут мене питають, чи я також співаю.

Я й далі мовчу.

— Саме так, Жан-Філіп Смет, шоу обміну ідеями, второпав?

Я не зважаю на його фамільярність. Його губи посиніли від вина, і він не носить шлюбної обручки. А особливо мене приваблює його смартфон, який він обпер об сільницю.

— Насправді я займаюсь страхуванням. Страхую тури магів, циркачів, концерти фігурного катання. Це не так круто, як концерти чи кіно, але менше ризиків.

Він залпом випиває келих, який щойно собі взяв, нахиляється до мене і розповідає довірливим тоном, що мало не помер в Оверні в січні. Шоу червономовців місцевим мешканцям не сподобалось. Вони разом з акторами заховалися у підвалі під залом, де чого лишень не відбувалося. Вони примудрилися відволікти увагу тих, хто гнався за ними, пожертвували маріонеткою Фузіту, а потім втекли до підніжжя гір.

— Ти можеш уявити гін'йоль у такому місці?

— Думаю, це круто.

— Ах!

Б'єро щойно продемонстрував свій коронний танго-твіст. Люди заквапилися прибрати картонні оздоби і величезну арку з білими

рожами. Добрий аргумент для них. Мій товариш іще не розігрівся. За кілька хвилин почнеться справжній надрив. Я іронізую:

— А скажіть мені, ця вечірка застрахована?

Я не чую його відповіді, оскільки Б'єро збирається запросити подружку нареченої на рукопашний вальс. Хоча й звучить музика, можна почути протести із центру зали, якої супроводжує знайомий звук тканини, що рветься. Глядачі, які сиділи за столом, підводяться і враз позбавляють мене можливості бачити цей номер. А шкода. Особливо для власника смартфона. Імітуючи відсутність зацікавлення до матчу з регбі в центрі зали, я наближаюсь до щойно прибулого возика з сиром, і нагрібаю побільше. А потім пхаю собі в кишені скибочки хліба і порційки масла та йду подивитися, що там із Поліною.

Проходячи холлом, я підслуховую обмін думками якогось подружжя. Кожна їхня фраза сповнена ненависті. На форумах слова іноді приглушують обурення, але я навчився читати між рядків. Часто ми так багато чекаємо від іншого, що приречені на розчарування — рано чи пізно. Саме тому я пишу «Забагато води у вижимках» або «Сонце потребує часу, щоб встати», або ще «Еластичне рано чи пізно рветься». Усі принципи кажуть те саме: не можна передати іншим свої власні наміри.

Поліна сидить одягнена на своєму ліжку із вимкненим світлом. Вона пестить свого пса. Я напевне чую якесь мугикання. Умикаю лампу в головах ліжка і відчиняю двері на терасу. Якийсь звук, дивний як для цієї години та висоти торкається мого обличчя. Я запрошую Поліну до себе на терасу. Ми сідаємо поряд на дерев'яній лаві. Здаля долинає шум великої зали. Біля наших ніг пролягла долина, яка змішується з темрявою. Я белькочу їй, що маленькі вогники далеких будиночків зовсім як зорі з Чумацького Шляху.

— Я подумав про нього, — кажу я, витягаючи порційку масла і кладучи її перед псом.

Поліна посміхається мені крізь сльози. Потім я розламую булочки на маленькі шматочки, які можна буде склювати, і те саме роблю з пластинами сиру. Ми мовчки їмо, не відводячи очей від тьмяних силуетів ночі.

Унизу перед входом група курить і розповідає непристойні анекдоти. Мені здається, я впізнаю голос Юлії. Драглисті інтонації,

натужний сміх. До когось навідалася думка підпалити недопалки в бляшанці з-під пива. Короткочасне світло ідентифікує їхні обличчя. А потім з кишені витягається мобільний телефон і повертає всім блідоту метушливого світу.

Ком наполіг, щоб я перевіряв сайт, який мав би пропонувати тексти пісень, але насправді містить величезну кількість зірочок у голому вигляді, які зазнимкували до того, як ті досягли успіху. Простий і ефективний спосіб обійти батьківські фільтри. Можливо, я помилився адресою чи розширенням, бо не знайшов цих фотографій. За інших випадків я натрапляв на свідоктва печальних самотніх, іноді озлоблених людей. Звідтіля я поповз до інших форумів і дискусій. І те, що я прочитав там, мене дуже розізлило. Я, хоч і добряче залежний багато від чого, не розумію цих людей, які ллють сльози перед своїм комп'ютером. А вони можуть піти в місто, завалити в перший-ліпший бар, випити там горнятко кави, якщо вже їх аж так прихопила туга. І замість того вони читають піксельні думки в миготінні свого компа в стилістиці Narcisse 2.0. Я раптом став свідком безглузлого змагання. Яке полягало в тому, чия біда прозвучить найгучніше.

Перша відповідь, яку я запостив на тому форумі, казала Nuage20, «Перший крок рахується двічі». «Дякую, поете», — ця відповідь надійшла протягом півгодини. У той момент я мав стерти свій код доступу і перейти до іншого. Або послухати поради Кома, або знайти Діпака й зіграти з ним партію *Grand Theft Auto*, або просто завершити своє експозе для вихідних даних. Я зробив іще дещо в тому самому стилі й потім іще дещо, а головне, наступного дня повернувся на сайт побачити, чи мене читають. Я це зробив, і пекло відкрило мені свою браму.

У наступні дні в процесі своїх досліджень я реєструвався на різних форумах, де люди порівнювали свої нещастя. Я проглянув різні оповіді й дещо відповів кожному. Просто щоб посіяти хаос. Ніяких образ чи хамства. Заради чого? Лише фрази псевдо-підтримки, готові стандартні думки. «Серце не рахує своїх ударів», «Сприймай свої мрії всерйоз», «Відплив змиває сліди».

Обіцянки приваблюють лише тих, хто їм вірить, сказав один гуморист одного дня по радіо. Ця ідея виправдовує мене. Ніде не сказано, що я прослухав офіційний курс із психології й отримав диплом. Мої коменти були за своєю природою короткі, отже, мали б розглядатися як короткі максими, за зразком віршів стінного календаря, які іноді мене надихали — я замінив Ісуса Мужністю, Господа Обрієм, і все заграло.

Але ж от. Мої фрази, кинуті бездумно, навмання, були поціновані як влучні й хльосткі. Чи хтось міг здогадатися, що за доктором Гудлаком криється потворний підліток?

Я мав би все це зупинити. Але ж задоволення, що тебе приймають за когось іншого, а потім відчуття, що ти виконуєш значущу роль, іноді можуть бути дуже сильними. Бо отримував вдячні відповіді та прохання продовжувати обмін думками. Я підправляв самотужки вигадані афоризми «Тигр нападає лише на тих, хто світиться вночі», «Іди крізь час, як маленький зелений чоловічок», а одного дня це зловісне «Що спішніша шліфовка, то рясніші сльози». Ось так усе це відбувалося. Повільно, не усвідомлюючи, що то за подвійна гра, яку я провадив. Хто не має потреби покладатися на інших?

Час спливає. Я вкладаю Поліну і чекаю, коли вона засне, щоб піти з кімнати. Вирішую зробити крюк і потрапити до рецепції — спроба, яка може прикінчити мене. Сьогодні я провів на ногах більше часу, ніж за шість попередніх місяців. Тож платитиму високу ціну, цього не уникнути. Біль у м'язах, пухирі, перевтома.

Чіпляючись за стіни, навпомацки знову виходжу в коридор. Тьмяні настінні світильники підсвічують натюрморти, написані ворогами образотворчого мистецтва. Це так потворно, що ці витвори могли б свідчити про епоху, коли перспектива була цінністю хіба що в тих, хто купував картини у старої богеми, вигнаної з Монмартру. В будь-якому випадку той, хто придбав цю базгранину, був у стані слабкості, як, буває, огрядна ковбасниця раптом одружується з юнаком, який щойно прибув із Сьєра-Леоне.

А втім, не судитимемо так суворо. Так чи інак ці картини нагадують те, що ми творимо на курсах, які пропонує асоціація Pinsolidaires. Безкоштовна участь, яку заохочує курівництво, може навіть для посидючих замінити сеанс із психологом. І щоб продопоінгувати нашу творчу освіту, щороку на свято мистецтва для нас резервують двадцять лінійних метрів малярства, де нашу продукцію оцінюють із поспішною уважністю. У регіональній газеті майже завжди друкують наше фото.

Решта оздоб відображає історію готелю такою, якою я можу її уявити, який знав і сприятливі періоди, і спади. Жодного сумніву, з метою економії кожен наступний власник зберігав більшість меблів, які перейшли від попереднього. Звідси це напластування стилів, як на

барахолках. Дедалі дивуюся, що головний корпус оновили, а цього мотлоху не позбулися.

Комп'ютер на рецепції вимкнено, працівниця пішла. Можливо, вона у великій залі в пошуках свого незрівнянного принца. Цілком імовірно, що доступ до мережі захищено численними паролями. Наполягати марно. Не щастить, і нічого не вдієш.

Проходячи повз номер 17, я чую вуркотіння й зітхання, природа яких не лишає жодних сумнівів. Мимохіть знову відчуваю приплив гормонів — ознаку того, що мою систему (хоча нею й не послуговуються) підключено правильно. Ця мить причетності до чужої насолоди триває недовго. У мене недобре передчуття, щось на кшталт недуги. Я впізнаю інтонації. Стримую свій порив увійти. Це мене не стосується, я не маю втручатися. Хіба що Юлія дуже часто сама не розуміє власних почуттів. Вона відразу ж віддається першому-ліпшому, а потім шкодує і блює кілька днів поспіль. Я намагаюся пригадати, з ким це вона говорила тоді на вулиці. Для молодої жінки, яка шукає іще одного підтвердження, що всі чоловіки паскуди, претендентів вистачає.

Із бульканням у животі я повертаюся до нашого номера. Б'єро в піжамі, з почищеними зубами, про що свідчать білі цівки на його підборідді. Це чудо. Принаймні для...

— Усе минуло добре?

— Гарна!

— Ти з кимось зустрічався? Мої вітання.

— Гарна, — засмучено повторює Б'єро.

— Я тобі маю зізнатися, у тебе завжди добрий смак.

— Біла, як сніг. Її люблю.

Я починаю розуміти.

— Скажи мені, це Юлія привела тебе сюди?

— Качались по колу і робили цьом-цьом-цьом...

Я попросив його висловитися точніше. Знаю, що він не може пояснити всього, але й мене так часто приймали за цілковитого дебіла, що сам я намагаюся уникати цієї помилки стосовно Б'єро. Я серед них протягом тривалих років, тож уже можу розшифрувати його тарабарщину.

— Що відбулося?

— Мільярд цьом-цьомів.

— Б'єро, ти теж цілував Білосніжку?

— Вау! Гарна!

Далі можна не дошукуватись. Після подружки нареченої Б'єро підпав під чари нареченої і продемонстрував їй свій нестримний жар. Я так думаю, що його силою привели сюди, сподіваюся, Юлія, а не розгнівані гості.

Б'єро, затиснувши в долоні п'ять камінців, рушив до дверей. Я різко кличу його.

— Гей, ти куди?

— Подарунок. Для подружки.

— Більше жодних прогулянок, ти втомився.

— Тьху! Ти не мій тато, не кричи.

— А що далі? Лишайся тут, і край.

Я підвищую на нього голос, що, загалом, не дуже розумно. Перепрошуючи, я намагаюся переконати свого товариша, що зранку голова мудріша.

Я мав би бути обережнішим. Ніколи не знаєш, що ховається за прізвиськами, ніколи не знаєш, як люди інтерпретують наші зауваги, що роблять з ними далі. Траплялося допомагати парам у кризі, і насправді вони роблять не те, до чого приходять в обговоренні. Я можу звинувачувати лише себе самого. Усе більше Пенелоп розпускають зіткане полотно: а чи аж так погано бути покинутою дружиною? І протверезілих Уліссів не меншає. Спершу їхні печалі мене доймали, а тепер зворушують. Я жую жуйку, я рухаюсь по колу, а висновок той самий. Я ще тільки учень чародія.

Б'єро знову ліг, підклав свій рюкзак під голову, як подушку, а своєю пуховою курткою скористався як ковдрою. Уві сні він чинив страшений галас. Це схоже на акордеон із металолому, міха якого намокли під дощем. Мені байдуже. Мої м'язи зводить від болю, я цю ніч не спатиму.

На сніданку зясовується, що Гун зник. Юлія бухтить, звертаючись до нас із банальними погрозами.

— Ви дочекаєтесь, що я водитиму вас на мотузках. Не можна залишити вас на якісь дві хвилини, Господи...

Я не протестую. Зараз не на часі звинувачувати її. Юлія не дурна і, певне, усвідомлює, що знову провалила виконання своїх основних обов'язків. І от, замість іти до великої зали, де ми сподівалися

випросити апельсиновий сік із тістечками, ми організуємо щось на кшталт облави. Поліна на поверсі, ми з Б'єро в цоколі, Юлія на подвір'ї готелю. Б'єро, намастивши губи зубною пастою, здригається від радості.

— Не знайдете! Не знайдете!

— Не так! — каже Юлія, — Це ти песик, і ти маєш шукати Гуна. Дійшло?

Б'єро потворно гримасує і падає в глибоке крісло, імітація XVIII сторіччя. Він хоче, щоб ловили його, а не навпаки. Юлія дозволяє йому дутися. Він просто має зачекати там, поки ми гаємо час тут. Свою останню фразу вона вимовляє із наполегливим перебільшенням, яке зводить нанівець її зусилля когось у чомусь переконати.

Я зустрічаю багатьох запрошених на весілля і чемно вітаюся з ними. Усі вони здивовані, що ми й досі тут. Більшість уникає дивитися на мене. Варто визнати, що ніхто з нас не набрав добрих балів учора ввечері, і це ще не все.

Я різко гальмую, бо щойно помітив газету «Меркюр де Жур», покладену для гостей готелю, тож маю омріяну можливість довідатися, куди просунулись журналісти, одержимі пошуком одкровень. Мені вдалося не думати про це відтоді, як я прокинувся, але повернення до реальності стало бурхливим. Я дуже сподівався, що медіа зосередяться на інших сюжетах, не має значення, яких саме, страйк залізничників, неймовірний пас якогось футболіста, згубний потік бруду в Японії, викрадення молодих дівчат у Нігерії. У ту мить, коли я простягаю руку, щоб схопити тижневий випуск, я кам'янію від гromового голосу:

— Хочеш сказати, ніби маєш право?

Я обертаюся і бачу обличчя гіганта, якого зустрів напередодні, коли разом з Б'єро досліджував підвал. При світлі дня він іще жахливіший. Я морщу носа, кривлю губи, стимулюю хрипку булькотнечу в животі. Зазвичай, цього вистачає, щоб знеохотити зануд. Та цей і оком не змигне. Ми дивимось один на одного довгі кілька секунд.

— Це називається «зустрілися знову».

Я віддаляюся так швидко, як тільки можу, і ховаюся в ніші, де звалені інструменти вчорашнього оркестру. Розгортаю газету на величезному флайткейзі. На першій сторінці не машина принцеси, яка врзалася в стовп, і не відчайдушний співак, а портрет міністра охорони здоров'я з добре виголеними щоками і суворим поглядом.

Далі, під заголовком «Емісар міністра?». «Меркюр» навпаки, насолоджується полемікою, присвятивши їй дві сторінки в рубриці «Фокус». А передова стаття аналізує слово за словом новий прес-реліз міністерства, який хвалить щирість, рішучість, а отже, і політичну волю народного обранця, якого гумористи з «Шак Жур» охрестили пришелепуватим. Я там не знаходжу — і це не мало б мене дивувати — ні найменшого натяку на мотивації, безсумнівно, дуже приватні, які привели міністра або, радше, його цифрову аватару на мій форум. Ніхто навіть натяком не згадує важливість MediCare+. Тож я їм за це відплачу.

На додачу до світлин з архіву, що непов'язані з цією темою, внесок «Меркюра» в дебати полягає в публікації великої статті, сповненої цитат користувачів мережі, які консультувалися в доктора Гудлака. Від перших рядків я відчув, як стискається моє нутро. Я відчуваю певні докори сумління, але попри це, не можу не визнати деякі свідчення страшенно несправедливими. Я розумію, що опитані не хочуть втрачати обличчя, але, одначе...

Здоровань проходить у мене за спиною. Я перегортаю сторінку, удаючи, ніби цікавлюся вимогами тарифікації молочних продуктів. У моїх очах імла.

Нема нічого небезпечнішого, ніж допомагати іншим, я вже маю цей зловісний досвід. Є такі, хто може змусити вас заплатити за те, що ви були свідком їхньої слабкості.

Великими кроками привалила Юлія.

— Що ти тут робиш? Я тебе всюди шукаю. Він пішов із ними!

— Хто?

— Кузени! Вони поперлися на дискотеку в сусідню долину.

— З Гуном?

Юлія мстиво піднімає кулак. Проклятий вечір. Б'є ногою по круглому столику на одній ніжці, який починає обертатися, наче дзига, а потім стукається об стіну. Цей випад підсилює нашу популярність.

Наш транспорт і досі рихтують. Нам треба знайти інший засіб пересування. Але хто в цьому готелі зможе простягти нам руку допомоги? Я говорю з грайливими інтонаціями.

— А той чувак, з яким ти познайомилася вчора ввечері?

На жаль, я почервонів. Це так дивовижно, що я ще чогось соромлюся.

— Не лізь не в свою справу, ясно? Я більше не хочу нічого мати з цим типом.

— Так, але...

— І ні слова про це, якщо хочеш добути цей рік в Кастелі.

Це її «ти в мене дочекаєшся» так сильно резонує в моєму естві, що мої губи починають тремтіти самі по собі. Мені вдалося багато в чому розібратися, але щем ревнощів палить мій стравохід. Я добре знаю, що не можу подобатися їй, тож хочу сприймати її як таку, яка всім дає, як зовсім курву.

— Сукай мене, — скигнуть Б'єро, який зайшов за морб'є і думає, ніби його ніхто не бачить.

— Він іще грається, — каже Юлія, швидко знаходячи його. — А тепер сиди тут і не руш із місця.

Б'єро вже нічого не розуміє. Він недоладно рахує, робить безглузді жести.

— А той кюре? — питаю я.

— Який іще кюре?

— Той, який трапився нам вчора. Він мав людинолюбний вигляд.

Сповідатися не входить до найближчих планів Юлії, я це добре бачу по тій гримасі, яка спотворює її обличчя. Її вказівний палець енергійно й однозначно каже порожнечі «ні».

Що ті кузени могли знайти в Гуні, щоб узяти його з собою? Та нічого. Хіба що дотриматись альтруїстської родинної традиції, проте малоймовірно, щоб п'яна компанія обтяжувала себе потворою наче й не з роду Адама і Єви. Тож немає сумніву, вони потягли його з собою з тою ж метою, з якою брали дикунів із колоній, щоб посміятися з них, а ще його могли змусити заплатити за мавпячу поведінку Б'єро. Ми ж, чорт забирай, нічого не знаємо, що сталося цієї ночі. Раптом мені стало дуже неспокійно.

— Ти надивився фільмів, — не погоджується Юлія, з якою я поділився своїми страхами. — Люди не такі мерзотні, як ти думаєш. Ти всюди бачиш зло, Люку.

— Але уяви, якщо він розізлився... Або якщо дуже здивується. Нагадую тобі, він не випив свій флоксал.

Б'єро навшпиньках повертається до морб'є, щоб сховатися там, немов страус, який тицяє голову в пісок й гадає, що його ніхто не бачить. У нас нема часу розпорошуватись, ми маємо діяти. Юлія

обходить наші кімнати, щоб зібрати речі. За кілька хвилин вона з'являється, обвішана мотлохом, як продавчиня шмаття на пляжі, Поліна суне за нею до парковки, де ми всі шикуємося в ряд. Ідея полягає в тому, щоб хтось таки зупинився. Більшість машин, зокрема й бентлі, уже тут, у нас є шанс, принаймні з погляду статистики.

Бешкетуватий ангел-охоронець має нас опікувати, бо перший гість, хто їде з Сен-Рош, це Джонні. Він тягне за собою валізу на рипучих коліщатках і, зосереджуючись на в'язці своїх ключів, потужним ударом мало не збиває з ніг нашу виховательку. Юлія користується цим, щоб узятися за діло, балансуючи між благаннями й погрозами. Страховий агент захищається, як може.

— У мене нема стільки місця, що ви собі думаєте?

— Де ваше авто?

У Джонні бідний мерседес CLA 250. Нам пощастило.

— Я їду зовсім не в тому напрямку.

— А який напрямок? Я вам іще нічого не сказала.

— І, потім, на мене чекають. Ви думаєте, я прокинувся так рано заради прогулянки?

— Але ж це нічого не міняє, чи ви їдете до своєї мети сам, чи ще з кимось. Їдьмо!

Нас обвіває легенький вітерець, що заважає Юлії відчутти запах із рота нашого майбутнього водія. Чи вона вважає, ніби там, де ми є, це не має значення.

Ми вирушаємо. Юлія на передньому сидінні, щоб підтримувати розмову, як вона сама каже; ми, молоді, набиваємося ззаду разом із багажем і моїми милицями. Б'єро не приховує свого задоволення, що він у шикарній машині. Він дихає на скло і на запітнілій поверхні малює сердечка, які протикають гігантські фалоси.

Я заплющую очі, і на екрані моєї пам'яті, якщо висловлюватись банально, виникає наш столик вчора ввечері. Я рахую пляшки і склянки різних розмірів, що варто помножити на два, оскільки я відбув іще до того, як Джонні налітав на сири і на чарочки після кави. Чи в нього біонічна печінка, чи він засуджений в усіх країнах світу за підвищений вміст алкоголю в крові за кермом. Гадаю, Юлія шкодує через свою покvapливість. Попри престижний логотип салон автомобіля вже заповнений духом бражки. Кислуватої, солодкової, вельми нудотної.

— Я ледве втік від Жан-Філіпа, — каже наш водій. — Та все одно, я працюю у світі шоу.

Юлія демонструє граничну байдужість.

— Проте я не співак.

Попри солідну внутрішню обшивку мерседеса ми чуємо, як гуркоче мотор на обертах. Ми даремно боялися. У *Taxi 5* крутить ще й не так.

— Джонні, — продовжує відкриватися шофер, — витримати нелегко, але, що поробиш, в цьому його шарм.

Робити такі компліменти — то як рибалити граблями.

— Принаймні це вставляє його людину.

Страхувальник не має нікому нічого пояснювати, бо знає, що Джонні звучить дуже круто.

Нахилившись до нашого водія, Юлія поглядає то на лічильник обертів, то на індикатор швидкості. Її яремна вена пульсує, як ніколи. Вона обирає почуття обов'язку проти обережності.

— Скажіть мені, мій друже, чи не можна трохи поквапитись? Дівчинка на задньому сидінні весь час хоче пісяти.

Джонні пояснює із вживанням розумних слів, що машина перебуває в стані хонінгування.

Юлія удає, ніби нічого не розуміє в автомобільній справі, і обертається до нас. Зважаючи, що підголівник прикриває її, вона виразно підморгує нам.

— Не хвилюйся, мсьє привезе нас, куди треба. Тобі нічого не треба? Ні? Так?

Виявляючи таку наполегливість, вона може втратити довіру. «Ти певна, що тобі нічого не треба?» — питає вона ще раз, перш ніж тривога від втраченого часу не охопить її наново. Чи не гормони, розтривожені протягом попередньої ночі, пробудили в ній цю неочікувану материнську реакцію?

Я дивлюся на наклейку над дзеркалом заднього огляду, ніби на якусь мандалу. Якщо позаштатні журналісти з «Меркюра» змогли за півдня відшукати достатньо людей, готових говорити відверто щодо своєї залежності від психологічних форумів, то скоро вони зламають мій акаунт. А тоді небезпек стане більше. Берт, волонтер на цивільній службі, не такий обізнаний в інформатиці, як брат Поліни. Він уміє прискорити повільну програму, відкрити інтернетний акаунт,

відстежити загублений файл, але він ніколи не ризикне зануритись у фізичні чи віртуальні перипетії машин. Тому я ніколи не переймаюся, що він розкриє таємний зв'язок між мною і секретаріатом. Однак останні події спонукають мене боятися найгіршого. Адже будь-який ідіот може стати навкарачки й угледіти кабель, який з'єднує мій комп'ютер безпосередньо із сервером нашої установи.

Наш водій пригальмовує. Дорогу перекриває колючий дріт, оздоблений жовтою стрічкою. Корови послуговуються цим химерним коридором, щоб переходити з одного пасовиська на інше. Селянин, який нікуди не поспішає, у зношеному пуловері *United Rappers* і смугастих штанах до середини гомілки суне за чередою і несе за собою чоботи. Його пес, кокер на високих лапах, підбігла обнюхати шини мерседеса. Джонні опускає скло і свистить крізь зуби, щоб відігнати його, поки той не нажбуриє на колесо. Після чого ми чекаємо, що цей селянин виконає номер у стилістиці «Цирку дю Солей», по закінченні якого дротини перекриють цю місцевість назавжди. Я думаю, що Гун неодмінно уявив би саме це.

Як мені відомо, Дезіре народився через чотири роки після свого брата Ноя, за три роки перед своєю сестрою Ліаною. Батьки, представники «Добровільної простоти», виступали за альтернативний спосіб життя без громадської діяльності. Вони мешкали в окремому будинку за кілька кілометрів від міста. Батько Гуна, тесля за освітою, дуже вправний роботяга, якого державні діячі кличуть для вирішення багатьох практичних проблем: коли раптом щось протікає, чи як потрібні вікна особливої форми чи ще якісь сюрпризи реального світу. Коли він буває в Кастелі, то постійно щось позначає на силіконовій тубі або щось записує в блокнот.

Мати Гуна також працює не покладаючи рук. Вона опікується великим городом і продає частину свого врожаю через кооператив. Вона ніколи не приїздить із порожніми руками, і її навідини до Кастеля раз або двічі на місяць завжди супроводжується помітним збільшенням вмісту овочей у нашому раціоні.

Наважуся припустити, що ми квапимося до селища Дранде, яке замріло на обрії серед поля, щоб забрати наш транспорт і мій наплічник, і тут дзвонить мобільний Юлії. Невідомий номер. Вона відповідає, а потім поєднує в одне кілька коротких речень, підсилюючи їх наказовими жестами, щоб змусити нашого водія зосередитися

передусім на дорозі, а не на балачках. Я второпав, що Гун знайшовся, тож ми маємо якнайшвидше їхати за ним.

— Та що б воно все провалилося, — підсумовує Юлія, урвавши зв'язок.

— Кепські новини? — питає страхувальник тоном професійного невдахи.

Гун чекає в дитячому оздоровчому таборі на пагорбі з протилежного боку долини. У мене приплив енергії. Ми потрапляємо до гурту інших підлітків, і, можливо, я матиму змогу позичити комп'ютер або смартфон, щоб ознайомитися з новинами і, як пощастить, відповісти на кілька меседжів, якими мають бомбардувати форум. Я підбадьорююся. А втім, я навіть забув, що ми наганяємо жах навіть на вампірів.

— Тобі сказали, як він там?

— Він у медпункті.

Поліна починає плакати.

— А скажіть, — цюцюкає Юлія, ледь торкаючись передпліччя водія, — чи не могли б ви показати діткам потужність вашої чудової машини?

«Діткам»! Добре зіграно, чутлива струнка, нижче порогу чутливості.

— Ні? — продовжує Юлія в манері юної лані.

— Тримайте, — відповідає страхувальник, знімаючи руку з керма й засуваючи її за пазуху, — я вам дам свою візитівку.

Прямо перед нами з'являється великий трактор. Джонні відхиляє свою траєкторію на якийсь сантиметр, чого не достатньо, щоб роз'їхатися без ризику. Аграрій блимає фарами. Джонні це не обходить. «Гей, ти, куди преш?» Між ними виникає якась така класова боротьба. Трактор продовжує перти на нас, ніби хоче скинути нас у прірву й виграти 50 тисяч євро за потрапляння до радіопередачі «Ви це зможете». Я заміряюся кричати, але нічого не виходить.

Я запам'ятовую останні цифри номера реєстрації і марку тої машини — Massey Ferguson — на випадок, якщо слідчі у цій справі придуть до мене в Рай питати деталі. І заплющую очі. «Змушуючи розум мовчати, звільняєшся від страху». Якщо ми уникнемо прикрої ініціації цього бейс-джампінгу, я замовлю два кіло воскових свічок через інтернет. Під своїм справжнім іменем.

Моя остання думка про Юлію, яка так мило поновила контакт зі своїм гіпнотерапевтом. То було між Різдром і Новим роком. Потроху падав сніг, не так, щоб порадувати шанувальників прогулянок на снігоступах чи будівельників крижаних хаток, проте достатньо, щоб дорога ставала небезпечною. Юлію занесло не туди. Квадрига коліс розладналась. Більше страху, ніж лиха, лише паморозь на обшивці.

Через кілька тижнів незадоволена відповідями свого страхувальника, вона розповіла нам про своє зіткнення. А я вже побачив зв'язок із оповіддю на форумі, історією протоколу, складеного зацікавленими водіями, яка закінчилася в номері готелю. Короткі фрази, які обійшли світ за допомогою оптичних волокон, потрапили на мій екран. Між каяттям і гіркотою містилася спустошена незахищеність. Я не знав, що відповісти. Згодом я вже й не наважувався. І, одначе, якщо хтось є, кому я наважуся допомогти, то це саме вона.

Масив закінчився лугом, посеред якого стоїть високий будинок із похиленим дахом, із химерними балками і балконами. Гірки й гойдалки, баскетбольний майданчик і ряди столів дають уявлення, що це за місце. У вікнах висять рушники і футболки. Величезна вивіска над входом засвідчує, що тут «Релакс».

Я думаю, що побачу тут шибеників-обірванців, яких проти їхньої волі відпровадила сюди Римо-католицька взаємодопомога. Майбутні рецидивісти знатимуть, які з вигляду барани, сіно і грім із неба. На мій погляд, літній табір може бути лише прихованим місцем позбавлення свободи.

Я помилився хіба що на предмет особового складу. Навіть не убачивши, не читаючи і не перечитуючи «Диявол носить Прада», легко відзначити, що ми прибули до місця високої моди й тут готують кліп про реп, який перекроє кордони пристойності. Круті картузи для хлопців, стрінги й підбори для дівчат. Деякі дійшли до збоченства у вигляді топів тілесного забарвлення. Здала це дуже ефектно.

Б'єро в екстазі вилазить з машини ще до того, як та зупинилась. Він видає руладу, гідну каскадера блокбастера. Навкруги купа дівок. Усі вони закам'яніли, коли наш шибайголова, продемонструвавши свій номер, демонструє й свою пику. Одна з них видає крик, в якому звучить жах, а не вітання. Двоє бевзів, які спостерігали за подією крізь темні окуляри, також перетворюються на статуї. Вдалині озвався пес.

— Усе гаразд? — занепокоїлася Юлія, бадьоро, але не так бурхливо, як у телевізійній журналістиці.

Якщо пухова куртка і наплічник із черепашками Ніндзя пом'якшили удар, то зібрані ним камінці навпаки відпечаталися на тілі нашого товариша. Одначе Б'єро не має наміру вдавати поранене пташеня. Він хоче грати роль доктора. Відколовшись від нас, він квапиться до рядів майбутніх манекенниць, які засмагають у променях ранкового сонця. На нього не чекає нічого доброго. Незримий пес гавкає ще дужче. «Релакс»? Ми знову схибили, знову заїхали не туди.

Я вдивляюсь у фасад цієї самої бази відпочинку. І згадую вікопомний тиждень на селі, який кілька років тому організував для нас «Ротарі клуб». На атмосферу не вплинули ні харчове отруєння кількох вихователів — фуа-гра, яку подавали на «п'яту страву», зіпсувалася від високої температури, ні подвиги Діпака наступного дня. Нам сказали, що Вердон тече неподалік, тож одразу після десерту ми на тиху годину пішли його шукати. То було справді щось дивовижне. Проте Діпак, якому було замало лише намочити ноги, схопив гігантський буй у формі дельфіна і кинувся у воду. Розповідають, що його знесло аж до Кастелана і туристам довелося проколоти його човна, щоб зупинити його. Не знаючи, що з ним робити, його відвезли до лікарні.

Юлія увійшла до цього храму юнацтва, щоб забрати Гуна, а ми тим часом, як курчата, товчемося на подвір'ї. Б'єро, щоб прийти до нас, іде не туди. Він як той учень канатохідця, який тренується на мотузці, що лежить на землі. Його охкання поширюється і на нас. Не треба забувати, що спочатку тут з'явився наш токсичний предтеча: Гун.

— Я припаркувався б тут, у затінку, — каже чи то справжній, чи то підробний Жан-Філіп Смет, шкандибаючи до свого мерседеса.

Я добре бачу, як збільшуються його кроки, але все розумію запізно. Той, хто привіз нас, застрибує до своєї машини і дає задній хід на тридцять метрів, щоб зайняти зручну позицію. Як треба тікати, тут уже не до запобіжних заходів. Рідко я бачив ще когось, хто тікав від нас так швидко.

Повернутися спиною. Принцип страуса є стратегією самозахисту, яка варта всіх інших. Я порадив це MamoursZ, який не може читати газету без почуття вини, що живе у країні, де мир. Те, що на Землі жене Сонце за Обрій. От морока. То хай сонце собі йде за обрій? Якось

штучно, рухатися варто в протилежний бік. Тоді відкинути ідею обрію? Мене та фраза не переконала. А MatoursZ поновив свій пост, боячись, що він не збився зі шляху. Саме тут точка дотику всіх моїх співрозмовників. Нетерпіння. Не лише, щоб їхні страждання хтось почув, а й щоб миттєво відреагував.

Юлія і Гун нарешті з'являються на порозі. Гун схопився за нашу керівничку. Якусь мить я думаю, що він пройнявся духом цієї місцевості і на нього дивним чином зійшов «релакс». Та щойно він опинився поряд із нами і я зміг розгледіти його поросячі очі, я висунув іншу гіпотезу.

— Тебе били?

Довге втомлене зітхання у відповідь цілком задовольняє Юлію. Я кажу, щоб спровокувати її, бо завжди знав, що ми неодмінно потрапимо в біду. Вона перебиває мене, мовляв, і без тебе це знали. Нашого товариша п'яного як чіп знайшов на лавці при дорозі булочник, який розвозив ранкову випічку. Відважний чоловік прийняв його за втікача з бази відпочинку й відвіз його туди.

Те, як пахло з рота Жан-Філіпа, це ніщо порівняно з тим токсичним смородом, який линув із рота Гуна. У своїй першій п'ятиці він був ненаситний. Та ми мали ще багато чого владнати, перш ніж провадити з ним бесіду про переваги тверезого способу життя. Ми не мали транспорту, і я зі свого боку не мав наміру лишатися в цьому гостинному домі.

Юлія повернулася в дім. Ми бачили, як її силует спілкується із силуетом інтенданта. Їхні тіла хитаються, ніби виконують сучасний танок, імітуючи збиральників вишень. І враз вони зникають із нашого поля зору.

Я весь на нервах.

— Чесно кажучи, ти не зобов'язана приймати це.

— Ти можеш мені запропонувати щось інше? — заперечує Юлія, — Мені це запропонували, і я не збираюся казати ні. І знай, що мені не подобається цей тон, яким ти розмовляєш зі мною. Ліпше тоді взагалі мовчи.

— Ти мене не змусиш повірити, ніби взагалі всі машини на ремонті чи взагалі невідомо де.

— Люку, годі.

Я всівся в дерев'яну тачку з плетеної верби, якої не побачиш навіть у музеї сільського побуту. Юлія тягне за ручку чимдуж. Вона повторює, що розмову скінчено і я можу йти пішки, якщо мені це не подобається. Її небажання бачити принизливі аспекти ситуації змушує мене майже забути ту пекучу ганьбу, яку я відчуваю при цьому. І «нетривкі прогулянки», які нам радять, узимку для таких, як я, нестерпні. Що це: недооцінювання себе чи помста світові? Від'їзд нашого каравану спричинює каскад неприхованих насмішок. Моїм товаришам по фіг. Насправді мало хто із сосьєтерів Кастеля страждає від таких поглядів. Зазвичай, сконцентровані на собі, іноді просто асоціальні, вони уникають наріжних питань. Це привілей проклятих, привілей, якого в них не відняти. А мене сміх просто катує.

Виявилося, що зупинка на вимогу фунікулера міститься відразу за лісом. Ми, як можемо, пересуваємося широкою стежиною із гравію та глиці. Поліна йде зигзагами, Юлія щось цідить крізь зуби, а Б'єро намагається впіймати пташок. Гун ледь тягне ноги. Мені здається, наш товариш під час своїх нічних мандрів тягав свій флакон із освіжувачем повітря. Шкода, бо ніхто не дорікне його, як співається в пісні. *Delícia, delícia / Assim você me mata / Ai se eu te pego / Ai, ai se eu te pego.*

Всього на всього п'ять хвилині, обіцяні працівниками бази, розтяглися, як гумові. Тепер ми блукаємо під величезними хвойними деревами, які відкидають дивовижні тіні. Ми перетворюємося на монстрів із «Володаря перснів».

До Гуна, який уже двічі блював у заростях, повертається нормальний колір обличчя поволі, як він звільняється від отрути, якої набрався за ніч. На його окулярах і досі багато бруду. Б'єро рухається здебільшого на чотирьох, аніж на двох. Я сподіваюся, зі свого боку, що скоро скінчиться моє стажування як факіра, бо це дуже травматичний досвід. Звичайно ж я більше не дивитимусь «За лаштунками цирку» під таким кутом.

Останній виток дороги — і ми потрапляємо на ледь похилу галявину. Перед нашими очима крихітна будівля вокзальчика.

Я кажу собі, що все йде добре, що все гаразд.

У приниженні існує кілька градацій, і ми здобуваємо в цій сфері новий досвід. Ми купили квиточки в автоматі й слухняно очікуємо на пероні, вишикувавшись у ряд, нас видно здаля. Уривчасте рипіння, яке я тлумачу як незабарну зупинку, повідомляє про прибуття потяга.

Зупинка на вимогу, і Б'єро із задоволенням кілька десятків разів натиснув кнопку, яка передає сигнал машиністові.

Потяг пригальмовує, повільно суне повз нас, і враз набирає швидкість. Пасажири біля вікон сміються з нас. От і все.

Юлія вперше справді приголомшена. Вона піднімає руку в порожнечу, ніби хоче зробити знак «бувай, бувай». А потім її м'язи скорочуються, і вона вже божевільно вимахує кулаком.

— Зла-зла? — питає Б'єро, натягаючи пухову куртку на голову.

І Гун не лишається осторонь від бурхливого вияву емоцій. Точним ударом він вибиває спресоване сміття, а потім, імітуючи воротаря, який хоче спасувати м'яча в інший бік поля, б'є по ньому. Сміття в повітрі поступово розкладається на свої складові: шкурки від бананів, масний папір, скоринки хліба, зужиті серветки...

Має минути певний час, щоб ми знову зібралися з духом. На Поліну нападає безперервна гикавка, а наша здатність бути поблажливими. Варто визнати, ми приголомшені тим, що відбулося щойно. Я підступаю до будівлі й читаю розклад.

— Добрі новини. На вихідні є додаткові потяги.

Усе й не так кепсько. Перед обідом буде ще один потяг.

Б'єро користується з цього, щоб надибати в траві ще кілька камінців, красу яких бачить лише він. Юлія запалює цигарку. Гун, заплющивши очі, лягає на лаву в так званому залі очікування. У його плеєрі такий гучний звук, що альпійські галки в Піренеях можуть насолоджуватися тим, як Міруся Лоуверс співає для свого чоловіка «*Mio Angelo...*».

Я хочу сісти біля Гуна. Оголошення, надряпане на дерев'яній перегородці, вихваляє лінгвістичні табори для іноземців. Філактера коміксу, яка тягнеться від апетитного рота платинової блондинки, робота якої не залежить від рівня опанування мови. «Занурюйтеся — підкорюйте мову». У мене тимчасове виснаження. Я згадую річний звіт діяльності Фундації, знайдений в купі використаного паперу в класі для напрацювання навичок роботи руками. Там було зазначено, що лише невелика кількість учнів із Кастеля отримала дипломи наприкінці навчання. Статистика виявила, що лише старанні учні, яких іще й підтримувала і підштовхувала родина або відданий справі учитель, змогли дати раду з навчанням. А як бути іншим?

Вітер шарудить картонним сміття, як і сухою ожиною на кущі. Під будівлею вокзалу пурхають птахи. Літаки розрізають небо на нерівні частини.

Нещодавно я чув по радіо, як теревенів про свою тачку один консьерж, такий собі модний філософ хвалився своєю високою самооцінкою. З ентузіазмом, який бив через край і пригнічував аніматорку, він розповідав, як важливо почуватися комфортно, щоб протистояти спокусам сучасного світу. Згоден. Якщо я правильно його зрозумів, то була вже *енна* версія теорії позитивного мислення. Та коли в тебе деформовані стопи, захмарний борг або канцер, хай навіть у ремісії, блаженно посміхатися перед свічадом — втіха абияка. «Треба вірити в себе», — ще один масовий лейтмотив, так само вельми неоднозначний. На музичному конкурсі між молодого красунею, яка співає недоладно, і якимось страхом із божественним голосом журі відзначить першу. Так, не треба опускати руки, але невже це аж так просто?

Я озираюся навколо й ловлю себе на тому, що зітхаю. На що можна сподіватися в майбутньому, коли половина життя минула на задвірках суспільства, яке й далі відсуває до потаємних меж осіб, з яких, як вважають, мало толку?

Утома починає позначатися на моєму моральному духові.

Б'єро сідає навпроти мене.

— Їсти.

— А що я маю зробити?

Мій товариш показує на свій рот. Я повторюю, що не можу нічим зарадити. Це не найудаліша стратегія. З Б'єро треба бути конкретним і надавати йому привілеї першого класу. Я малюю на своїй руці годинник і кажу йому, що ми обідатимемо опівдні.

— Бургер?

— Я теж не відмовився б.

І тут наша одіссея набуває нових обертів. Потяг, який прибуває з долини, зупиняється, щоб випустити кількох шанувальників піших прогулянок. Юлія влізла в перший вагон. Я панікую.

— Але це не наш!

— Давай, нумо, швидше!

Юлія тягне до себе Б'єро. Поліна і Гун мовчки сунуть за потягом. А я стою посеред платформи і кричу.

— Він їде в Дерберац!

Машиніст свистить, щоб висловити своє нервово збудженя. Я раптом ніби збагнув інтенції нашої розгніваної виховательки. Вона має з ним домовитися. Якщо я увійду, то стану його заручником.

Вважаючи, що роблять добро, двоє перехожих, які кваліфікують мене більшим інвалідом, ніж я є, поспішають до мене. Вони хапають мене під пахви. Розмахую своїми милицями, опираюся, кричу, але вони не розуміють французької. Вони піднімають мене і заносять до купе першого класу.

Двері знову зачиняються під гучний свист стисненого повітря. Більшість пасажирів споглядають пейзажі за вікном, ніби бачать щось нове. Потяг починає розгойдуватись. Він сповільнює ходу, лише щоб поновити контакт із зубчасто-рейковою передачею, що на зупинках за вимогою не передбачена. Б'єро підводиться зі свого місця, щоб познайомитись із сусідами.

Юлія також підводиться і залазить до кабіни першого класу, нехтуючи правилам, які робити це забороняють. Звуки з плеєра Гуна не дають почути ні те, що вона говорить, ні тим паче те, що їй відповідає кондуктор, маленький худорлявий чоловічок зі вставними зубами у смугастій синьо-білій сорочці, яка йому завелика. Слова пов'язуються між собою без логіки, просто за правилами граматики. За інших обставин я посміявся б. Це нагадує мені спектакль, який ми бачили у Залі святкувань. Акторка, неперевершена духовна донька гумориста Соля або Христиана Вандера, співака з гурту «Магма», розповідала історію свого життя винятково неологізмами. Найбільше занепокоїло те, що суть ми второпали.

Гун витріщив на мене очі, на його чолі зморшки нерозуміння. Ліпше розрядити ситуацію, аніж дати йому привід стиснути кулаки.

— Вона виторговує знижку на квитки.

Я відчуваю, що на нас дивляться не зовсім толерантно.

Tanze mit mir in dem Morgen...

— Тихіше, Гун, тихіше!

У загальному купе двоє п'ятдесятилітніх із того боку Атлантики крадькома розглядають нас. На них кашкети Буфало Бізон, великі, як парашути, і шорти-бермуди, які не приховують ні опуклостей, ні варикоза. Перед ними сидить місцевий, який тримає на колінах барвистий пластиковий пакет із комп'ютерного магазину. Щось у

ньому нагадує Владіміра, нашого радника з профорієнтації, від якого вже опівдні пахне анісовою. Владімір — позаштатник, хоча з'являється в нашій інституції регулярно. Раз на два тижня він прибуває до Кастеля, щоб відбути цілий день у маленькому кабінеті, куди ми навідуємося по черзі. Мені він подобається, хоча я не завжди поділяю його освітні підходи. Він притримується того, щоб була база для дискусій, справедлива і чесна. На практиці це означає, що він катує нас, як нацистський капрал, поки ми видаємо йому наші найпотаємніші мрії про те, ким би ми хотіли бути. Контррозвідник, патрон борделю, гуморист, гінеколог. І нарешті він пояснює за допомогою *a* плюс *b*, що ми будемо так само щасливими, якщо матимемо скромнішу мету. Наприклад, менеджером в офісі, оператором машинної утилізації, газетярем. Він завжди ставив нам за приклад хлопця з другого поверху, який дуже хотів працювати у справжнісінькому палаці, але вагався між лакеєм і ліфтером. Ця притча ніколи мені не подобалася.

Владімір, який також бував і в нормальних класах у коледжах міста, має не найліпший режим у житті. Та варто визнати, що, мабуть, обтяжливо, проводити половину часу з молодими людьми, які не можуть робити те, що вони хочуть, а другу половину з молодими, які не хочуть робити те, що можуть.

Наш викладач із профорієнтації також проводить практичні семінари з мілітарним акцентом, які мають на меті навчити нас боротися зі стресами і типовими проблемами, з якими такі, як ми, зіткнуться у «звичайному середовищі». Тренінги обов'язкові, зокрема й для тих, у кого професійна інтеграція на найнижчому рівні. Одного дня ми мали увігнати в оцупок двісті грамів цвяхів. Єдиною винагородою була карамель Карамбар. Іншого разу треба було позбутися підшивок старих річних звітів. Або потовкти на порох бруски цукру з тростини, твердіші за скло. Загалом, хтось із учасників воєнізованих семінарів потрапляє до амбулаторії.

Ще одне пріоритетне завдання Владіміра полягає в тому, щоб допомагати нам знайти місце для стажування — необхідний етап профпідготовки, щоб по тому десь працювати й отримувати зарплатню. Він марнує час, щоб переконати керівників установ приймати нас на роботу, і так само марнує час, щоб дорікати нам невдячністю. Йому здається, що нам бракує амбіцій, що наше

небажання прагнути нового нам тільки шкодить. Це правда, що в нас переважає тенденція прагнути того ж досвіду, що й у наших товаришів по кімнаті. Якщо хтось із нас зумів прилаштуватися на шоколадній фабриці, ми стаємо певні, що й ми зможемо досягти успіхів у пакуванні рекламних цукерок.

Кілька місяців поспіль між секретаріатом і їдальнею у нас висіла Дошка пошани. Фантастичні магніти тримали листки соціальних досягнень найліпших по групі. Виявляється, що Гонзо, староста Метеликів, майже щодня прибував вчасно на своє стажування в установу комунального будівництва міста, він завжди був добре одягнений — дві зірочки з трьох — що він умів інтегруватися, «дуже балакучий, особливо на перервах!» — уточнював напис фломастером кольору фуксії, що означало: перед ним відкривалася кар'єра в регіональній сміттєзбиральні.

Дошка пошани не припала до душі асоціації батьків, які угледіли в ній форму цькування найслабших. Її замінили малюнками учнів молодших класів, загальною інформацією і правилами поведінки у випадку зупинки серця — де знайти дефібрилятор, як дати йому раду, що сказати тому, хто йде на той світ.

Отже, коли один із нас слабне, то соромить всю професійну галузь. І Владімір зумів узятися за посох прочанина, щоб повернути довіру до партнерів Кастеля. «Продавай свою здатність працювати, а не свою інвалідність», — постійно повторював він нам, тримаючись за свій ніс, ніби щоб перевірити, чи він раптом не виріс.

Поліна згинається вдвоє й починає стогнати. Вона чіпляється саме до мене, бо Юлія насолоджується їздою на висоті. У мене справді болить усе, бо я постійно на ногах. Одначе я знаходжу в собі енергію, щоб відвести нашу молодшеньку в те місце потяга, де мав б міститися нужник. Ми мали подолати рухомі перемички між вагонами, щось на кшталт коротенького розхитаного каучукового тунелю. У зазорах між вагонами можна побачити щєбінь і шпали.

Контролер приходять саме в цей момент. Він налітає на мене, гучно обурюється, наказує мені негайно підвестися. Не хоче слухати моїх пояснень, не вірить мені, що Поліна в кабінці сама. Знає він цих безквиточників. Четверо негідників намагалися пошити його в дурні буквально того тижня. Він усіх їх виштовхав із вагона ногою під зад. Я виправдовуюсь, службовець і оком не змигне. Він має право

оштрафувати нас, бо ми мусимо носити свої квитки при собі. Справді, це ясно, як Божий день.

Тож я змушений узяти курс на початок потяга, де перебуває Юлія. Однак я знаю, що квитки, які ми взяли, негодящі, бо коли ми їх брали, очевидно, усе переплутали й через висоту сіли не на ту лінію. Пасажир, який мав питання щодо розкладу, на певний час відвернув увагу контролера.

Я тупцюю біля дверей і допитуюсь у Поліни, чи все гаразд. Чую довге сопіння. Принаймні Поліна не забила потилицю. Нарешті вона виходить, і ми, як можемо, сунемо до нашого вагона, де контролер провадить перемовини з пасажиркою, яку непокоїть чи музика, чи запах Гуна, чи те і те разом. Якщо тільки той цербер звернеться до мого товариша тим самим тоном, що й до мене, його буде перетворено на фруктове пюре, і він матиме вигляд особи, яка кинулася під міжміську електричку. Слідчі з дорожньої поліції ні до чого не докопаються.

Я знову думаю про двох перехожих, які втягли мене в потяг, вважаючи, ніби вчинили добре. Це не вперше, коли наша присутність створює мікроклімат великої провини, яка змушує абсолютно незнайомих людей поводитися як герої. Якось у четвер увечері Нонно організував «курс різних речей» у великому супермаркеті. Нас було шестеро, кожний мав кошика і список покупок. Пара шкарпеток, газована вода, шампунь, фрукти, які покупець сам зважує і приклеює етикетку. Нонно залишив нас у торговельному залі, де ми мали дати собі раду самі, і призначив нам зустріч у барі «Ле Куен дез Амі», де він міг нарешті почитати «Меркюр», який витягнув із кишені свого пальта від David Crockett.

З огляду на свою слабку мобільність я відразу здався. Я розраховував почекати у своєму додатковому кріслі й насолодитися спектаклем, який мені запропонували. У вітрині модного бутику чарівна продавчиня роздягала манекени. У цих жестах щось було божевільно еротичне, у тому, як вона витирала пил, обнімала тіла натуральних розмірів, щоб пересунути їх на кілька сантиметрів. І треба було, щоб якась п'ятдесятилітня жаліслива пані помітила мене й увірвалася в мій Усесвіт. «Зовсім не соромно попросити про допомогу», — сказала вона мені, коли я відмовився від її пропозиції повозити мене між стелажів із товарами. Вона побачила всю

непотрібність списку в мене на колінах і засумнівалась, чи справді мені було аж так важко дістатися другого поверху. І що? У нашому світі реально допомагають мало, то бодай би навчилися не лізти.

Нарешті Юлія до нас повернулася. Б'єро лежить на животі під своїм місцем, і неможливо довідатись, чому воно так. В іншому кінці купе Гун підозріло зосереджено читає, яку правничу відповідальність несе той, хто без поважної причини використовуватиме стоп-сигнал. І при тому його рука непомітно піднімається до тої спокусливої ручки. Водночас його поза наводить на думку, що він імітує у сповільненому режимі свого віденського кумира — диригента оркестру Йоганна Штрауса, який зневажливо дивиться на своїх музикантів. Хоча це не так.

Юлія після тривалих секунд рефлексій наближається до нього в стилістиці рятувальника на даху будинку, де об'єкт порятунку втратив надію і замірився стрибати. Я вдаюся до іншого методу, безпосереднішого. Зі свого місця я кажу:

— Е, Гуне, у тебе розв'язався шнурок.

Гун переводить погляд на свої черевики. Нічого не розуміє, і це помічають усі. Його черевики, як і наші, тримаються на липучках. Він поправляє свою кепку і збирається сісти поряд із Поліною. Юлія — Люк : 0 — 1. Утім сьогодні я аж ніяк не виграю.

Ми прибуваємо на гірську станцію, яку обрали азійські туристи, здебільшого, середнього класу. Залізниця закінчилася. За логікою, ми мали б залишатися в потязі, поки він поїде вниз. Та Юлія вирішила покласти край своїм контактам із найманими працівниками залізничних компаній та з іншими пасажирами. Бо, отримавши інформацію про нас, банда залізничників, мобілізована по телефону, тільки й чекає нагоди замкнути нас у поштовому вагоні, щоб пояснити нам, що таке життя. Я захищаю свою позицію. Та даремно.

На майдані перед вокзалом — натовп. Ми працюємо ліктями, щоб продертися до розкладу, обрамленого списком місць, які неодмінно варто сфотографувати, організацій і магазинів комуни. Автомобілі в цій комуні заборонені, однак існує служба таксі по виклику. Я пропоную компенсувати все до останнього сантиметра. В Юлії ліпша ідея. Вона прокладає шлях до пансіону для літніх осіб, який іменується «Ле-Ті-Тайм». Я вдаюся до іронії:

— Вони не вміють співати, туди не варто йти.

— Це не так.

— Я відмовляюся мити посуд.

— Я певна, що треба щось знайти для тебе.

— Дай мені свій телефон, я зателефоную своєму адвокатові.

Провал. Такому собі Gonz-88 я порадив, що «Гумор, це те, що на двох». Юлія йде геть великими кроками. Її спосіб вказати на мої недоліки, демонструючи, що вона головна, засмучує мене, як ніколи.

Готелі по обидва боки головної вулиці всі мають гарні дерев'яні фасади, обвішані незліченною кількістю вазонків. Певне, задні двори забиті клітками для кроликів, старими меблями й покрученими лижними палицями, які можна використати як підпорки для бобових рослин. Ця станція процвітала кілька десятків років, і це відчутно. Однак атмосфера приємна, попри дисонанс бутиків і кіосків із сандвічами із житловими шале.

Ми доганяємо Юлію, яка спокусилася вітриною філіалу Hermès. Далі ми проходимо повз біжутерію і ювелірний, а далі повз магазин спортивних товарів, чия вітрина вихваляє устілки, які приймають форму підошви. У мене вже такі є. Зрештою, ми приїхали сюди не за покупками, бо тут галопує інфляція — у молочній крамниці пропонують головку козячого сиру по ціні кози.

Біля газетного кіоску Юлія пригальмовує, щоб почитати заголовки. Як і «Меркурій», який цього ранку я тримав у руках, більшість пише про полювання на відьом. Юлія сміється.

— Попався, доктор Брехун!

— Але чого ви всі так зосередилися на ньому? А може, він хороша людина?

Юлія пожвавлюється:

— Не певна.

— А що тебе змушує так говорити?

— Він не є серйозною людиною. Найслабших він має за ніщо.

— Твої міркування доволі покvapливі. Можливо, то міністр нічого не второпав.

— А чому ти вирішив його захищати? Це небезпечний тип, і його реформа, це шахрайство, що тут скажеш? Треба нарешті з'ясувати, хто це. На весіллі хтось сказав, що спецслужби безсумнівно вже знають, хто цей чувак.

— Спецслужби? Але що вони роблять у такому випадку? *Mein Gott...*

Гун застиг. Він знову начепив окуляри й узявся шукати навколо себе виточки німецького вигуку. Собаки чутливі до певних кличок, а для Гуна існує десяток слів, на які він прореагує за будь-яких обставин і вловить, навіть якщо хтось прошепоче їх у Маньчжурії. Як, буває, деякі ланцюжки нот можуть ввести його у транс. Я хитаю головою і роблю кліщі великим і вказівним пальцем. Це не означає нічого конкретного, проте може заспокоїти.

«Він не є серйозною людиною». І не думав, що це засмутить мене аж так.

Ліворуч від нас сходи, вирубані в скелі, які ведуть до муніципального басейну. Яскрава вивіска вихваляє принади його води, збагаченої мінералами, а також привабливі тарифи для власників картки резидента. Табло свідчить, що температура води в басейні коливається між 23 і 28 градусами.

А LouanX9, за освітою педагог, не наважувалася показати себе в купальнику. Думка про те, що її бачать і оцінюють (зокрема й діти), спричинювала почервоніння всього її тіла. Басейн, я з нею згоден, жорстоке місце. Тричі на тиждень нас доставляють до муніципальної гімназії, де вранці для нас зарезервовано три смуги на воді. Там ми

можемо побачити перспективних атлетів, які користаються зі змін розкладу в школі для вдосконалення своєї мускулатури або молодих мам, які квапляться повернути недавні форми.

Як і будь-де, наш прихід нікого не лишає байдужим. Заклинені двері кабінок, шампунь на рушниках, доріжки сечі тих, хто не добіг — ми вміємо розвеселити. Наше шоу сягає апогею, коли Юлія, шанувальниця крижаного душу, зчіпляється з Нонно, апостолом ліберальної гігієни. Наші психотерапевти, які напилися крові на тяжчих випадках, тут не втручаються. І сюрпризи найчастіше трапляються під час зустрічей у районі басейнів — падіння, плевки не туди, загублені костюми, завеликі для когось із нас. Бетонні склепіння підсилюють наші крики і сплітають їх із куплетами модних пісень, які ті, кого надихнув резонанс, намагаються співати.

— Нумо! — гаркає Юлія, — Воруши сідницями!

Поліна щойно стала навколішки, щоб напоїти свого пса водою в Догз-Барі якогось винахідливого комерсанта. Ми сунемо далі. Юлія вся заглибилась у свої думки й ні на що не реагувала, аж поки задзвонив селищний годинник. Афіші обіцяють, що з'являється легіон чоловічків, які відбивають час, беркицають і награвють щогодини різні мелодії. Ми занадто далеко, щоб побачити це видовище. Доведеться придбати поштову картку або задовольнитися відео в інтернеті. Юлія вже не звертає уваги на гурти сарн, вирізаних зі стовбурів, свідчення конкурсу різьбярів по дереву. Ось троє з них зібралися за столиком для туристів, поряд із розвішаними на мотузці листівками про новаторське використання деревини й гарячого вина.

Наступного тижня ми святкуватимемо 100-у пропозицію роботи для Діпака. «З цього можна сміятися», — сказав наш керівник із профорієнтації, який узагалі ніколи не сміється. Проте у Владіміра є інші тузи в рукавах. Наприклад, на початку весни він приводив до Кастеля трьох колишніх, бо що стосується професії — ніщо не можна порівняти із безпосереднім прикладом. Мета цієї операції, я так думаю, полягала в тому, щоб показати, що ми спроможні інтегруватися в ринок праці, якщо «залучимо шанс» на свій бік. Послугуватися таким не зовсім доречним у цьому контексті словом, як «шанс», можливо, було не найліпшою ідеєю лінгвіста-аматора.

Спочатку ми слухали Мамуда. Він отримав місце у великій дистрибуції. «Йому можна поаплодувати», — сказав Владімір,

підкріпивши слово жестом. Щоб бути точним, наш колега клеїть попередньо надруковані етикетки на запаковані повернення, які відвантажують постачальникам. Іноді він перепаковує речі, але тут є небезпека більша, ніж здається на перший погляд — він показав нам неприємний рубець на вказівному пальці, яким він зачепився об лезо стьожкопускового механізму. Габріела після того, як «певний час була в пошуку», подалася в перукарню, яку тримає її тітка десь на сході країни. Я не слухав її і не аплодував. Фальшива, нічого не варта гра. Третій «наш взірєць», Лоран, є зіркою Кастеля, успішний кадр із числа Коал. Його взяли на роботу до книгарні. Не обтрусивши недоїдки з рота, що робили його схожим на вампіра, Лоран окреслив ключові етапи своєї кар'єри відданого стажиста, який поступово влився в постійну команду мережі. Це не були досягнення. Асистент із питань людських ресурсів і дипломований синдикаліст заходилися на два голоси пояснювати йому, що він пересилив себе і подолав негативне уявлення в інших працівників, які були спантеличені тим, що інвалід може робити ту саму роботу, що й вони, та ще й займає місце, яке знагодилося б комусь, хто має родину й іпотеку.

Нонно просунув голову у напіввідчинені двері.

— Ти тут?

Вони обмінялися вітальними жєстами, і Лоран узявся розповідати нам, що він трохи згодом став своїм у комерційній службі. На п'ятій фразі Нонно перебив його і спитав, чи книгарня отримала дуже очікувану «Історію полювання з гончаками». Лоран відповів ствердно. А «Гурмани в пошуках»? Тут наш гість підкріпив свою відповідь розправленими плечима, вогнем в очах.

— А «Маленька дичина, велика кухня»?

— Ти смієшся? Ставлю десять проти ста, спочатку зазирни до «Енциклопедії забутих рецептів» Ліхтрайнера і Конрада. Сам лише зміст змусить тебе пошкодувати, що ти не жив за часів Першої імперії.

Ми в цій розмові були зайві. Владімір, як міг, намагався повернутися до об'єднаних тем. Він ставив перспективному продавцеві книжок багато запитань, які лишалися без відповіді. Тоді він поглянув на годинник і згадав, що на нього чекають в іншому коледжі. Він залишив нас, а нам тільки й лишалося, що слухати, як Нонно й Лоран ставили світовий рекорд у називанні бібліографії. Би́лися вони затято, ніби на справжніх спортивних змаганнях.

Раптом Б'єро і Гун відстають від гурту й тараняють групу туристів, щоб прорватися на гойдалки на експозиційному майданчику за магазином меблів. Вони напинають на себе капелюхи з вітрини. Я заважаю Юлії втрутитися, показуючи їй мережевий магазинчик самообслуговування. Це просто золоте дно. Варто зауважити, ми зголодніли.

Я радо відпочив би на гойдалках бодай кілька секунд, але Юлія робить мені знак поквартитися за нею. Я беру візочка, у який кладу свої милиці. Учепившись у це тимчасове рятівне коло, ми з Поліною ледь рухаємося вздовж полиць, щедро забитих товарами. Величезний вибір усього, що душа забажає, і водночас незмінна стандартизація. А прилавок зі свіжими продуктами — чистий і освітлений, немов операційна. На задньому плані помічаю кошик із здешевленими овочами, пророслими і покрученими.

У цьому магазині, на відміну від багатьох інших, є м'ясний відділ. Добротливий м'ясник обмахується бланками замовлень, зчепленими скріпкою. Він вітає нас нідерландською, а потім англійською. Витирає чоло. Юлія педантично оглядає товар, цікавлячись, передусім, фрикандо чи ковбасками з диким часником, які не можна довести до кондиції без кухні. М'ясник простягає їй брусок вудженого м'яса, який кладе в блискучий червоно-срібний слайсер. Відтинає кілька тоненьких пластин, кладе їх на оброблений сіркою папір і простягає нам через прилавок.

— Беріть, малюки. Якщо мама вам дозволить.

Юлія хитає головою. Молода мама, яка народила інваліда, це звична річ. І депресивна молодша сестричка, це також поширене явище. Є речі, важливіші за правду. Якщо вже цей м'ясник вирішив підгодувати нас, ми цим скористаємося.

— А як ваш сандвіч крок-мадам? Смачний? Ви могли б його для нас підігріти?

— Якщо це порадує вас.

Цей м'ясник щойно отримав ляпас. Ось дивовижний вибір найліпшого м'яса сезону, без жилок, яке зберігалось при ідеальній температурі, і от в нього просять найвульгарніший продукт із його прилавка. Це якби концертних виконавців, вшанованих різними преміями, попросили б вести вечірку в дитячому садочку. Я намагаюся

виправити ситуацію і пропоную покласти до нашого візочка два пирога і суху баранячу ковбаску «цього регіону».

Біля полиць із напоями ми беремо мінеральну воду із додаванням цитрини, пакет апельсинового соку, до якого приклеєна соломинка, що вельми стане в пригоді мені, а з косметики беремо прозоре мило, в яке вправлено гілочку шальвії. «Я люблю таке», — виправдовується Юлія, кривлячись, — сандвіч крок-мадам пече їй руки.

Батьки й няньки дітей, які вовтузяться на площі, вітають нас натужними посмішками. Подібно до того, як в осіб із вадами зору розвинені інші чуття, так і ми стали експертами невербальної мови. Навіть Гуну стало не по собі від десятків пар очей, спрямованих на нього. Він обминає замок із гірками у формі підйомного мосту і приєднується до Б'єро, який щойно заліз на гойдалку, щоб з'їсти свій крок-мадам. Гун сідає перед ним. Запізно. Байка про ворону й лисицю пропонує несподівано драматичний сюжет. Жовта канарка, яка летіла в небо, не втримала свою пайку на радість місцевим мурахам. Юлія починає лаятися. Свідки не реагують, навіть коли вона голосно повідомляє, що запроторить нас до виправної колонії, якщо ми й далі псуватимемо їй життя.

«Ті-Тайм» — це масивна триповерхова будівля, в якій нема шарму, хіба що візерунки ліпнини на фасаді. Його спартанська зовнішність вирізняється на тлі фешенебельного ансамблю місцевості, ніби розробники проектів вирішили скоротити витрати, тож спорудили дещо скромне.

Юлія заходить до будинку літніх осіб, як розлючена молода родичка до пенсіонера, хворого на Альцгеймер, себто рішуче, без тягаря співчуття. Вона проходить перед рядами стареньких, не відповідаючи на їхні колоритні привітання. Ми йдемо за нею, як можемо, Б'єро у хвості. Дозволити йому іти останнім — це найліпший спосіб знову його загубити. До речі, саме так і стається. Б'єро падає на перший вільний стілець, що трапляється йому на шляху, і береться змінювати світ, спілкуючись із засушеним чоловічком, який вельми здивований, що до нього заговорили.

— Я голодний Ти мене чимось почастуєш? Як тебе звать?

Як вірний пес при отарі, Гун повертається назад і хапає нашого крайнього за шию. Б'єро тупає ногами.

— Ох, як я від вас втомилася! — тут же обкладає їх чортами Юлія.

Я вагаюся, чи мені йти за нею, чи взяти участь в обміні добрими словами між Гуном і трьома старенькими, які стали на бік Б'єро, а той саме вчепився у візочок для білизни.

Головний лікар, десь п'ятдесяти років, сивуватий, квапиться до нас. Йому вистачило двох секунд, щоб побачити в нас загрозу максимального ступеня. Його погляд сканує коридор, щоб нас полічити. Очевидно, він пригадує розклад чергувань персоналу, щоб збагнути, кого кликати на допомогу.

— Мене не попередили про ваш прихід, — каже він із підкресленою чемністю, на межі з роздратуванням. — Тут хтось із ваших батьків?

Б'єро щойно перекинув стіл. Головлікар втрачає дар мовлення.

— Що це за розгардіяш? Хто ви такі?

Юлія розповідає про себе і про ті обставини, які зумовили наш візит. Вона обирає тактику обережного підсолоджування. Дорожня пригода із мікроавтобусом трансформується в технічний інцидент, ніч у готелі — в позашкільну діяльність, а той факт, що я маю дві милиці, легітимізує мій статус *homo erectus*, тоді як я демонструю антитезу туриста в терапевтичному парі, ініціатором якого я є. Лікар все це слухав, кидаючи стурбований погляд на нас. Потім перебив її, щоб тихо спитати, вказуючи пальцем на Гуна, чи нормально, щоб від такого юного хлопця ще й тхне перегаром. На обличчі Юлії всі кольори веселки. Вона починає щось торохкотіти, мені соромно за неї. Не знаю, які в неї наміри, але вона навряд чи домовиться про Флоксал. Мою увагу відволікає телевізор. Я відсуваюся вбік, щоб бачити весь екран, закріплений у маленькій вітальні. Можливо, ще рано, тому його дивляться лише четверо стареньких. Рухома стрічка повідомляє, що гра *Crésus* почнеться із запізненням на кілька хвилин.

Я шкандибаю до розкішних крісел і беру пульт.

— Не бери, — каже місцевий. — Зараз моя година.

Інші телеглядачі підтримують його, більш-менш контрольовано рухаючи головами. «Зараз моя черга», — каже той, чия черга; він бачить в мені лише затятого злодія.

— Я вам все поверну за секунду. Я маю поміняти батарейки.

Я вказую на зворотній бік пульта дистанційного управління: кришку, захищену язичком, я відсуваю. Зробивши максимальний звук, я ніби потрапив у технічний стан минулого сторіччя. Просто

розслабивши м'язи, я відчуваю пекучий біль внизу спини, але в цю мить не зважаю на це. На екрані журналістка зачитує комюніке опозиційної преси про загрозу залучити правосуддя, щоб нарешті пролити світло на цей трагікомічний фарс. Те, що психологія низів втручається в ухвалення політичних рішень, кидає тінь на імідж нації в усьому світі.

Далі йшла мозаїка фотографій міністра самого або з дружиною на пляжі чи в костюмі, позування перед телеоб'єктивом або ретушування. А потім з'явився хакер, якого покликав на допомогу колектив передачі «Усі різні. Усі живі». Його обличчя зроблено розмитим, і його голос спотворено на октаву в баси. Він не приховує свого щастя, що отримав добру кістку в зуби, і показує себе таким, кому варто довіряти. Це питання хвилини.

Юлія і Гун прийшли з коридору. Гун штовхає старий ходунок на чотирьох колесах. Я переключаю канал і кладу пульт біля гірки алюмінієвого посуду. Юлія тріумфально посміхається:

— Дивися, що я знайшла! Що ти тепер маєш сказати?

— Ні за що!

— Ти не маєш таке говорити своїй чарівній виховательці.

Несподівано з'являється Б'єро. На його губах і щоках брунатні плями. Юлія випрямляється.

— Що ти їси?

— Плоди з дерева яке в штанах. Люблю їх.

— З якого ще дерева? Тут нема дерев.

Б'єро кліпає очима, лізе до кишені своєї куртки й витягає жменю кульок, які пхає собі до рота. Ці коричневі кульки дуже схожі на добрива, які кладуть у вазони з домашніми рослинами.

— Виплюнь!

Гун поряд, щоб надати допомогу. Раптом що, він вдарить нашого товариша по спині так, що той полетить наперед, а разом із ним і маленький столик, і пульт дистанційного управління, і алюмінієвий посуд. Я не розумію, як Гун може чути те, що йому говорять, бо звук у його навушниках пульсує до 70 децибелів. Поліна користується з цього моменту, щоб піти в сортир. Вона не вміє відрегулювати кран і влаштовує фонтан. По телевізору на плато Крез чоловік, якого треба знищити, коштує 22 348 євро, грає за колектив «Камарг колись» і протистоїть Камілі, секретарці метрополії, неодруженій,

кіношанувальниці з асоціації «Клуни Пін Пон». Я бажаю йому перемогти.

— З огляду на те, де ми перебуваємо, — Юлія водить вказівним пальцем по плану регіону у вітрині «Офіс де Туризм», — ми маємо рухатися через гори.

— Ти справді думаєш, ніби...

Юлія не дає мені говорити. Вона повідомляє, що ми сідаємо на канатну дорогу до дамби гідроелектростанції у Ференті, звідкіль починається дорога, якою вже курсують автобуси.

Не послаблюючи ремінці свого ходунка — такого незвичного для мене, я намагаюсь оцінити обриси рівнів висоти, позначених на плані. Багато чого мене шокує. Заспокійливим тоном я кажу, що станція відправлення міститься в найвищій точці селища. Юлія кидає на мене убивчий погляд.

— Я ще не сказала свого останнього рішення.

Через десять хвилин ми всі п'ятеро влізли в неймовірну карету із лакованого дерева і блискучого металу. Кінь, чию зброю оздоблено квітами, ронить дорогою кізяки, радіючи, що може нас підвезти. Б'єро виймає руку зі штанів, щоб затулити носа, а потім ображає коня, кривлячись як Дональд Дак. Поліна ховає свого пса під светр. Гун хапається за передню лаву і трусить її, щоб оцінити рухомість рейок. Візник робить зауваження місцевою мовою. Юлія мурмотить, що ми є нікчемами роду людського.

Проте думка тутешніх туристів дещо інша. Насправді наш екіпаж, виїхавши на головну вулицю, конкретно привертає увагу дуже багатьох. Індійці знімають нас на відео, пішоходи нам аплодують. Б'єро витягає руку з кишені й вітає їх, як Папа Римський під час візиту до Монтевідео. Те, що в нього постійно похитується голова, нині додає його постаті значущості. Наш променад поліпшує настрій, і я вважаю, що туристичний офіс Дербераца має б відшкодувати нам цей проїзд у кареті, який, судячи по застиглій гримасі Юлії, може виявитися для нас фінансово обтяжливим.

Я мав би радіти тому, яких масштабів набуло наше повернення, що аж так затяглося, бо добре бачив, що мої супутники насолоджуються краєвидами, а їхні легені наповнюються корисним повітрям, яке зійшло з гірських льодовень. Якби замість гамбургерів я запропонував би їм м'ятне морозиво на терасі курортної ресторації «Король Луї»,

звідки відкривається чудовий краєвид, Б'єро із хуліганським акцентом називав би мене «кузенном» до кінця своїх днів, Поліна і Гун так само зберегли б незабутні спогади про цю епопею. Це було б ліпше, ніж ніщо. Проте розслабитися я не можу.

Працівника канатної дороги не дуже тішить наше прибуття. Найбільше його дратую я. Його відвертість, варто визнати, робить йому честь.

Він залюбки відмовив би нам у доступі до своїх об'єктів. Він знайшов би підходящі слова, щоб відпровадити нас дивитися «Періс Гілтон роздягається» в машинному залі. А тепер ми, виявляється, клієнти, яким ви маєте догоджати, якщо тільки у вас нема родича адвоката.

— Гей, Франкенштейне, ти спиш?

Ким це треба бути, щоб так його назвати? Та зараз Гун, здається, у доброму гуморі. Він енергійно смикає ручку кабінки. Хоча достатньо було б підняти клямку. Без зусиль. Старий хитає головою і вигукує слова зневаги і прокляття.

Кабіна розрахована на чотирьох, але працівник робить нам послугу. Він каже, що другій команді треба буде довго чекати наступного відправлення. Він хапає мене, як мішок із картоплею, і кидає всередину металевого яйця. Він вкладає мої милиці у зовнішню стійку для лиж, а потім починає складати мої ходунки, — на такому знаються хіба що одружені з волонтерками з Червоного Хреста. Гун у ту саму мить хапається за цей же предмет. Великий палець службовця, затиснений між рейками ходунка, умить стає фіолетовим.

Гун і службовець обмінюються словами приязні, а потім діалог припиняється. Службовець беземоційно звертається до Юлії з проханням поквартитися. У мене таке враження, що Б'єро він штовхає в кабінку ногою. Тепер йому варто докласти вдосталь енергії, щоб зачинити дверцята — нас справді забагато для невеличкої кабінки. За кілька секунд я чую, як він оголошує по рації своєму невидимому колезі, хто до нього прямує. Слова, якими він послуговується, щоб описати нас, не на нашу користь.

Канатка набирає швидкість. Перша башта — це підйом у наших стравоходах аж до горлянок. Поліна, сидячи на колінах Юлії, ние надломленим голосом. На другій башті вона впадає в кому наяву. Тим часом Гун ворухить плечима, щоб не задихнутися. Певне, через те, що

його коричнева слина гірчить чи в ньому прокинувся дух експериментатора, але Б'єро просуває голову крізь маленький отвір, щоб послати в порожнечу великий плювок. Я піднімаюся на одній сідниці, щоб побачити, як цей ладунок розіб'ється на шістдесят метрів унизу. І яке враження це може справити на туристів?

— Хо, — вибухає Юлія, — тебе хтось учив бути таким кретином?

Нашій виховательці можна вибачити цю заувагу, що звучить, як крик серця. Літній табір, потяг, будинок літніх осіб — вона на межі зриву. Мені здається, що коли вона починала свою працю в Кастелі, то була винахідлива й розуміла, як їй збавляти час, ходити в кіно, грати в більярд, переглядати на великому екрану в місті трансляцію на Кубок світу по футболу. Та тяжкість повсякдення виграла перший тайм. Зараз Нонно дорікнув би їй, що вона стала ні на що не гідною функціонеркою.

Б'єро блаженно посміхається повнявими губами свого дядька Бена. Як я пам'ятаю з курсу біології, кульки добрива розкладаються доволі довго. Тому Б'єро може пускати слину до самої ночі.

Пішоходи, стежки, глиця, — таке враження, що я спостерігаю за мурашником. Гра асоціацій та ідей повертає мене до стільників, улюбленої метафори нашого керівника з профорієнтації. «У суспільстві є місце для кожного з нас. Іноді відшукати його непросто. Та воно існує. І воно на вас чекає». Цей трафарет випирає з усіх кутків табору, як рефрени пісень, які приходять до нас, коли ми їх не кличемо. Боюся, на своєму смертному ложі останніми словами він намагатиметься переконати свого лікаря пройти додаткові курси з економіки.

Нам знадобилося менше хвилини, щоб переконатися, що Юлія не вміє тлумачити мапу, навіть усіяну піктограмами, які підходять ізраїльтянам, японцям або тим, хто перебуває під дією лікеру женепі, основної тутешньої родзинки. Бо з'ясувалося, що автобусна зупинка зовсім не збігається із зупинкою канатної дороги й розташована в зовсім іншому місці. Не нагорі біля дамби, а біля підніжжя величезної бетонної стіни, на тому місці, де для відвідувачів відкрито частину технічних будівель і галерей. Логічно. За таких обставин важко отримувати насолоду, що від нас очікувалось, від синьо-зеленого штучного озера, яке блискотить перед нами. І, одначе, перед нами краса неймовірна. Окрім станцій канатної дороги і за будкою

гірськолижного підйомника з оголеними тросами вся земля належить прадавнім породам, рододендронам і мохам. Відблиски каскадів передаються скелям навколо вод, у яких відбиваються вершини, укриті вічними снігами.

Юлія занепокоєно відзначає, як висота діє на маленькі стовпчики — індикатори якості мобільного зв'язку.

— Їсти, — бурчить Б'єро, падаючи до підніжжя туристичного знака.

Тоді Юлія робить те, що виходить у неї найліпше відтоді, як ми поїхали з дня народження Стіві: починає верещати.

— Ти бачиш тут якусь їдальню?

Відлуння підсилює її слова, проте ненадовго, але перша фраза не збігається з відтвореною, а кам'яні поверхні повертають дивну какофонію.

— Мені пофіг, я теж голодна! — відповідає наша дипломантка Вищої школи соціальної медицини, установи, яка має час від часу здійснювати опитування щодо професійної адаптації своїх випускників.

Я занепокоєний. Мій «Посібник юного скаута» радить ніколи не кричати в горах.

— Юліє, снігові лавини, — кажу я, прикладаючи вказівний палець до губ.

— То нехай вони накриють нас усіх.

Б'єро шкандибає до нас, обнадійливо гримасуючи.

— Він порятує нас, — каже він, вказуючи на пса Поліни.

Мене охоплює туга. Я стискаю колодки свого ходунка. Я не можу змиритися з думкою, що мене знову і знову прирікають на пасивність, і навіть позбавляють можливості стежити за розвитком подій. «Не боксуй проти туману», — прочитав я на тому форумі.

Альтернативні можливості знову до нас не приходять, ми вирішуємо хоч якось дістатися до дамби. Ми пройдемо зручною дорогою, забороненою для звичайного дорожнього руху, яка, обігнувши водосховище, спускається маленькими доріжками до потрібної будівлі.

Я задаю ритм своїм ходунком, інші йдуть за мною слід-у-слід. Спочатку ми перетинаємо зону, хаотичну зону, де брили каміння стають запаморочливими перепонами на шляху. Рослинність

трапляється рідко, але вона дуже яскрава. А свіжий вітерець, який віє нам у спину, змушує майже забути, що, попри наявність у небі купчастих хмар, сонце таки пече.

— Гуне, одягни свою кепку.

Гун проводить рукою по голові, просуває два пальці під дужку навушників, повертає голову по горизонталі, ніби сподівається побачити НЛО на рівні свого носа.

— Скажи мені, — починає Юлія.

Гун залишив свій головний убір в кабінці канатки.

— Б'єро.

Б'єро насуває свій головний убір по самі вуха, чим дає зрозуміти, що ні за яких умов не зніме його.

— Ходи сюди. Треба знайти білизну. Або футболку, — каже Юлія.

Вона хапає ремінець наплічника Б'єро, який стрибає вперед, коли розуміє, що вона від нього хоче. Юлія затримує його, як охоронець біля входу до банку. Її обличчя перекривлюється, коли вона відчуває масу наплічника.

— Послухай, — каже Юлія.

«Хлопчик-мізинчик» у версії Б'єро — це не *енна* адаптація або модернізація оригінального сюжету, а його радикальне переосмислення. Адже камінці замінили ті речі, які були тут раніше, які викинули на цій дорозі. Нам відбирає мову, чого не скажеш про Юлію.

— Ти викинув рідину для полоскати горло? Вона ж була в новій пляшці!

— Займала багато місця.

— І суху ковбасу? І дві порції паштету?

— Я хочу бургер.

— О, я більше не можу, більше не можу!

— Я не міг інакше.

Наша вихователька починає свою улюблену лайку і називає нас усіх різними іменами. І тут Б'єро вирушає кудись від нас.

— Юйя, не злися. Бо я назад до Стіві.

Здивована Юлія блимає очима. Альпійські галки зачіпають нас своїми крилами.

— Ти погана. Ти нас не любиш.

Склавши список втрачених речей, ми продовжуємо наш похід. Поліна і Юлія на чолі, наче Простак із Білосніжки, Б'єро несе мої милиці на плечі, як граблі, і замикає нашу процесію. Гун запахав носовичка під дужку своїх навушників, зараз удає з себе мого опікуна. А я сиджу на своєму старомодному ходунку й удаю з себе велетенське немовля в експериментальному візочку. Із кожним метром нашої ходи я дедалі більше починаю ненавидіти династію Штраусів і взагалі всіх віденських музикантів.

Скоро ми вже підбираємося до спуску. І з того місця, де перебуваємо, ми помічаємо, що вказівники солідних розмірів позначають шлях, який перетинає пасовиська, розташовані, як балкони.

Удалині свистить бабак.

— Сюди!

Я помічаю на схилі бежеву пляму.

— Ліворуч від морени, ось там, у формі півмісяця. Бачите?

Здається, я можу розгледіти інші рухи поміж скель. Угадую нори, уявляю галереї, гідні «Аліси в Дивокраї» Мене охоплює ностальгійний дух смугастого ситцю.

Варто вірити в сни, бо іноді вони збуваються. Усі кажуть мені: перукарки як філософи. «Ми часто плутаємо удачу й терпіння», — написав я на форумі. Коли я був маленьким, то бачив себе водієм старого авто. Я навіть робив креслення, як переробити старе дитяче ліжко, яке валялося в підвалі. Я уявляв, як перемагаю в регіональних перегонах, де захоплюватимуться моєю сміливістю, заздритимуть естетиці моєї гоночної машини. Швидкісний Люк, хлопець, який гасає швидше за свою тінь. Моя черга кричати про перемогу. Якщо я, звісно, кричатиму. Бо, якщо Гун через якусь комаху чи через втрату самоконтролю, або тому, що не випив ліків, відпустить ручки, — мені кінець. Зважаючи на запаморочливий нахил дороги, моя швидкість подолає звукову ще до того, як мої товариші второпають, що сталося. Навіть якщо вони позмагаються з героями стометрівки, я вже буду занадто далеко.

«Переріж у собі гнилу гілку, щоб соки пішли вгору», — знайшов я для ChPTintin, кореспондентки, чийх скарг могло набратися на товстезну книгу. Я чітко уявляв її, булімічну, в пеньюарі, яка нарікає на

печалі, той стан, який вона, попри свої твердження, лише підтримує в собі.

Вона була не одна така. Невже ChaToune аж так хотіла позбутися екстравагантності, яка виділяла її і робила такою бажаною в очах декого? Мої партнери в мережі не завжди маніфестували щире бажання вийти з неї. Я будував гіпотези. Дехто брав зі свого дискомфорту, зі своїх невирішених проблем, зі своїх промашок ферменти своєї неповторності. Ти будуєш себе на нещасті, проте стверджуєшся на протилежності. Я знаю, про що я.

Знову затримка. Поліна присіла попсіяти біля купи колочок. Від страху впасти в провалля вона так і залишилась сидіти. Якийсь добрий чоловік умить витягнув свій фотоапарат, щоб обезсмертити цю сцену, водночас зворушливу й комічну. А в нас є лише наша пам'ять, щоб оживити цей епізод; його записано лише там. А Поліна вже повертається до нас, уся подряпана і нещасна.

Не можу відвести погляду від Поліни, прозорішої, ніж будь-коли. Моє ество стискається. Хто знає, чи не я винен у тому, що вона не насолоджується тим життям, яке їй іще лишилося?

— Зачекай! Можна зробити інакше. Поліно, ходімо.

Я на жестах пропоную Гуну понести її на спині. Юлія схвалює і допомагає молодшенькій із команди вкласти свої ноги у вушка, які Гун зробив своїми руками.

— Давай, Гуне, уперед!

А тепер Юлія везе мене. Наші розмови наодинці скоро стають незручними, і ми намагаємося не зустрічатися поглядами. Десь через десять хвилин ми входимо в найдовший із тунелів, який трапляється нам при переході через дамбу. Він, певне, вигнутий, бо не видно протилежного кінця. Ми рухаємося в цілковитій темряві. Колеса ходунка загрузають у грязюці, я змушений іти сам. Вологість дуже висока, нам на голову падають краплі.

— Це мишки роблять піпі?

— Не кажи дурниць. Дай мені руку.

— Ти нам співатимеш?

— Люку, прибережи ці приколи для Нонно.

Наші очі призвичаїлися до темряви, і ми не поранилися об кам'янисті стіни. Запах застоюної води й моху б'є мені в ніздрі. Є в цьому коктейлі й добра порція хлорки.

— Чух-чух, їде потяг.

— Ідіот, ти мені надавав пальці!

Після тунелю ми проходимо брід. Колоддя край дороги дають зрозуміти, що, як зараз потік води слабкий, це не означає, що він такий самий, коли тануть сніги або падають інтенсивні дощі. Течія води викликає бажання скуштувати її на смак. Одне за одним ми стаємо на коліна, щоб попити з цього джерела, яке виявляється крижаним. Гун намочив свого носовичка і поклав його собі на голову. Торочки звисають, мов зелені дреди.

Юлія гризе нігті. Вона вже тричі змочувала своє обличчя. Вона підходить до Б'єро, який грається з тарілкою.

— Ти вважаєш, я забагато кричу?

— Ага.

— Але...

— Ага.

Юлія обертається до мене. Я обертаюся до Б'єро, бо чую скреготання його запальнички.

Пауза закінчилася. Нам треба далі в дорогу, якщо ми не хочемо ночувати прямо під зорями в місцевості, якої не вловлюють найпотужніші системи геолокації. Тож ми прямуємо до своєї долі в тій самій конфігурації. Я хочу, щоб Гун знизив гучність свого плеєра, щоб можна було чути шум каскадів і спів пташок. І Б'єро починає бурчати, що настала його черга гикати.

Я озираюся. Ми загублені й голодні, брудні й ослаблені, але те, що ми пережили тут, видається мені у сотні разів ціннішим, ніж монотонні вилазки, розроблені для тих, кому на вихідні нікуди піти. Я навіть починаю посміхатися. «Теперішній час — це дар». Так, ми пізнали мить щастя в альпійському антуражі. Уже годину нам не траплялися рекламні щити, які закликали б нас «жити на повну» або «мати два проценти там, де маєш один». Нема закликів «любити своє тіло» або «бути собою». Ніхто не наказує нам відчувати, що ми не просто комахи.

Спокою нема ніде. За пагорбом на нас чекає нове *one man show* у виконанні Б'єро. На його шляху виник колючий дріт, під яким він хотів пролізти, щоб скоротити шлях. Його безладні рухи, щоб вилізти з тої пастки ще більше ув'язнюють його. Тоді наш товариш імпровізує плавання на сухій поверхні, але не бере до уваги напруження тросів.

На наших очах його недешева пухова куртка отримує двадцятисантиметровий поріз.

Юлія риється у своїй сумці. І знаходить там чимало матеріалу для лікування рани. Б'єро із розкудланими бровами може служити наочним прикладом розладнання мови. Юлія намагається його заспокоїти. У відносній тиші лунає олімпійський гімн, в англійському варіанті солодший за барселонський оригінал: *Friends for life / Not just a summer or a spring / Amigos para siempre...*

Ми рухаємося одне за одним, коли раптом Б'єро розвертається. Юлія намагається зупинити його, але він вислизає, як регбіст і береться швидко підійматися стежкою. До нього саме зараз дійшло, що біля колючого дроту він загубив якийсь дорогоцінне каміння. Принаймні так ми це можемо інтерпретувати по звуконаслідуванню, гучність якого зменшується.

У цю мить з'являються двоє велокросників. На них тісні комбінезони, які обтягують і їхню мускулатуру, і певні анатомічні деталі із точністю, яка дещо спантеличує. Я мав би захоплюватися ними, але мене ніколи не заворожувало розпусне напруження. Чепурний фасон цих двох посилає прозорий меседж культу ідеального тіла.

— Егегей! — кричить Юлія. — Якщо ви зустрінете чувака в жовтому з коричневими губами, то перекажіть йому, що ми на нього не чекатимемо.

Один зі спортсменів робить нечіткий знак рукою. Можливо, він занадто засапався, щоб відповідати або не допер фрази нашої керівнички. А вона переходить до дії, кудись ідучи великими кроками. Театрально і недоречно. Бо, щоб її авторитетність спрацювали, треба, принаймні, щоб Б'єро знав, де ми.

І тут на мій значний подив Юлія зупиняється, вагається, а потім рушає тою самою дорогою. Через двадцять кроків вона суне назад.

— Не знаю, де він...

Минає менше п'яти хвилин, як Б'єро наздоганяє нас. Похиливши голову й утупивши очі в стежку, він обходить нас із провокативним мовчанням, на яке Юлія не реагує. Чи вона знала, що він не забіг далеко, чи вирішила вручити нашу долю ельфам, які мешкають у цьому регіоні, і, якщо вони справді такі, як про них розповідають, то вони орієнтують кожного до його місця у світі Божому і земному.

Атмосфера вмить змінилася. Ми увійшли в затінок величезної бетонної огорожі. Рослинний килим, типовий для вологих зон, змінив рододендроновий гай. Звуки, які ми видаємо, набули інших, особливих тональностей. У мене таке враження, ніби я в пральні Кастеля, на стелі якої сонячна фреска. Б'єро розважається, щось вигукуючи, чим доймає Гуна.

Гігантське панно інформує нас, що першу дамбу спорудили 1934 року, потім надбудували 1977 року як результат колосальної роботи, що тривала багато років, яку здійснювало 369 робітників, більшість яких прибула з Італії та Португалії. На оптимальному рівні об'єм штучного озера сягає 200 мільйонів кубічних метрів. «Щодня дізнавайтеся щось нове», — закликав нас Владімір, який показував добрий приклад, особисто навчаючись на курсах виноробства.

Ми просуваємося ще на п'ятнадцять метрів, і тоді вже нарешті бачимо перехідний табір. Позаду складна дорога, бо я не відчуваю ні власних ніг, ні спini. Ручки ходунків відверто незручні, а підпорки грубі.

Автобусна зупинка розташована буквально поряд зі входом для відвідувачів дамби. Чекати нам, на щастя, недовго. Б'єро лягає біля краю дороги, а Гун цього разу поринає у мрії. Поліна шукає тихий закуток, де її пес міг би помітити територію. Юлія, схрестивши руки, пильнує. Бо ми не самі. За двадцять метрів звідсіля скаути тої самої вікової категорії, що й ми, грають у футбол пластиковою пляшкою, наповненою водою. Вони весь час борюкаються, штовхаються, підбадьорюють одне одного гучними криками. Їм байдуже, що вони можуть завдати шкоди, а за ворота вони обрали сосновий будиночок автобусної зупинки.

Я єдиний, хто заходить до колишньої хатки будівельників, яку перетворили на сторожівню та крамницю сувенірів. Маю таємну надію знайти там газету, ввімкнене радіо або почути розмову, яка прояснить для мене ситуацію щодо останніх поворотів полеміки. На полицях і у вітринах повно поштових карток, козячих рогів і всіляких дрібничок: пластикових біноклів, дзвіночків, прикрашених едельвейсами, кристалів для зцілення на сланцевих підставках. Золота медаль за найкращий подарунок іде від мене футболці, на якій дві закохані корови схопилися за ту саму шпажку фондю. Тут є й роботи місцевих

майстрів: «Льодовики ніжності», «Що розповість мокрий сніг», «Історія електрифікації Альп».

Я розглядаю карту масштабу 1:50 000. На ній легко знаходжу озеро, селище Дерберац, горловину долини вбік рівнини. Мої перший і другий пальці на нозі схопив спазм, я намагаюся вирахувати відстань по пташиному польоту, яку нам лишилося подолати до найближчого селища, яке можна так назвати. Крамничка вся труситься від гуркоту мотору. Я йду до своїх.

Автобус прямує в долину, громіздка сетра жовтого кольору, зупиняється і вітає нас блювотним торнадо. Передні сидіння беруть штурмом спітнілі пішоходи, які спокусилися вигодами комунального транспорту. Скаути забивають задні сидіння. Наша маленька команда займає місце посередині, що дає нам змогу задурно прослухати розумну промову шефа скаутів, довготелесого чувака, який, на мою думку, є лаборантом або айтішником, найімовірніше, одинаком. Він розміщується в проході, і схопившись за поручні, щоб не гепнутися на кожному віражі, вимагає тиші. Владний дискурс не є його сильною стороною, і молоді патрульні після удаваного заспокоєння висміюють те, що він сказав. Його погляд зустрічається з моїм, і, хоча мене ніщо не зобов'язує, я запрошую його легким кивком голови продовжити його презентацію, незважаючи на гикавку, перекирвлювання й інші звукові перешкоди. Йому, певне, приємно, що хтось слухає його і тим гірше, якщо цей хтось має зовнішність розумово відсталого.

Поліні у двотонній сетрі не комфортніше, ніж у кастальському мікроавтобусі. Вона прилаштувалася в передній частині автобуса в товаристві двох ботаніків-аматорів, які намагаються розважити її, вимахуючи перед її носом поштовими картками зі світлинами лишайників.

— Дивися на дорогу, — картає її Юлія зі свого місця.

От воно, вирішення проблеми.

Водій машини дедалі менше дивиться на асфальтну дорогу попереду, а дедалі більше дивиться праворуч.

— Гей, дівулю, якщо тобі зле, то кажи.

Поліна мукає, забувши стиснути зуби.

Мою увагу привертає звук, який анонсує прибуття електронного повідомлення. Підліток, який сидить в одному ряду зі мною, розбиває обличчя свого сусіда об скло, чим хоче показати йому, яким було б те

обличчя, якби генетична суміш не була сприятлива для нього. Його смартфон вислизає з його пластикової кишені й починає гойдатися, як маятник, приліплений до його наплічника. Я вибалушую очі, концентрую увагу. У верхній зоні екрана відображені два перших рядка пошти, яка починається словами: «Мій малюк вже великий, сподіваюся, твій...». Я стираю цей меседж, натискаю на позначку «Безкоштовно», далі «Новини», і читаю те, що мене жахає: «Лайф-коуч п'ятдесяти років, який мешкає в долині Луари, стурбований. Доктор Гудлак — це він. Я намагаюся зробити так, щоб апарат не тремтів. Цей чоловік каже, що на додачу до своїх консультаційних повноважень на підприємствах і в адміністраціях він розробив програму підтримки окремих осіб і запевняє, що не хоче мати зиск від тої реклами, яку йому роблять».

Мені на очі навертаються сльози. Шеф скаутів пояснює, що вагітність байбаків триває 34 чи 44 дня, точніше він не знає, і щоразу народжується троє чи п'ятеро малюків, у травні або в липні, він перевірить. Я опускаю голову, щоб приховати свої почуття.

Я маю засудити обман якомога швидше. Ситуація щойно змінилася, і мій проект руйнується. Чи MediCare+, чи ні, мовчання вже не є розумним вибором. Я маю ризикнути й вийти з лісу. Ті, хто відкривалися мені, мають знати трохи більше. Найліпше було б надіслати поправку прямо зараз. Кожна хвилина дорога.

Спираючись на бильця, я піднімаюся на кілька сантиметрів і шукаю погляд, який може мені допомогти. Я тремчу, це результат зусиль. Я тримався досі й не маю злаватися зараз.

— Дівчинко, як ти?

— Мммм....

Водій потрапляє в саму точку. Відчиняє передні двері, закачує рукава. І, переконаний, що Поліна може перепаскудити його робоче місце, під незадоволені крики одних і схвальні інших виводить її за руку.

В автобусі анархія різко зростає. Одні скаути імітують для своїх товаришів гейзер уявної блювоти, інші імпровізують конкурс пантоміми. Очевидно, я їхня улюблена модель.

Водій повертається на борт і «чесно каже», якщо скористатися його виразом. Він має рухатися за розкладом, пасажири, в яких попереду пересадка, не мають спізнитися. Юлія намагається модерувати його

їзду, але намарно. Він не отримав дару емпатії при народженні, і його батьки не водили його до недільної школи. Ботаніки, які захищали нас, також потрапили під масований обстріл обурення. *Game over*.

Щоб насолодитися панорамою, яка відкривається перед нами, треба чекати, поки розвіється газова хмара, яку випустив автобус. Ми зараз серед гір, де майже нема дерев. Крик альпійської галки домішується до рипіння колеса ходунка, який крутиться на гулящому ході. Мені пощастило, що шеф скаутів наважився викинути цей об'єкт.

— Люку, з тобою все гаразд? Ти мало не такий самий, як Поліна. Чи ти не збираєшся так само...

Ми просуваємося трасою в напрямку до виступу, який має підтвердити, що ми дуже далеко від усього. Гун тягне мій ходунок, не розкладаючи його, я бачу маленькі іскорки, які утворюються від тертя металевих скоб об асфальт.

Юлія садить нас рядком на невисокій стінці.

— Не ворухіться ні на міліметр.

— Фото? — питає Б'єро.

Юлія зітхає перед тим, як закачати нас абсурдними інструкціями: не віддалятися, навіть для того, щоб попісяти, не гратися на дорозі, не ховатися під деревом на випадок грози. Щоб підкріпити свої настанови, Юлія обертається навколо себе, піднявши пальця до неба. Лунає крик. Своїм нігтем вона щойно подряпала чоло Поліни. Та падає на землю, згортається калачиком, як дитина, яку б'ють і яка сподівається пом'якшити силу ударів.

Я нахилиюся до своєї товаришки, забираю з її обличчя пасмо волосся. Над лівою бровою здерто значний клапоть шкіри. Звідти юшить кров. Юлія, замість привантажити нас новою тирадою, вартою дорогого адвоката, де змішуються слова «необережність», «нешасний випадок» і «недогляд», витягає зі своєї сумки пакет паперових серветок і промокає поріз.

— Б'єро, іди сюди.

Юлія спокійно знімає два пластирі, які раніше клеїла до розрізу на пуховику. Вони брудні, це добре видно, клейка речовина засохла.

— Ліпше так, ніж ніяк, — коментує Юлія свої дії, приліплюючи імпровізований захист до чола Поліни. — От нещастя, — каже наша вихователька, звертаючись невідомо до кого.

Протягом певного часу не чути нічого, окрім голосу Мірусі, яка встотисячне на музику Шопена співає, що пісня звучить прямо в ній: *In mir klingt ein Lied*. Я приходжу до того, що бажаю, аби батарея плеєра віддала Богу душу, попри те, що далі буде *Eine heiße, ungestillte Sehnsucht schrieb die Melodie*.

І MamourZ, і Gab76, і CocoChatNet усім я маю написати, що лотарінгський коуч — узурпатор. Можливо, я ще зможу якось виправити те, що накоїв той мерзотник-пристосуванець. Колективний меседж не матиме жодного сенсу. Скоро я зв'яжуся зі своїми постійними кореспондентами, щоб заспокоїти їх. Доктор Гудлак нікого не зрадить.

У кінці дороги проглядають певні ознаки життя. Ми махаємо руками, щоб привернути до себе увагу. Безуспішно. Гун підбирає кілька камінців на узбіччі і кидає їх, задихаючись, як естонська метальниця списів. Ініціатива приречена на поразку, адже ми в багатьох сотнях метрів від цілі. А я повертаюсь до Б'єро саме в той момент, коли він збирається з силами, щоб перестрибнути через бар'єр безпеки. В якусь мить мені здається, ніби я бачу елегантного парашанериста. Проте він падає на траву.

Юлія тепер уже мовчить. Така балакуча, зараз вона тримає рот закритим, ніби її губи заліплено жувальною гумкою контактного клею. Б'єро на мить підводиться, хитається по схилу і знову падає вперед. Він іще ніколи так добре не імітував золоте яблуко. Потім я бачу, що він лазить по землі, шукаючи ті камінці, якими кидався Гун.

— Не треба кидати не ті камінці, — тихо каже він.

Силует в полі перериває свою роботу і починає підніматися до нас із граблями на плечі. З наближенням це виявляється стара жінка із суворим рубаним обличчям. На ній нейлонова блуза і довга широка спідниця. Навіть якщо вона сховає свій зуб під хусткою, її нізачо не візьмуть на роль якоїсь милої матінки.

Монтаньярка підходить до Б'єро, який саме впав на землю, і його голова за п'ять сантиметрів до колючих будяків. Вона наказує йому підвестися й веде його за собою до дороги. От у кого надмір енергії.

— О, дякую, — каже Юлія із солодковою приязню.

— У нього проблеми?

Вона обертається до нас і махає граблями. Я відступаю і беруся за свої милиці, щоб також озброїтись. Шкільний лікар рідко заїздить до Кастеля, тож я міг пропустити останнє щеплення проти правця.

— Це жито, — каже стара, вказуючи на пагорб. — Покоління виживали на цьому. Це чудово. Тса, банда паразитів.

Юлія, не така балакуча, як у «Ті-Тайм», проте запитує її, чи нема тут когось із машиною, хто міг би нам зарадити. Ми чекаємо. Монтаньярка дивиться на нас, Юлія зітхає.

— Лишайтеся тут.

Нам не зоставалося нічого, крім як насолоджуватись краєвидом. Ми сідаємо на наші місця на стінці. У Юлії, як виявилось, більше нема цигарок. Поліна поринула у свої думки, Б'єро став давати імена хмарам. Якби Гун був бодай якимсь долучений до культури, він би запустив *Ich tanze mit dir in den Himmel hinein*.

А мені варто поміркувати про правду, єдине, що може протистояти тій сліпоті, яка змусила мене повірити, ніби я можу бути кимось іншим.

Минула тривала чверть години, коли нездорові вибухи подвійного двигуна змусили нас обернути голови. Небо порожнє. Дорога так само. Шум видавав реліктовий транспорт, який ішов на нас через поле. Це якесь поєднання трактора з ручним управлінням і дорожнього мосту на одному стрижні. Я в курсі, що існують колекціонери цих неймовірних гібридів, які є втіленням альпійського генію, але вперше маю щастя бачити таке зблизька.

Стара сміливо жене свою машину, яка впевнено долає нерівності поверхні. Вона виїздить на асфальт, переїжджаючи широку канаву (на якусь мить мені здається, що ця машина розколеться навпіл), і зупиняється перед нами. Її руки стискають гальмівні підойми, бо, очевидно, нема інших способів знерухомити агрегат, крім як зупинити мотор. Рухом підборіддя водійка пропонує нам поквалітивно займати задні місця. Інакше кажучи, набиватися в непристосовану для цього платформу 1,5 на 3 метри. Юлія так і робить. Вона не менше за мене

хоче змінити платівку. Вона починає з того, що втягає ходунок, який займає багато місця. Гун залазить сам, а потім допомагає Поліні. Потім він енергійно тягне мене спочатку за комір куртки, потім вдається до допомоги штучної руки. Мої милиці, які я тримаю якнайміцніше, перехрещуються, як китайські палички в руках неофіта. Залишається Б'єро, руки в кишенях. Стара ледь послаблює гальма, і трактор просувається на метр вперед. Б'єро розуміє меседж і підноситься вгору, як власник якогось-там поясу вищої ліги.

Гун не хоче сідати. Він розводить ноги, щоб втримати рівновагу, і, простягаючи руки, розігрує для нас сцену на носі «Титаніка». Юлія, насміхаючись з його романтизму, тягне його за штани. Гун хитається і падає усією своєю масою. Трактор їде зигзагами, але стара тримає курс.

Я зі свого боку намагаюся привернути увагу Юлії, жестикулюючи, немов транспортний агент в аеропорту. Вона довго не реагує. Вона з останніх сил підповзає до водійки і плескає її по плечу.

— Нам треба туди! Туди, в долину!

Вона розрізає повітря рукою. Фермерка хитає головою.

— Я туди не поїду нізащо!

— Будь ласка! — благає Юлія.

— Тса! Тільки не я.

Стара проходить небезпечний поворот із талантом «Формули 1» в Монако. Поліна згинається вдвоє, Юлія психує, як підліток, а Гун, зачарований довжиною карданного валу, нахилиється над краєм причепа. Шкода, якщо він впаде, то стара за ним не вертатиметься.

Минає кілька хвилин, які видаються нам місяцями, і ми з'їжджаємо з ґрунтовки, щоб вибратися на кам'янисту дорогу. Трактор хитається, труситься, рипить. Ми на задній палубі не командуємо. Нас перемішують, як кульки лото. Ми маємо виявляти подвійну винахідливість, щоб за щось чіплятися і не роздряпувати долоні. Над нами кружляють хижі птахи, вирішуючи драматичне питання: хто кому дістанеться. Я збираю залишки сил. Зараз судоми не на часі.

Спочатку кілька темних плям на сіро-зеленому схилі потроху перетворюються на десяток шале. Усі вони побудовані за традиційним надійним проектом, нічого зайвого. Вбудовані балки утворюють симетричний об'єм, який підпирають чотири колони, що вивисуються над бетонною підлогою, яка колись мала стримувати гризунів, яких

цікавило те, що на горищі. Каркаси, укриті сланцями, усі під одним кутом так, ніби висота місцевості не сприяє будь-яким архітектурним надмірностям.

Наближаючись до хуторів, я відзначаю, що в більшості цих помешкань не живуть — дахи продавлені, фасади похилені, рами прогнили. Загалом, це божевільне видовище. Яскрава своєрідність цього місця мала б ошчасливити фотографів-аматорів, які ризикнуть приїхати сюди.

Тут нас і висаджує стара відьма. Б'єро зістрибує, тримаючи ноги разом, Юлія допомагає мені не впасти, Гун кидає мій ходунок, як металевий диск. За десять секунд мої милиці крутяться в небі, як мажоретки на параді. Тільки-но Поліна ступила на землю, як стара відпускає гальма і штовхає вперед свою жахливу машину. Ми бачимо, як вона робить велике коло в брудній траві, перекидає стійку, на якій сушиться білизна і продукти сироваріння.

Нам на зустріч вийшла молода жінка, трохи старша за Юлію, яка постала невідомо звідки. Що відразу кидається у вічі, це її кремезна статура без унції зайвого жиру. І її робочі руки.

Удалині затихає гуркіт трактора. Та, до якої нас привезли проти нашої волі, демонструє чи то гримасу, чи посмішку й упевнено простягає Юлії руку.

— Сара. Я тут замешкую вже дві зими.

— Ти мені подобаєшся, — каже Б'єро, пролазячи між двома жінками. — Гарні цицьки.

— Ти, замовкни, — гнівається Юлія. — І відійди.

— Ходімо голі в сіно.

Б'єро не помилився. Груди нашої господині, виставлені на загальний огляд, дивовижно круглі. Вони так і кличуть, запрошують до гарячкових пестошів і поцілунків. Проте ж не від мене, не від нас.

Жінка на ймення Сара запрошує нас іти за нею до відкритого місця всередині хутора. Там у центрі булькає фонтан, який б'є з горлянки каучукового шланга. Сара розвертає тачку, ніби вона картонна, підсуває один до одного два ящики, згинає ходунок, не докладаючи зусиль, розкладає стіл для обробки м'яса. Отже, ми зараз на терасі закладу рейтингу п'ять коров'ячих ляпанців. Наша господиня на мить залишає нас, певне, пішла за кубками для якогось почесного напою.

— Б'єро, ти залишаєшся тут. І витягни руку. Я двічі не повторюю.

Він так і робить, але його очі сяють, як ніколи.

Сара повертається із різними посудинами для напоїв. Через свої судоми особисто я здобув право на військову флягу, в яку Юлія встромила саморобну соломинку. Вона зробила це незграбно й замочила свою футболку.

— Я позичу тобі іншу, — сказала Сара із приємністю і певною фамільярністю в голосі.

Роздавши нам вівсяні коржики з металеві коробки, вона вмостила свої сідниці на край фонтана, поклала ноги одна на одну, схрестила руки на своїх дивовижних грудях і повідомила нас, що протягом трьох років оновлює це альпійське пасовисько. Вона впевнена у винятковості цього місця історичної й екологічної спадщини й у важливості відновлення таких острівців. Вона чи то перевіряє на нас гасла, які їй висунули агенції, чи забула, що ми заїхали до її сільського музею не за власним бажанням.

Юлія зі свого боку металевим голосом звітує про ті обставини, які віддалили нас від нашого пункту призначення. Її палець вказує на мене. У такий спосіб я маю змогу виявити, що вмю спілкуватися завершеними реченнями. Я підправляю кілька перебільшень і питаю, чи приймають тут кредитні картки. Сара регоче. Гумор — важлива і недооцінена життєва сила. І на якусь мить я відчуваю велику потребу полегшення. Бо наразі я не бачу виходу із цього нового глухого кута. Я навіть не знаю, з якого боку Кастель.

— Цього вечора може бути злива, — каже Сара, вказуючи на антрацитові хмари, які чіпляються за крижані вершини. — А проблема в тому, що в мене жодного шале для прийому групи.

Проте нічого, в її власному будиночку місце знайдеться. Вона пропонує відділити дівчат від хлопців. Я протестую.

— Ні, я вже провів попередню ніч разом із Б'єро.

— Я ніжний, — захищається Б'єро, зацікавлений у зближенні з Сарою.

Відступати їй нікуди, крім як впасти у крижану воду фонтана, тож довелося дозволити поцілувати себе в шию — їй вистачило духу підняти голову. Щоб відігнати нав'язливого кавалера, Юлія переводить його увагу на купу скалля, вкриту бур'янами.

— Юя, — бухтить Б'єро. — Нумо!

Сара веде нас до резиденції для хлопчиків. Дорогою вона розплющує ногою дві-три грудки і піднімає гілля, об які я міг би перечепитися. Ми проходимо дві напівзруйновані будівлі, продираємося між коморою і купами хмизу, продершись камінням, прилазимо туди, де нам ночувати. Сара відчиняє двері ударом ноги, шпарини для ключа нема, вистачає щільності коробки дверей.

І тут Сара залишає нас і йде до кіз. А я маю час пошукати, чи є тут радіо чи ще якісь засоби зв'язку зі світом. Бо її знезброююча посмішка може означати будь-що.

Тримаючись за стіни, я роблю оглядову екскурсію маєтку. Це відбувається швидко, бо приміщення невелике. Головна кімната із довгим столом, щось типу кухні, чорної від сажі, та спальня, де щось середнє між паласами давніх часів чи два надувних матраци, які ми самі й маємо надути. Ось досвід, який може стати в пригоді, коли висуватимуся в кандидати «Сам на острові».

Гун походить, як той Пекмен із комп'ютерної гри, відчиняє усі шафи, зважує кутню лаву, занурює руки вглиб печі, а потім вирушає на пошук туалету. Я його помітив раніше, він можуть вельми розчарувати Гуна. А втім. Можливо, все це нагадає йому його дитинство.

Я сідаю на диван, подушки якого, здається, заповнені твердим зерном, можливо, вишневыми кісточками. Я заплющую очі й уп'ятдесяте розробляю план дій, щоб не гаяти жодної секунди, тільки-но ми прибудемо до Кастеля. Скласти список моїх основних кореспондентів, стерти мої акаунти і тої ніки — і недавні, і давні, створити ескіз свого меседжа. Присвячу цьому день, якщо буде треба.

Крик виводить мене з напівсну.

— Хтось знає, де Б'єро?

Очевидно, він нас усіх перехитрив.

Надворі волає Юлія. Я підходжу до вікна. Павутиння утворило такий густий серпанок, якого я не наслідуюсь торкатися. Біля нашої хатинки Юлія, яка переодяглась у фіалкову футболку із написом «Усі суки — А ти ще не всіх бачила» жестикулює, як маріонетка, яку накрутили. Одначе в цій місцевості нашому товаришеві нічого такого не загрожує. Мої м'язи горять, але із почуття солідарності я іду до неї. На схилі лишилися сліди. Я зі своїми милицями ніби лижник, який переплутав пору року. Я знову питаю її, чи вона обшукала весь маєток.

— Включаючи стайні, — забігає наперед Юлія.

— То значить він із нею, сто процентів.

— Які ще сто процентів?

— Сто процентів, що він із Сарою.

— Люку! Ти бачиш, чого нам уже вартує твоя несерйозність?

Нас перебиває скрик болю. Ми квапимося за будинок. Гун уліз у кропиву. Його обличчя червоне й одутле. Не постраждали лише його вуха й очі, захищені окулярами. Це ніби розмалювати «Людину-слона» Девіда Лінча. Випала нагода схитрувати. Я прошу Юлію позичити мені свій смартфон.

— Про це не може бути й мови.

— Щоб зробити фото.

— У мене нема місця.

— Гу.

Лунає звук, незвичний на цій висоті. І раптом вдалечині з'являється нечітка форма, неначе міраж пустелі. Велосипедист. Попри сильний нахил, він зберігає добру швидкість. Швидкий розрахунок переконує мене, що то не може бути один із тих фанфаронів, які товклися тут нещодавно.

Юлія упізнала в силуеті, який наближувався, представника нашого виду, чоловічої статі, саме тої вікової категорії, яка її цікавила. Тепер вона розчісується, прочищає голос, витираю руки об стегна.

Хлопець рухається зигзагами до середини тераси, спирає свій велосипед об стіл, стає на коліна перед фонтаном і занурює у воду голову. Він залишається в цій позиції так довго, що лякаюся, чи не спостерігаю зараз запаморочення від холодної води. Та він підводиться і форкає, як рокер у кінці спуску. Це гарний хлопець, а ще й ошатний, якщо можна так сказати. На відміну від більшості мускулястих, кого я бачу в місті або в муніципальному басейні, цей не хизується ні триміліметровою щетиною, ні піратською сережкою. З його довгим волоссям і великою махровою головною пов'язкою він мені симпатичніший за багатьох. Він спостерігає за нами із оманливою недбалістю чергового лікаря, якого викликали на місце вбивства сокирою в розпал родинної трапези. Нарешті він вирішує заговорити.

— Це правда? — питає він, тицяючи вказівним пальцем у футболку нашої виховательки.

— Це не моє, — затинається Юлія, одягаючи на себе щось іще.

Новоприбулий промокає своє мокре чоло, а потім повертається до свого велосипеда.

— Сара не казала, що очікує гостей.

— І ми не попереджали. Та інша стара, і все це через машину. Ми трохи заблукали. Ми скоро поїдемо.

Це хрестоматійний початок. Це нагадує мені рекламний диск ілюстрованої біографії Елвіса Преслі, щось на кшталт гнучкої платівки, яка обертається, по якій радісно ковзає голка.

Молодий чоловік відрекомендувався. Його ім'я Ренцо, і він щодня встає, щоб робити якусь працю. Теслярство, трубопроводи, електрика, прополка, іноді монтаж. Він, здається, так само забув, що ми не наймаємо його на роботу.

Гун із розпухлим обличчям, із монструозною палицею з комп'ютерної гри в руці великим кроками обходить наш гурт. *Panis angelicus, fit panis hominum*, — співає його улюблена співачка. Ренцо стискає раму свого велосипеда й робить крок вбік. Наша команда ще не вся зібралася, тож сюрпризи тривають. Гун залазить на невеликий пагорб і зникає за нашою хаткою, де збирається робити пуре з кропиви.

Я переводжу увагу на Ренцо. Ми дізнаємося, що в нього є будиночок у селищі внизу. Решту часу він займається соціологією в долині. Та що для мене важливо, це знати напевне природу його стосунків із Сарою. І не лише я збираю підказки.

Проте Юлія цікавиться надтріснутим голосом

— А вона?

— Сара? Мій дуже дорогий друг.

Це не та відповідь, яка дуже надихає нашу виховательку. Дуже й дуже мало. І вона раптом супиться. Ренцо не помічає цього або удає, ніби не помічає.

У ту саму мить на терасу потрапляє щось типу мандрівного вогника, гідного досліду Маленького Хіміка, який перевіряє властивості натрію. А далі суне отара кіз, гучних і дуже збуджених. Або роздратованих. І нарешті в кінці отари в товаристві Б'єро я бачу пісочний годинник, це силует Сари, яка, однак, припадає на ногу. Попри відстань, я розумію, що вона в почасті втратила контроль над ситуацією.

Б'єро падає до наших ніг, розкинувши руки, як Христос, який упав зі свого хреста. Його руки клейкі, засмагли і водночас білуваті. Дуже схоже на те, що він хотів бути корисним, роздаючи сіль, як я бачу, у значній кількості. Здогад цей підтверджує Сара, пробігаючи перед нами, як смерч.

— Такого не можна лишати на свободі. Його підстрелять мисливці.

Ми отримуємо перегляд родео на шару. Будь-який член Товариства захисту тварин умить вибухнув би обуренням, бо Сара духопелить своїх кіз горіховою палицею. Її просочена потом майка стала ще прозорішою. Б'єро ледь піднімає голову, щоб дивитися на неї і нявчить від насолоди. Я б на його місці зневажав себе. Сара мала б дати і йому палицею, щоб навчити його добрим манерам.

Після кількох мальовничих па Сара зупиняється перед стайнею і дме в туманний горн. Спрацьовує магія рефлексів Павлова, і кози намагаються знайти собі спальне місце подалі від бродячих собак і вовків.

Ренцо не ризикує бути побитим по ногах через те, що спілкувався з незнайомими шибениками. Привітавши Сару міцними обіймами, він іде в інший кінець хутора, де на нього чекає незакінчена робота. На короткий час він зникає в коморі, звідки виходить у синьому комбінезоні. Він пов'язує на себе пояс теслі з інструментами, лізе на алюмінієву драбину, обіперту об шале, і за допомогою молотка і стругала починає вирівнювати дерев'яну обшивку, яка захищає фасад.

Поліна підходить і сідає на перетинку, щоб дивитись, як він працює. Вона видається ще тендітнішою і мініатюрнішою поряд із брилами каміння і обгорілими травами.

— Трохи згодом ти мені покажеш свою ранку, — каже їй Ренцо з неба. — Її треба полікувати. Буде дуже сумно, якщо в майбутньому зостанеться рубець на такому гарному лобику.

У мене кисло в горлі. Він може не знати, що в Поліни майбутнього нема.

Мій настрої грає в йо-йо. Коли ми тільки-но потрапили на альпійські луки, які дещо прикрасили наші халепи, то тепер знову настала мука безпорадності. Я не можу сидіти на місці. Щоб забути бодай ненадовго прикрощі цього тривалого вигнання, вирішую піти подивитись на передбачувану різанину тутешньої флори. Я бачу, що Гун вовтузиться з чимось. Він витягнув звідкись викрутку і

намагається прикрутити ручку від машини до дверей нашого шале. Наш керівник із профорієнтації плакав би від щастя, бо крім труднощів цієї процедури Гун, схоже, отримує справжнє задоволення від вирішення цієї задачі.

Я обходжу терасу. Мої милиці вгрузають у землю, що змушує мене щоразу докладати зусиль, щоб витягти їх. Я звертаюся до Ренцо.

— Що ж відбувається внизу? Я не зміг сьогодні послухати новини.

— Спортивні, світські?

— Ні, політичні.

На мить Ренцо уриває роботу і розглядає мене з висоти своєї драбини.

— Так, розумію. Як на мене, нічого нового. Хіба що весь світ сказився: ті, хто за, ті, хто проти, толерантні, убивці. Щодо цієї історії з тим балакуном, то треба ще спитати, чи він насправді існує, або чи то є шахрайство з боку міністра провадити таку реформу. Ти як думаєш?

— Нестримно хочу, щоб це скінчилося.

Я відчув запаморочення. Я кидаю свої милиці, щоб схопитися за стіл. Я намагаюся дихати так, як нас учили в день відкритих дверей Академії софрології. Б'єро миє свої камінці у фонтані. Трохи далі Юлія вирішила скористатися останніми променями сонця. Вона підняла свою футболку, щоб виставити живіт сонцю. Я не певен, чи засмага була її єдиною метою. Чи бачить вона в Ренцо те, що бачила в тих, кого заманювала у свої тенета: чванливого маклера, студента біології, поета, який іменував себе проклятим? Вічно не задоволена спокусниця, Юлія свідомо, що провадить подвійну гру, вона так і писала, що ніколи не може задовольнитися одним келихом і, однак, заходить до бару в години аперитиву.

— Ти не перестанеш метушитися? — кричить мені Юлія, поки я суну до фонтана намочити передпліччя, — ходімо, *carpe diem*.

Я знову сідаю на своє грубе сидіння і обертаюся так, щоб максимально насолодитися панорамою. Це мало допомагає тим, хто має потребу впарити комусь філософські хоку. А мені це допомагає відчутти себе зернятком, позбавляє мене від турбот про землю і збирання якихось плодів. Це спрацьовує не для всіх. Я хочу знати, що робити, хай як банально це звучить. Ділитися, передавати. Бути легітимним, передбачати. Змусити забути доктора Гудлака. Стати для когось справді корисним.

Із сутінками на нас нападає ескадрон комарів. Сара із відром свіжого молока в кожній руці стала перед нами, ніби щоб поглинути удар, й розважається з нашої паніки.

— Зарадити нічим, — пояснює вона нам із серйозним виглядом. — Деякі з нас, як то кажуть, імунізовані, інші можуть проковтнути літр айолі, і це нічого не міняє, їх жеруть. — Вона обертається до Юлії. — Ходімо пити чай до мене?

Юлія вагається, можливо, тому, що Ренцо продовжує працювати, ніби нічого не сталося. Сара відносить свої відра до підвалу охолоджуватись. Оглушливий рев електрогенератора, який вона вмикає, змушує нас усіх переміститися до сільського будинку.

Сара розсаджує нас у своїй вітальні, особливо незвичній у цьому контексті. Плетені меблі з верби, яскраві подушки навіть на підлозі, екзотичні домашні рослини, різноманіття чаш для пахощів. Поліна зручно прилаштувалася в гамаку, натягнутому між двох балок. Б'єро сів, схрестивши ноги, біля незапаленого вогнища. Гун слідом за ним і я вдвох сіли на софі. Щоб себе якось виявити, а не справді допомогти, Юлія разом із нашою господинею несе величезний кошик з коробками чаю із усіх усюд. Сара перехоплює мій погляд.

— Я знаю, це як наркотик. Я сказала собі: ті, хто сюди приїздить, їхати вже не хочуть.

Юлія хитає головою, визнає, що місце справді дивовижне, водночас і заспокоює, і бадьорить. Саме те, що нам потрібно після двох днів безглузких мандрів — вона обертається до мене, щоб я сказав останнє слово. Сара дякує їй за ці слова, які зворушили її більше, ніж це можна уявити. Співчутливий погляд Юлії спонукає її продовжувати. Вона обережно пояснює, що вийшла з не найліпшого періоду свого життя. Своім відродженням вона зобов'язана цьому позеленінню, грубому, але необхідному. Мені кортить довідатися про це більше, але Юлія хоче і сама розповісти про своє. Як третій зайвий я опиняюся на лаві для запасних гравців.

Я дивлюся на цих двох жінок, чую їхні розмови, ніби не розуміючи їхньої мови. Юлія неймовірно синхронізується із Сарою. Вона може бути банально влещеною увагою до своєї малої персони. В її ставленні нема нічого особливого. Кому не подобається, коли ти подобаєшся? У мене, однак, виникає відчуття, що тут є щось більше, ніж це, тут якась форма співучасті, можливо, ідентифікації.

Мене не дратує, коли Ренцо приєднується до нас. Я сподіваюся, що він зробить вечірку жвавішою, дотепнішою, смажитиме котлети з м'яса сарни на вогнищі, яке запалить, клацнувши пальцями. Натомість він нашттовхується на виняткове взаєморозуміння між Сарою і Юлією. Він намагається втрутитися в їхню дискусію, вставляє якісь кпини, а потім, як і я, обирає вихід із гри.

Юлія, однак, на сторожі, я бачу це по тому, як вона кліпає очима і кусає верхню губу. Вона навіть малює нігтями якісь ефемерні смуги на передпліччях.

— Свербить шкіра? — питає Сара. — Це вітер з гір. Послухай, у мене є те, що тобі треба. Папороть і мигдалева олія, більше нічого. — Сара швидко вхопила те, шукала і повернулася до їхньої розмови, тепер уже тихим голосом.

Я роблю якісь рухи, щоб розслабити м'язи. Надворі спалахують блискавки. Торкаючись віртуальних кнопок свого плеєра, Гун слухає офіційну версію «Гондол Венеції». Поліна так і лишається в гамаку, розчісує свого пса. Щодо Б'єро, він знайшов собі заняття й зосередився на тому, щоб порізати ножицями цвях.

Продовжуючи розмову, Юлія із певною чуттєвістю починає наносити на ноги дивовижне мастило. Вона без вагань накладає його на внутрішні частини своїх стегон. Ренцо покашлює, щоб нагадати про себе.

— Як ти? — питає Сара.

Ренцо посміхається, нахилиє голову, піднімає плечі.

Сара наполягає:

— Я думаю, тобі це підходить.

— Трошки, так.

Юлія відставляє баночку з мастилом, а потім притискає ноги до себе і міцно обхоплює коліна руками. Вона червоніє, а я не пригадую, де вже це бачив.

— Скажімо, ми не знаємо одне одного, — веде далі Ренцо, — тож...

— У цьому весь ти і твої принципи, — відказує Сара.

Між ними вмить виникає напруження. Між Сарою і Ренцо відбувається обмін натяками, сенс яких нам не зрозумілий. Ідеться про довіру, віру, про те, щоб захоплювалися ви, а не вами.

— То який тобі зиск від цього всього? — нападає Ренцо. — У мене занадто часто виникає враження, що ти маєш задоволення в нещастях.

Що ти уникаєш...

— Я нічого не уникаю, я відроджуюсь.

Шарм зник. Ренцо підвівся, натягнув на себе вітрівку, яка висіла на гачку біля входу. Перед тим, як вийти, різко обернувся.

— Юліє, послухай, ти не зобов'язана цього всього робити. Нумо знімемо маски. Ти... ти варта набагато ліпшого.

Він грюкнув за собою дверима. Юлія змахнула віями, але мовчала. Вона знітилася. Одне діло, коли Ренцо опирається, зовсім інше, коли він кидає виклик.

— Гаряче серце, — каже Сара, наповнюючи миску горіхами і сушеними яблуками.

Я підходжу до вікна. На терасі при світлі одного ліхтаря Ренцо рубає дрова зі швидкістю чемпіона світу з рубання деревини. Хай поб'є мене грім, якщо я помиляюсь, але Ренцо не подобається той поворот, який відбувся цього вечора. Нам обом, зрештою.

— Ренцо все побачив. Ти не така, як інші, він це відразу відчув. Ти в дорозі.

— Душа в шуканні, а не в супокії.

— ...а не у печалі.

Це вийшло в мене само собою.

На якусь наносекунду Юлія протверезіла. Вона обертається до мене, як маріонетка, яку смикнули. У її очах виверження вулкана.

— Що ти сказав?

Я спантеличений, але я поганий актор.

— Люку. Повтори.

— А не у печалі. Так ліпше.

Юлія підскочила зі свого місця, захиталась, бо її кінцівки застрягли, стала посеред кімнати, стиснувши кулаки. Вона поширює неймовірні хвилі гніву. Б'єро махає ножицями в порожнечі, Поліна гойдається в гамаку. Гун підвівся і став нерухомо.

— Ти мене шокував, Люку. Звідки ти знаєш цю фразу?

— Запевняю тебе, що...

— Відповідай. — Юлія не кричить. Навпаки, її голос значущий: — Це не з поезії. — Вона ковтає слину. — Це щось таке, що хтось мені написав. Мені й лише мені!

Сара також підводиться й намагається обняти Юлію, яка вивільняється і робить крок до мене.

— Зізнавайся, — гарчить Юлія.

— Але в чому?

— Зізнайся, що ти лазив у мій комп'ютер. Не знаю, як це тобі вдалося, але просто мерзотно! Тоді... тоді навіть ти... У глибині душі я завжди знала. Не знаю, чому, але в тобі є щось... щось...

Настала тиша. Як відсутність, як нестача.

Мені знадобилося кілька секунд, щоб второпати, що Анре Рійо підняв свій смичок. Гун так витріщив очі, що його брови вилізли з окулярів. Стало страшно. Юлії траплялося згинати виделку під час їди, рвати альбоми наклейок Паніні або навіть викидати вміст наших портфелів у смітники, але такого, як зараз, іще не було.

Уламки металу й пластику розлетілися підлогою. Плеєр Гуна впав на долівку. Він, певне, упав на ребро, тому розлетівся саме так. Нам усім перехопило подих. Такий інцидент провокує катаклізм, Гун завмер, як воскова фігура. Це стан після електрошоку, що трапляється у великій психіатрії. Ніхто не наважується слова сказати. Крім Сари, ще не знайомої з тваринним началом.

— Зарадити нічим...

Обличчя Гуна перекривилося в усіх сенсах.

— Шкода, — продовжує Сара, — але зазирни в нижню шухляду комода. Це могло б тебе зацікавити.

Я очікую, що Гун впаде до наших ніг.

— Роби, як хочеш. Нижня шухляда.

Гнів Юлії не минувся, попри півлітра меліси, яку Сара поспіхом заварила. Вона думає про все, що зробила для мене, про ризики, на які вона пішла, на все, що впаде на неї, якщо відкриється, що ми навіть не ночували однієї ночі у Стіві. Вона кличе Сару у свідки, посилює всі кари, які впадуть на мене. А перш за все вона намагається приховати свою слабкість, яка враз відкрилася перед нами.

Надворі розбушувалися стихії. Вітер виє у звалищах деревини, дощ стукає по обшивці. Гун поставив поряд із собою старий програвач Sony і риеється в дисках нашої господині. Клаувіо Аро, Александ Таро, Даніель Баренбойм. Я не знаю, на кого дивитися: на Юлію чи на Гуна. Після двадцяти чотирьох годин без медикаментів від нього можна чекати будь-чого. Тільки Сара продовжує грати в рятівницю.

— Ви можете лишатися тут, скільки вам треба.

Юлія киває головою. Я розглядаю дерев'яну стелю, щоб приховати свою тривогу. Я замкнувся в собі.

Ренцо входить до кімнати, не вимовивши ні слова. Його вітрівка так намокла, що біля ніг одразу натікає калюжа. Він дивиться на нас, на всіх по черзі. Розуміє, що атмосфера вже не та. Цей купоросний клімат йому не до вподоби. Він клацає нам язиком і знову зникає.

Юлія підводиться, щоб визирнути у вікно.

— Він поїде в таку глупу ніч? На своєму мотоциклі?

Сара дає дорогу доброму ангелу, а потім. відповідає:

— Ти занепокоєна, як він?

— Ні. Хоча, не знаю. Так.

Коли Ренцо на світанку прибув до нашого шале, я відзначаю, що до нього повернулася його посмішка. Це звеселяє мені душу і дає бодай на мить забути укуси безсонних комарів. До того ж я не у формі через гострі судоми, які неодноразово будили мене. Ці два дні я доклав забагато зусиль. А ще по поверненні до Кастеля я муситиму носити лікувальні гетри.

Ренцо — найуважніша людина цієї частини Всесвіту. Я дякую йому, навіть знаючи, що термос, пакет коров'ячого молока і домашні булочки призначені не для нас.

— Ти вже тут? — каже Юлія, виходячи зі спальні.

Їй можна вибачити цей трюїзм, оскільки вона у фазі зігрівання. Ренцо як справжній джентльмен відводить очі. Юлія замотана в якусь військову ковдру, закоротку, щоб приховати її ноги, кумедне вбрання, яке можна було б тлумачити як еротичну обіцянку, якби не така рання година. Учора ввечері Гун не хотів відпускати програвач Сари, в який він вставляв із гарячковістю неофіта сонати, скерцо й інші п'єси для фортепіано з класичного репертуару. Тому ми залишили його у Сари.

Влітає Б'єро, пухова куртка розстебнута на його оголеному торсі, його штани невідомо як тримаються на його сідницях. Проте він уже одягнув свого капелюха «У тебе чи в мене?».

— Баранчики на хмарках, я не знаю.

Він кинувся в обійми Ренцо, який похитнувся.

— Мені було добре спатоньки. Інші коали не гарчали.

Він щедро зволожує свої губи, піднімається навшпиньки й ніжно цілує Ренцо в щоку.

Юлія зникла, щоб одягтися пристойно. Ренцо розповідає кожному з нас новини, накриває на стіл, як власник *Bed and Breakfast*, який знає, що його клієнти можуть збожеволіти від інтернету, щойно повернуться. Він навіть витягає, як фокусник, банку шоколадної пасти. Б'єро кидається до неї, тицяє пальцем у масу, витягає замазаний палець і пхає його до рота. Його щоки червоніють.

— Це як вставні зуби.

Він хапає булочку й намагається запхати її до банки. Проте отвір завузький, він придавлює великим пальцем, потім усією правою рукою — тою, якою лазить у штани. Тепер нема доступу до кондитерського виробу, тож він хапає всю банку і трусить її, як брязкальця. У повітрі починає літати солодка масляниста кулька, яка розбивається об спортивний светр Ренцо, якого це зовсім не хвилює, можливо, тому, що знову з'являється Юлія. Її зношений одяг надає їй рис злидарки, та все одно вона поширює ніжний магнетизм, чуттєвий і стриманий. Вони розглядають одне одного, як герої фільму Боллівуда. Мені це подобається. Ліпшого за Ренцо в Юлії не було й не буде.

Ренцо опанував себе.

— Я подумав, що вам захочеться на пляж, — лукаво сказав він, стромляючи ключ запалювання у свою долоню.

Ми виходимо одне за одним. Біля фонтана на нас чекає невеличка вантажівка для перевезення худоби.

— Не знайшов нічого ліпшого; погоджуюся, це трохи дивна річ.

Ренцо прив'язав мотузками лаву від лімузина. Альпіністські ремені завершують монтаж. Підлога й досі волога, ознака того, що він хотів помити транспортний засіб. Намір, вартий поваги, і тим гірше, якщо купи соломи чинитимуть опір.

Я гучно розхвалюю геній нашого нового друга, а потім іще й кажу, що хочу в дорогу якнайскоріше. Ренцо зустрічає мій комплімент приглушеним сміхом і вручає ключа Юлії. Проте вона потребує кави, і лише тоді зможе оцінювати всі можливості реальності.

Зачекайте ще трошки. Поліна зі своїм псом на колінах сидить біля хатинки Сари. У неї рожеві щічки, вона щось наспівує. Я лізу на сходинокки й зазираю у вікно. Гун іще спить, ніхто не наважується його збудити. Він міцно спить прямо на підлозі, а диски розкидані навколо нього, як рожеві пелюстки на рекламі дорогих парфумів.

Змушуючи мене сушити мізки, Ренцо вдесьте рахує стовпчики паркана біля своїх ніг. Він витирає об стегно руків'я молотка, визначає масу металевого дроту, пропускає його від одного плеча до іншого й крадькома спостерігає за нами. І врешті підводиться та йде до пасовиська, де на нього чекає Сара. Скоро від нього лишається тільки силует, а потім спогад у формі універсальної обіцянки. «Стань тим, ким ти є». Зараз я знову опановую себе.

— Що це за історія?

Юлія пригальмовує, щоб не переїхати директорку, яка раптом матеріалізувалася перед вантажівкою для худоби. Позаду чутно звуки падіння. Тієї ж миті до нас біжать юрмища журналістів, ніби ми переможці чемпіонату з регбі. Я певен, зараз це всім цікаво.

У мене в роті смак крові. Я грав, я програв.

Ми щойно в'їхали в парк Кастеля. Я помітив, як побільшало машин, безладно припаркованих біля нашої установи, але ще цілком оцінив ситуацію. Хіба що несвідомо.

Директорка знає, що перед пресою треба емоції варто стримувати. Вона поводить гідно, хоча помітно чимало ознак того, що в неї істерична криза. Вона помічає нас, поки юрма не заповонила все.

Фотографи на сьомому небі. Деякі з них, хто нещодавно мали невдоволені обличчя тих, хто прибув на місце аварії запізно, демонструють недоречну радість. Усі водночас і дикі, і піднесені. Більшість уже зауважила ідеальне поєднання напису «Живі тварини» і покручених підлітків, яких вони бачать через прозорі стінки фургона.

Поки директорка намагається щось пояснити яструбам, Нонно проривається до нас, розштовхуючи натовп. Підійшовши до машини, він стукає долонею по дверях. Юлія на кілька сантиметрів опускає вікно. Вона тремтить, як листя.

— У нас вони шукають інтернетного гуру — хворого, який водив міністра за носа. Ти куди поділа наш транспорт?

— Шукають, і що? — мекає Юлія.

— І що? Узяли хибний слід, якщо я все зрозумів. Хтось із наших консультував міністра, але це все, що я знаю. До речі, вони вже виміталися, коли ви...

— Вони знають, хто це?

— Усе, що я може сказати: вони довго розмовляли з директоркою.

Юлія натискає вказівним пальцем кнопку безпеки, безглуздий жест, який можна тлумачити по-різному. Вона поводить себе неприродно ще більше, ніж учора ввечері, і вона ще беззахисніша.

Навколо нас вирує страшний галас, який наростає. Я чую слова «безглуздо», «це спекуляція», «скандал», «пояснення».

— Не знаю, як їм вдалося дістатися до мене, — белькоче Юлія.

Нонно знайшов спосіб відчинити задні двері що спричинило нові крики. «Я в це ніколи не повірю», — тріумфує фотограф, падаючи на коліна, щоб знімати з низького ракурсу. «А що ж ми їхали просто так?» — відповідає інший, наказуючи Поліні відсунути волосся й показати подряпину на чолі. А праворуч постав оператор, який закликає мене сісти на моє місце, бо я ховаю обличчя Юлії, яка зараз втілює погане поводження. А Нонно клянеться і нам, і тим, хто метушиться поряд із нами, що це ще не все.

— То що ж я зробила? — питає Юлія, ніби озвучуючи вголос те, що гуде в мені.

Усі прагнуть своєї хвилини слави, і Б'єро не менше за інших. Я це зауважую, дивлячись в ілюмінатор, який відділяє кабінку від фургона. При першому ж спалаху камер він розправляє плечі і спускає штани.

Репортери на чолі з місцевим телебаченням чіпляються за нашу машину, як шріланкійці за рейсовий автобус. Спектакль, який ми їм запропонували, вартий золота, а для найобдарованіших може посприяти професійному зростанню, а то й премії.

— Я вся палаю, — продовжує Юлія. — Вантажівка для худоби, я можу це пояснити. Але, виходить, вони все про мене знають?

Моя перша заспокійлива фраза до неї після нашої вчорашньої сварки:

— Їх цікавиш не ти.

Юлія згинає паперову хустку і промокає обличчя, що викликає нову зливу фотозйомок. Я утримуюсь від подробиць.

Я знову притуляю обличчя до ілюмінатора. Дивна річ. Б'єро зняв подрану куртку і роздратовано надув губи. Забагато людей, забагато вимог. Він уже не регоче, ця гра вже його не розважає.

— Я справді не застрахована від того, що відбулося нещодавно.

— Ти боїшся?

— Трохи.

У задньому відсіку назріває зведення рахунків. Під поглядом Гуна, який лишається незворушним, Б'єро лізе у свій наплічник і заміряється кидати в журналістів камінцями. Це сподобається значно менше, ніж коли кидають конфетті з карнавальних візочків.

Попри небезпеку директорка хапає Поліну й тягне до Кастеля. Нонно забирає хлопців. Фотографи відчули зміну напрямку вітру й скористалися цим, щоб увірватися до будівлі. Там вони шукатимуть, чим забити свої карти пам'яті: незручні зручності, зависоко пригвинчені вимикачі, пороги, які не переступиш, допотопне обладнання й інші спеціальні потреби, на які не надходять кошти з оперативного бюджету, який складено без урахувань базових потреб.

Я глибоко зітхаю і ледь стримую нервовий сміх. Дуже ймовірно цей шум відспіває і саму MediCare+, і її згубну економію. І відсуне на задній план ліричні виправдання міністра.

— Допоможи мені, — зітхає Юлія.

Я нахиляюся до неї і кладу їй голову на плече. І вона мені це дозволяє.

— Я не певен, що ця машина тут сподобається. Ти відвезла б її власнику. І затрималася б там, якщо треба.

Я ще хочу додати одну чи дві підбадьорливі фрази, що треба бути достеменним, що вранці все забувається, що іноді той, хто втрачає, насправді здобуває, але я мовчу. Я відсуваюсь від неї. Юлія витирає обличчя і обертає його до мене. Сльози все одно течуть, але вимальовується посмішка, на яку я відповідаю.

— Повір мені, доктор Гудлак сказав би тобі те саме.